

**Studie Q CZ
2017**

Obsah

	Strana
1. Úvod	3
2. Vývoj obsahu, tuku, bílkovin, počtu somatických buněk a cen za jeden litr prodaného mléka v podnicích ve studii Q CZ	4
3. Dodávky mléka v jednotlivých podnicích	13
4. Dosahované realizační ceny mléka a jejich vztah k některým sledovaným ukazatelům	15
5. Ceny za plemenné jalovice, zástav, jatečné býky a krávy	28
6. Analýza produktivity práce	34
7. Celkový přehled o nákladech	48
8. Vztah mezi náklady na litr mléka a vybranými ukazateli	50
9. Náklady na krmný den v intervalech podle výše nákladů	53
10. Vztah mezi dojivostí v kontrole užitkovosti a náklady na krmný den v podnicích	58
11. Ukazatele reprodukce a náklady v podnicích	61
12. Výsledky reprodukce a výskyt onemocnění reprodukce v podnicích	63
13. Vztah mezi velikostí podniků a náklady na krmný den	64
14. Náklady na veterinární přípravky a náklady na veterinární úkony v jednotlivých provozovnách (hospodářstvích) za všechny kategorie skotu	70
15. Vybrané ukazatele ve výrobních oblastech	72
16. Diagnózy v podnicích	77
17. Analýza diagnóz u jednotlivých krav	86
18. Dotazník názorů v podnicích na problematiku antibiotik	92
19. Plemena a onemocnění u individuálních krav (plemena H100, C100 a R100)	97
20. Porovnání počtu diagnóz připadající na jednu krávu u plemen C100 a H100	114
21. Vztah mezi onemocněními a vybranými ukazateli kontroly mléčné užitkovosti v jednotlivých podnicích	115
22. Vztah ukazatelů kvality mléka ze zpeněžení k výskytu onemocnění a vybraným výsledkům kontroly mléčné užitkovosti v podnicích	118
23. Seznam literatury	122

1. Úvod

V roce 2017 se uskutečnil projekt Q CZ. V rámci tohoto projektu byla k dispozici data ze 726 podniků. Jednalo se o jeden z největších souborů dat, ve kterém byly k dispozici informace nejenom o úrovni produkce, ale také celá řada ekonomických ukazatelů. Rozsah tohoto souboru podniků je unikátní. K dispozici byly ukazatele za krávy, hospodářství a podniky. Pro analýzu byly využity rovněž některé údaje z kontroly užitkovosti a reprodukce z Českomoravské společnosti chovatelů, a. s. Tato analýza uvádí souhrn nejdůležitějších výsledků z této studie.

V první části analýzy jsou uvedeny všeobecné ukazatele charakterizující analyzované podniky. V další části je uvedena analýza cen mléka ve vztahu k některým vybraným ukazatelům.

Velice důležitou roli v ekonomice podniků hraje zpeněžování zvířat. Zajímavou příležitostí může být prodej plemenných jalovic, který může příznivě ovlivnit ekonomiku chovů s dojeným skotem.

V analýze výsledků ze studie Q CZ byla velká pozornost věnována analýze produktivity práce a jejímu vztahu k některým vybraným ukazatelům. Po analýze produktivity jsou ve studii Q CZ uvedeny přehledy o nákladech a vztah nákladů k dalším ukazatelům.

Ve studii Q CZ uvedly podniky za jednotlivá hospodářství náklady na veterinární přípravky a úkony, které jsou sumarizovány za všechna hospodářství.

Zajímavé bylo i porovnání výsledků mezi výrobními oblastmi, které ukázalo některé rozdíly v dosahovaných výsledcích.

Ve studii Q CZ byla sbírána data o diagnózách, která jsou sumarizována za krávy, hospodářství a podniky. Tato data byla kombinována s některými dalšími ukazateli a byly hledány souvislosti mezi těmito ukazateli.

V poslední části je uvedeno vyhodnocení ankety mezi podniky, týkající se jejich názorů na některé oblasti o problematice antibiotik.

2. Vývoj obsahu, tuku, bílkovin, počtu somatických buněk a cen za jeden litr prodaného mléka v podnicích ve studii Q CZ

Mléčný potravinový řetězec

Mléčný potravinový řetězec je pravděpodobně nejvíce kontrolovaným řetězcem (HANUŠ et al., 1995, 1999) ze všech ve smyslu:

- Počtu rutinně sledovaných kvalitativních mléčných parametrů – mikrobiologických, chemických, fyzikálních, technologických
- Pravidelnosti a relativně vysoké frekvence zmíněných vyšetření
- Většinou biologického charakteru těchto kontrol (např. rezidua inhibičních látek (RIL): „Co škodí mikroorganismu, může poškozovat i fyziologické funkce konzumenta“)

Sledování a vyhodnocování kvality syrového mléka pomáhá plnit důležitou společenskou zakázku, jak uvedli BAUMGARTNER et al. (2000), a další odborníci AFEMA (Arbeitsgruppe zur Förderung von Eutergesundheit und Milchhygiene in den Alpenländern e. V.) a ICAR (International Committee for Animal Recording). Bezpečnost a kvalita mléčného potravinového řetězce jsou důležitými aspekty ochrany veřejného zdraví (HANUŠ et al., 1995, 1999). V německém a rakouském spotřebním koši mají proto také mléčné výrobky nejvyšší stupeň veřejné důvěry vůči ostatním typům potravinářských výrobků. Proto má smysl podpořit metody, které mohou vést ke zlepšování kvality syrového mléka, jako důležitého předpokladu dobré spotřebitelské kvality mléčných výrobků a bezpečnosti mléčného potravinového řetězce (ŘÍHA et al., 2018).

Mikrobiologie mléka a kvalita

Mikrobiologické ukazatele standardního syrového mléka byly v posledních třech dekadách výrazně zpřísněny ze současného pohledu velmi benevolentních 20 000 tis. KTJ/ml až na dnešních 100 tis. KTJ/ml celkového počtu mezofilních mikroorganismů (CPM; Nařízení EP a Rady (ES) 853/2004 a ČSN 57 0529), přičemž průměrné hodnoty za posledních devět let (2008 - 2016) pro ČR činily 40,3, 40,8, 36, 44,5, 35,1, 47,0, 47,7 a 36,9 tis. KTJ/ml (KVAPILÍK et al., 2016). Mléko, s ohledem na obsahy vody a základních živin (tuk, bílkoviny, laktóza, minerálie), je ideálním živným médiem pro bakterie. Původ mikroorganismů v mléce obecně a zejména z povrchu mléčné žlázy a zejména dojícího zařízení naznačili již dříve ROSICKÝ a kol. (1990). Půdní znečištění objemných krmiv může přispívat k bakteriální kontaminaci syrového mléka KRATOCHVÍL (1991) popsal těsné korelační vztahy pro obsah termorezistentních sporulujících mikroorganismů mezi různými materiály ze stájového prostředí (mezi: siláží a výkaly 0,8; výkaly a podestýlkou 0,78; výkaly a mlékem 0,73). Nejnižší, ale významný kladný korelační koeficient (0,69) byl mezi siláží a mlékem. Skutečnost existence této korelace pro sporuláty ve stájích a dojárnách může následně ohrožovat kvalitu a bezpečnost mléčných produktů. Některé mikroorganismy sice mohou projít do mléka z krve, nicméně, drtivá většina pochází z prostředí technologie. V daném případě jde o přenos od prachem a blátem kontaminované nekvalitní siláže, přes zařívací trakt dojnice do výkalů, podestýlky, na povrch vemene a s dojením do mléka. HANUŠ a kol. (2004) našli nejvíce významných vztahů (0,26 až 0,76; $P \leq 0,05$ až $P \leq 0,001$) mezi krmivem a exkrementy pro termorezistentní bakterie, *Bacillus licheniformis*, ostatní bacily a počet bacilů celkem. Výskyt termorezistentních bakterií a *Bacillus licheniformis* v mléce pak byl ovlivněn

(0,24 a 0,32; $P \leq 0,05$ a $P \leq 0,01$) jejich výskytem v krmivu a exkrementech. Tyto závislosti potvrzují hygienické vztahy mezi materiály a možnosti pronikání termorezistentních mikroorganismů a bacilů řetězcem technologie po ose krmivo – výkaly – mléko.

Při kontrole jakosti syrového kravského mléka je tedy hlavním hygienickým ukazatelem CPM (celkový počet mezofilních mikroorganismů $\leq 100\,000$ KTJ/ml). Ostatní výskyty CPP (celkový počet psychrotrofních mikroorganismů $\leq 50\,000$ KTJ/ml), TS (termorezistentní mikroorganismy $\leq 2\,000$ CFU/ml), coli (koliformní mikroorganismy $\leq 1\,000$ KTJ/ml), sporotvorné anaerobní mikroorganismy (0 KTJ/ml) jsou podle normy ČSN 57 0529 doplňkovými ukazateli kvality syrového mléka. Zvýšení CPM signalizuje zhoršení stavu některého z níže uvedených faktorů seřazených přibližně podle důležitosti, které mohou být i vzájemně ovlivněny:

- Technický a hygienický stav dojicího a úchovného zařízení
- Hygienická úroveň dojení (dostatečná sanitace a množství teplé vody, čistota vemen a program jejich toalety)
- Doba a úroveň chlazení mléka
- Kvalita krmiv
- Hygienická úroveň stáje (kvalita podlah, kanalizací a ostatních stavebních konstrukcí, podestýlky, větrání)
- Kontrolní mastitidní program (např. léčba v zaprahlosti)

Vzhledem k dlouholetým sledováním fázových vzorků syrového kravského mléka a použitých vod během dojení lze říci, že zhoršená technická a hygienická úroveň dojicího zařízení při dojení jsou nejhlavnější příčinou zvýšených výskytů CPM, CPP a koliformních bakterií.

Součástí celkového počtu mikroorganismů (CPM) jsou i technologicky významné bakterie, tj. psychrotrofní mikroorganismy. Výskyt mezofilní a psychrotrofní mikroflóry je logicky velmi úzce spjat a tento vztah se dále mění v čase a při různých teplotách. V našich podmínkách je syrové kravské mléko od konce dojení uchováváno před svozem od pouhé 1 hodiny až po ojedinělé případy 48 hodin. Nejčastěji je uvedena doba 3 hodiny. ČSN 57 0529 pro syrové kravské mléko stanovuje při denním svozu úchovnou teplotu 4 °C až 8 °C (mléko nesmí být starší jak 20 hodin) a při obdenním svozu 4 °C až 6 °C (mléko nesmí být starší jak 45 hodin). Dále pak svoz mléka včetně čekací doby do pasterace probíhá od 3 hodin po ojedinělé případy 24 hodin. Striktní nedodržování úchovných teplot může tak mít za následek nárůst psychrotrofních mikroorganismů a zvýšení koncentrace lytických enzymů, které jsou hlavním rizikem při dalším zpracování mléka, neboť mohou znehodnotit surovinu rozkladem tukové, bílkovinné nebo obou fází mléka. Riziko může být tím vyšší, že tyto termostabilní enzymy mohou pokračovat v destrukční činnosti i po pasteraci. Výsledkem může být zhoršení sensorických vlastností a biologické hodnoty mléčných potravin ne-li přímo jejich zdravotní závadnost.

VYLETĚLOVÁ et al. (1999, 2000) sledovali výskyt proteolytických (PPM) a lipolytických (PLM) psychrotrofních bakterií, dále jejich nárůst během skladování syrového mléka a vliv na CPM. Zjistili, že jejich počty (proteolytické a lipolytické) dosahovaly 20 až 100 % všech psychrotrofních (CPP) i mezofilních mikroorganismů (CPM). Z toho vyplývá, že CPP jsou klíčovými skupinami, které představují největší nebezpečí pro uchování sensorických a technologických, resp. všech kvalitativních vlastností mléka. Jak uvádějí ROWE a GILMOUR (1985) a HUŠEK (1988), dosažení negativních účinků termostabilních lytických enzymů na základní složky mléka je možné až při jejich dostatečné koncentraci, která vzniká

pravděpodobně při výskytu CPP 10^5 až 10^6 CFU/ml. Podle sledovaných výsledků je proto možné uvést obecnou hranici 45 tis. CFU/ml pro PPM a PLM jako rizikovou pro zpracování syrového kravského mléka na náročnější (zejména fermentované, ale i silněji tepelně namáhané) mlékárenské produkty. Při trvalých teplotách syrového mléka při uložení 4 °C, 6,5 °C a 10 °C je možné očekávat takové hodnoty cca za 60, 40 a 20 hodin (VYLETĚLOVÁ et al., 2000). Je možné doporučit tyto poznatky k zohlednění v příslušných technologiích získávání, uskladnění, přepravě a zpracování mléka.

Mléko, mastitidy, patogeny, rezistence vůči antibiotikům

Bakteriální infekce mléčné žlázy (mastitida) je časté a nákladné onemocnění nejen u mléčných krav, ale i malých přežvýkavců (ovce, kozy). *Staphylococcus aureus* představuje jednoho z nejvýznamnějších patogenů, jako další jsou uváděny *Streptococcus uberis*, koaguláza-negativní stafylokoky (CoNS), *Corynebacterium bovis*, *Streptococcus agalactiae* a *Escherichia coli* (BRADLEY, 2002; PITKÁLÁ et al., 2004; KALMUS et al., 2011; VYLETĚLOVÁ-KLIMESOVÁ et al., 2014; BOGDANOVIČOVÁ et al., 2016). V posledních letech je celosvětově zaznamenáván nepříznivý trend zvyšující se prevalence methicilin-rezistentních kmenů *S. aureus* MRSA (WITTE et al., 1997; LE BLANC et al., 2007; GOLDING et al., 2010; RIVA et al., 2015). Rozšíření MRSA kmenů u skotu je popsáno i v České republice na farmách s chovem mléčných i masných zvířat (ŠTÁSTKOVÁ et al., 2009; VYLETĚLOVÁ et al., 2011 a; MANGA a VYLETĚLOVÁ, 2013). Tyto kmeny (Livestock associated – LA) pak představují nebezpečí v případě přenosu nejen mezi zvířaty, ale i zvířaty a ošetřujícím personálem (JUHÁSZ-KASZANYITSKY et al., 2007; WEESE, 2010).

Původce mastitidního onemocnění rozdělujeme podle zdroje a způsobu šíření na kontagiózní a environmentální. K významným představitelům vyvolávajícím kontagiózní mastitidy se řadí *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus agalactiae* a *Streptococcus dysgalactiae*. Primárním zdrojem těchto patogenů je samotná mléčná žláza postižená infekcí. Infekční agens se přenáší nejčastěji z dojnice na dojnici nedodržením hygienického režimu dojení, nedostatečnou dezinfekcí struků před a po dojení a neošetřením mléčné žlázy antibiotiky v době zaprahování. Důsledné dodržování těchto tří principů přináší významný pokles v incidenci kontagiózních mastitid, současně však do popředí mohou vstoupit původci environmentálních mastitid (BOOTH, 1997). Podle dlouhodobého vývoje se do popředí hlavních původců mastitidního onemocnění řadí *S. aureus* a *S. agalactiae*. Ale téměř více jak 15 let se namísto *S. agalactiae* řadí prostředový mikroorganismus *S. uberis* (VYLETĚLOVÁ et al., 2010).

Environmentální mastitidy jsou způsobovány patogeny, jejichž výskyt je vázán na vnější prostředí, tedy bez specifické vazby na mléčnou žlázu. Do této skupiny náleží především *Streptococcus uberis*, *Enterococcus faecalis*, *Enterococcus faecium* a bakterie čeledi *Enterobacteriaceae*, z nichž dominantní postavení má *Escherichia coli*. Dalšími významnými patogeny patřícími do čeledi *Enterobacteriaceae* jsou bakterie rodů *Enterobacter*, *Klebsiella*, *Serratia*, *Proteus* a *Yersinia* (SMOLA a HAAS, 2003). Dalším druhem, který je spojován se vznikem mastitid, je *Lactococcus garvieae* (SEDLÁČEK a BENDA, 1998). Na rozdíl od kontagiózních mastitid vyvolávají environmentální patogeny infekci mléčné žlázy především v období mezi dojeními. Při nárůstu environmentálních mastitid ve stádě je proto nutné klást zvýšené nároky na hygienu prostředí, ve kterém jsou dojnice umístěny. Obecně to tedy znamená dbát především na čistotu, udržení sucha a vhodné teploty prostředí. Zařazení CNS do kategorie kontagiózních nebo environmentálních mastitidních patogenů je obtížné, bylo však zjištěno, že důsledným dodržováním zásad pro prevenci výskytu kontagiózních

mastitidních patogenů je možné docílit i snížení výskytu CNS ve stádě (NEJESCHLEBOVÁ et al., 2015).

BENDA et al. (1997) navrhuje rychlý odhad mastitidních infekcí na základě rozboru bazénového vzorku pro *S. aureus* a *S. agalactiae*. Pro prevalenci byly počty hlavních patogenů (v bazénovém vzorku mléka) vztaženy k procentové frekvenci výskytu příslušného organismu v souboru individuálních vzorků. Prevalence byla vztažena vždy k počtu infikovaných zvířat i v případě pozitivního nálezu u jedné čtvrtě. Metoda predikce byla stanovena podle iracionálního modelu $y = a + bx + c\sqrt{x+k}$, u kterého byly určeny hranice spolehlivosti pro kladnou a zápornou odchylku.

Používání nesprávných antibiotik nebo antibiotik s širokospektrálním účinkem při léčbě mastitidních infekcí vede k šíření rezistence k vybraným ATB a k ekonomickým ztrátám na straně prvovýrobců mléka (VYLETĚLOVÁ, 2003; VYLETĚLOVÁ et al., 2011 b). Začínají se objevovat i kmeny, které jsou rezistentní i k antibiotikům „poslední volby“, jako jsou karbapenemy, kolistin nebo vankomycin. Vankomycin je nahrazován linezolidem nebo daptomycinem, ale i v tomto případě se objevují informace o zvyšujícím se výskytu rezistentních bakterií (SÁNCHEZ GARCÍA et al., 2010; BAYER et al., 2013). V posledním desetiletí se u hospodářských zvířat včetně dojeného skotu objevují i specifické klony methicilin rezistentních bakterií *S. aureus* (MRSA), které jsou velmi často multirezistentní a mohou se šířit nejen na zvířata, ale i na lidi a vyvolávat méně i více závažná onemocnění (VYLETĚLOVÁ, 2009; KLIMEŠOVÁ et al., 2017 a).

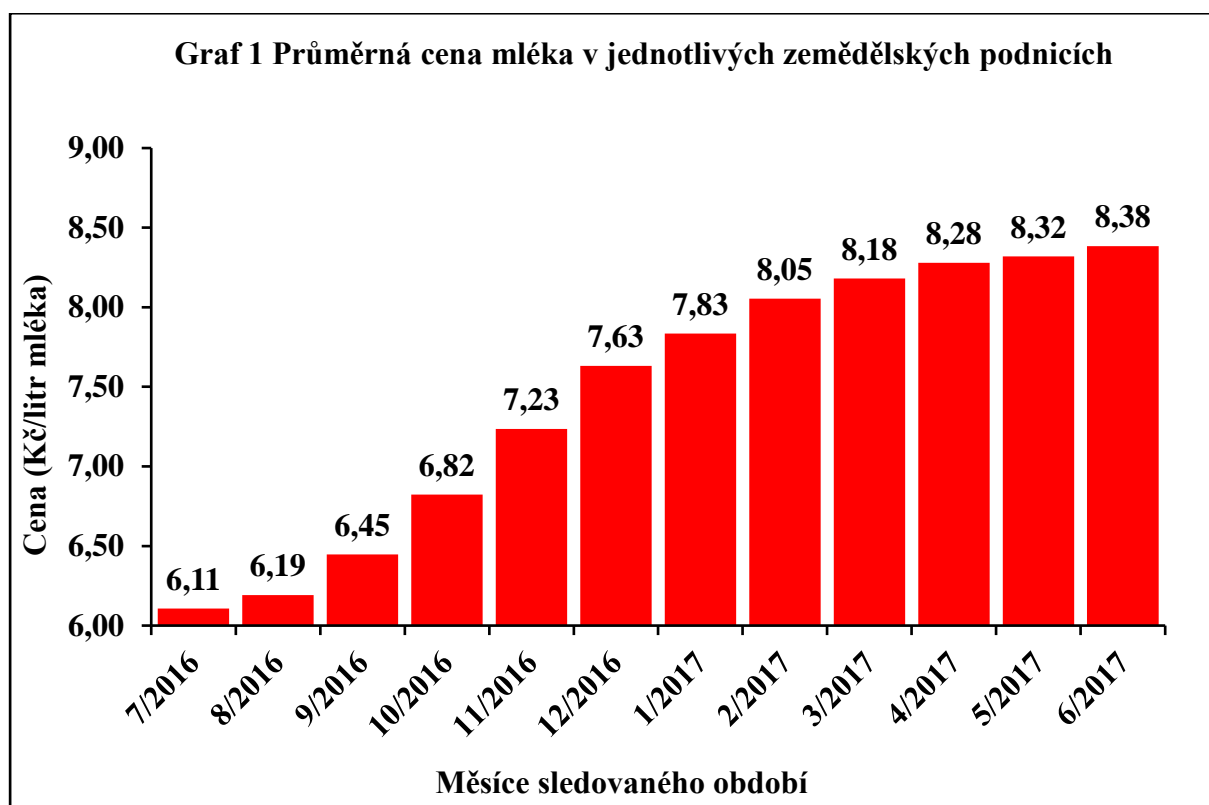
Vzhledem k narůstajícímu počtu rezistentních kmenů v humánní, ale i veterinární medicíně, je pozornost výzkumných pracovišť zaměřena na studium využití alternativních (neantibiotických) způsobů léčby. Jednou z takových možností je např. využití léčebných účinků medu nebo fágová terapie (KLIMEŠOVÁ et al., 2016, 2017 b; MAŠLANOVÁ et al., 2017; DOŠKAŘ et al., 2017).

Významným hygienickým ukazatelem pro syrové kravské mléko s ohledem na záněty mléčné žlázy je počet somatických buněk (PSB). Jeho povolená limitní hodnota v bazénovém vzorku je $PSB \leq 400$ tis v 1 ml syrového kravského mléka (Nařízení EP a Rady (ES) 853/2004). Za zdravou mléčnou žlázu se obecně považuje ta, kde se počet somatických buněk v jedné čtvrti pohybuje kolem 100 tis. SHELDRAKE et al., (1983) stanovil počet somatických buněk v neinfikované žláze od 83 tis. (od 35. dne po otelení) až po 160 tis. (285. den). Vyšší hodnoty již signalizují možnou infekci mléčné žlázy. ANDREWS et al., (1983) a DOHOO et al., (1981) uvádějí počty SB (250 tis. a 228 tis.) jako hranici pro selekci v případě léčení krav na mastitidu. RENEAU (1986) ve své práci uvádí hodnotu SB 283 tis. jako limitní hodnotu vhodnou pro určení výskytu subklinických mastitid. Podobný vztah ale v případě bazénového vzorku mléka, popisují ve své práci BENDA et al., (1997). Odhadují 1,7 %tní výskyt mastitidního onemocnění způsobených *Staphylococcus aureus* při počtu SB 160 tis. v 1 ml a 43,5%tní výskyt při počtu SB 410 tis. SB. V případě streptokokové mastitidy způsobené *Streptococcus agalactiae* odhadují 1%tní výskyt těchto mastitid při počtu SB 160 tis. a 24,6%tní výskyt při počtu SB 400 tis. VYLETĚLOVÁ a HANUŠ (2012) a VYLETĚLOVÁ-KLIMEŠOVÁ et al., (2013) provedli podrobnější analýzu druhového výskytu původců mastitidního onemocnění při různém počtu SB. Při počtu SB < 283 tis. v 1 ml byly identifikovány bakterie rodu *Staphylococcus* a *Enterococcus*.

Ceny mléka

V projektu Q CZ byly k dispozici realizační ceny za jeden litr mléka za období červenec 2016 až červen 2017. V této části analýzy byly analyzovány pouze podniky, které uvedly realizační ceny mléka za celé období 12 měsíců. Podniky, které nesplnily tuto podmínku, byly z výpočtu vyřazeny. Dále byly vyřazeny podniky, u kterých byly zaznamenány extrémní hodnoty. Průměry a medián za jednotlivé měsíce byly spočítané pouze u podniků, kde byla data za celé sledované období. Po editaci byla k dispozici data ze 715 podniků.

Průměrná realizační cena za mléko v těchto 715 podnicích za celé sledované období dosáhla 7,46 Kč za litr mléka a medián hodnoty 7,41. Rozdělení podniků podle intervalů, členěných podle ceny za litr mléka, uvádí tabulka 1.

Ve sledovaném období došlo k oživení ceny mléka. Z grafu 1 a tabulky 2 je patrné, že od července 2016 do června 2017 se realizační cena za litr mléka zvýšila.

Tab. 1 Průměrné ceny mléka v jednotlivých podnicích

Cena za litr mléka (Kč/litr)	Počet podniků, které dosáhly ceny v daném intervalu	Podíl podniků v daném intervalu
Do 7,00	50	7,0
7,01 až 7,20	96	13,4
7,21 až 7,40	204	28,5
7,41 až 7,60	182	25,5
7,61 až 7,80	103	14,4
7,81 až 8,00	45	6,3
Nad 8,00	35	4,9
Celkem	715	100,0

Tab. 2 Vývoj cen v Kč/litr mléka ve sledovaném období v jednotlivých podnicích

Ukazatel	2016						2017					
	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
Průměr	6,11	6,19	6,45	6,82	7,23	7,63	7,83	8,05	8,18	8,28	8,32	8,38
Medián	6,09	6,15	6,39	6,77	7,17	7,57	7,76	7,99	8,12	8,23	8,31	8,37

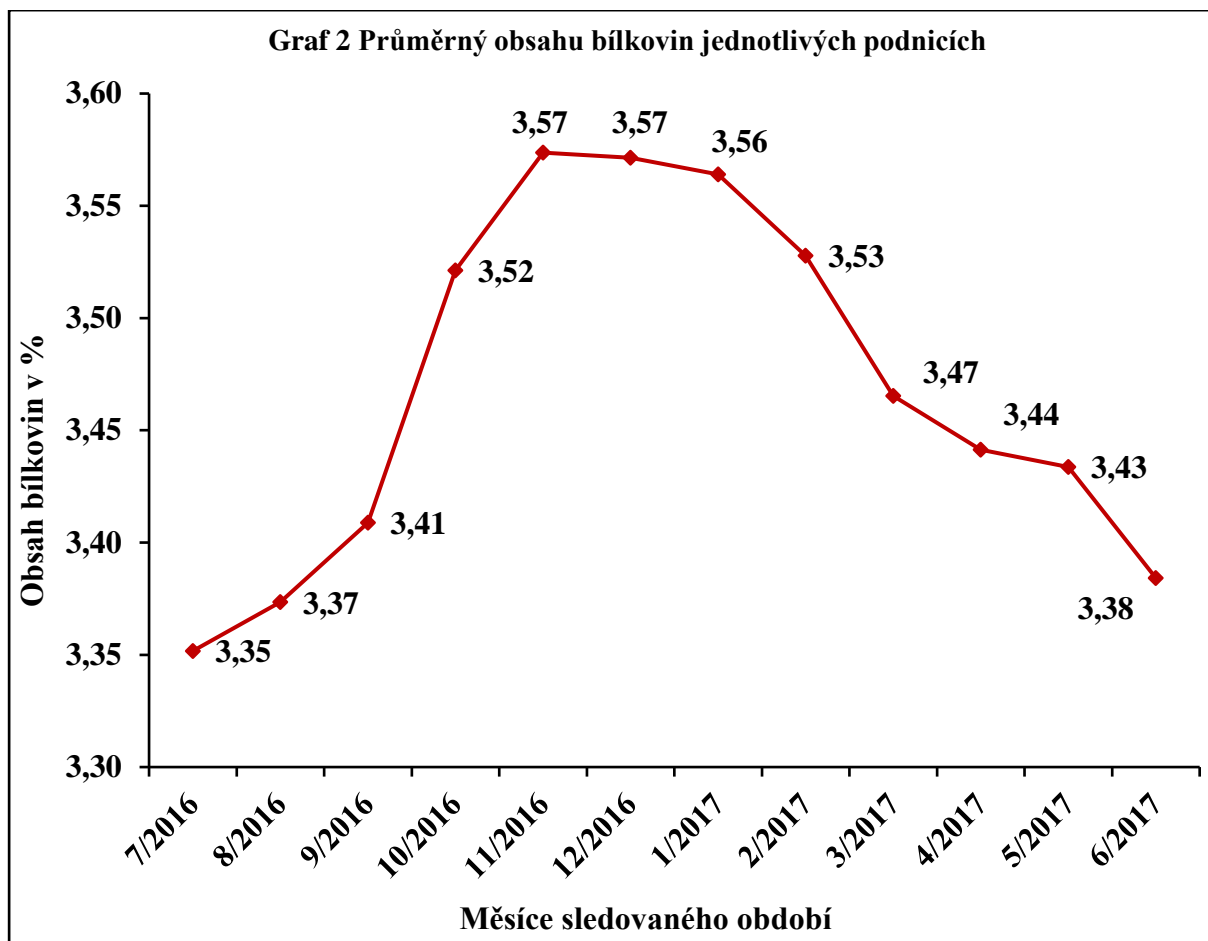
Obsah bílkovin v jednotlivých měsících

Byla provedena editace dat. Z analýzy byly vyřazeny podniky, kde nebyl obsah bílkovin k dispozici za celé sledované období a extrémní hodnoty. Pro analýzu bylo k dispozici 715 podniků.

Z grafu 2 je patrné, že obsah bílkovin byl v jednotlivých podnicích nejvyšší v zimních měsících. Nejvyšší obsah bílkovin byl zaznamenán v měsících listopadu, prosinci a lednu. V letních měsících byl obsah bílkovin nižší. Nejvyšší podíl podniků byl v intervalu 3,41 až 3,60 % bílkovin (52,7 %).

Tab. 3 Obsah bílkovin v jednotlivých podnicích

Obsah bílkovin v %	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 3,00	1	0,1
3,01 až 3,20	6	0,8
3,21 až 3,40	216	30,2
3,41 až 3,60	377	52,7
3,61 až 3,80	110	15,4
3,81 až 4,00	5	0,8
Celkem	715	100,0

Počet somatických buněk v jednotlivých měsících

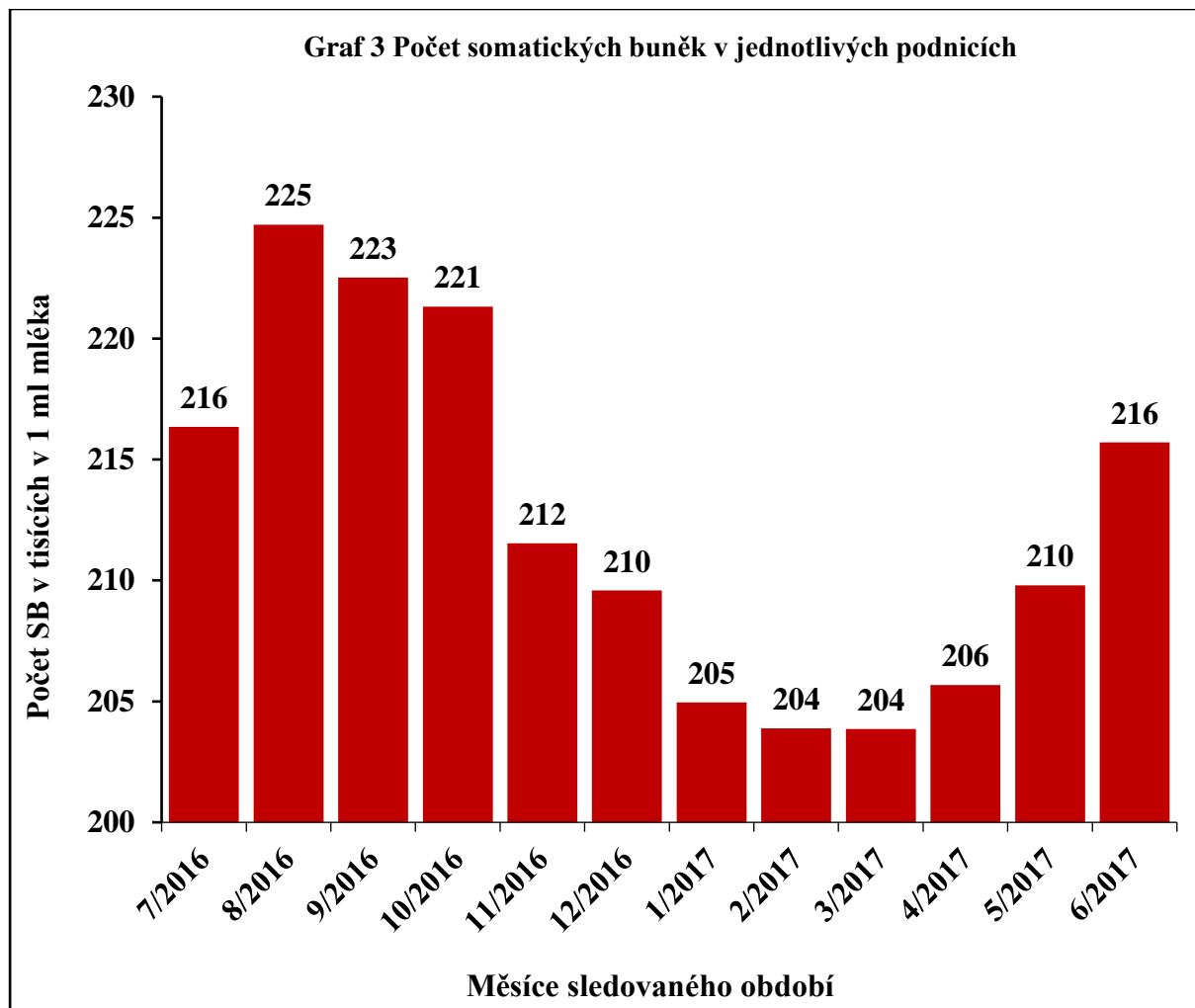
Byla provedena editace dat. Vyřazeny byly podniky, kde nebyla data za celých 12 měsíců a extrémní hodnoty. Po editaci bylo k dispozici pro analýzu 702 podniků.

Nejnižší počet somatických buněk byl v jednotlivých měsících v lednu, únoru a březnu. Nejvyšší pak v srpnu, září a říjnu (graf 3).

Tab. 4 Zastoupení podniků v intervalech podle počtu somatických buněk

Počet somatických buněk v tisících v 1 ml mléka	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 150	74	10,5
151 až 200	207	29,5
201 až 250	273	38,9
251 až 300	104	14,8
301 až 400	43	6,2
Nad 400	1	0,1
Celkem	702	100,0

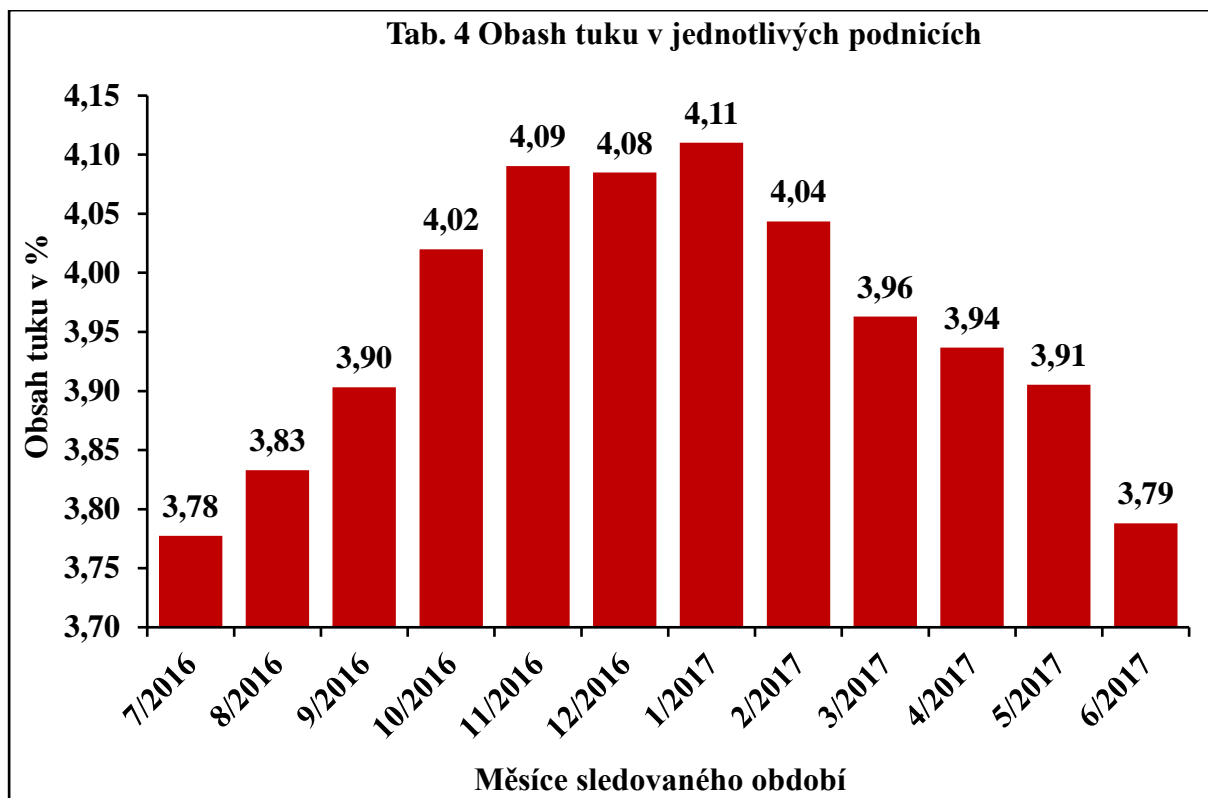
Z výsledků za celé sledované období (červenec 2016 až červen 2017), je patrné, že nejvyšší podíl podniků byl v intervalu 201 až 250 tis. somatických buněk v 1 ml mléka a 151 až 200 tis. buněk v 1 ml mléka. Podíl podniků v intervalu do 150 tis. somatických buněk v 1 ml mléka byl 10,5 %. S výjimkou jednoho podniku se všechny podniky vešly do intervalu do 400 tis. somatických buněk v 1 ml mléka (tabulka 4).

Obsah tuku v jednotlivých měsících

Byla provedena editace dat a vyřazeny podniky, kde nebyla data za celé období 12 měsíců a podniky, kde se vyskytly extrémní hodnoty. K dispozici byly po editaci a kontrole dat údaje ze 714 podniků.

Nejvyšší obsah tuku byl zaznamenán v zimních měsících (graf 4). V letních měsících je obsah tuku nižší. Nejvyšší obsah tuku byl v listopadu, prosinci, lednu a únoru. V zimních měsících obsah tuku překročil 4 %. V letních měsících byl nižší než 4 %.

Nejvyšší zastoupení podniků podle obsahu tuku bylo v intervalech 3,81 až 4,00 % a 4,01 až 4,20 % (tabulka 5).

Tab. 5 Zastoupení podniků v intervalech podle obsahu tuku

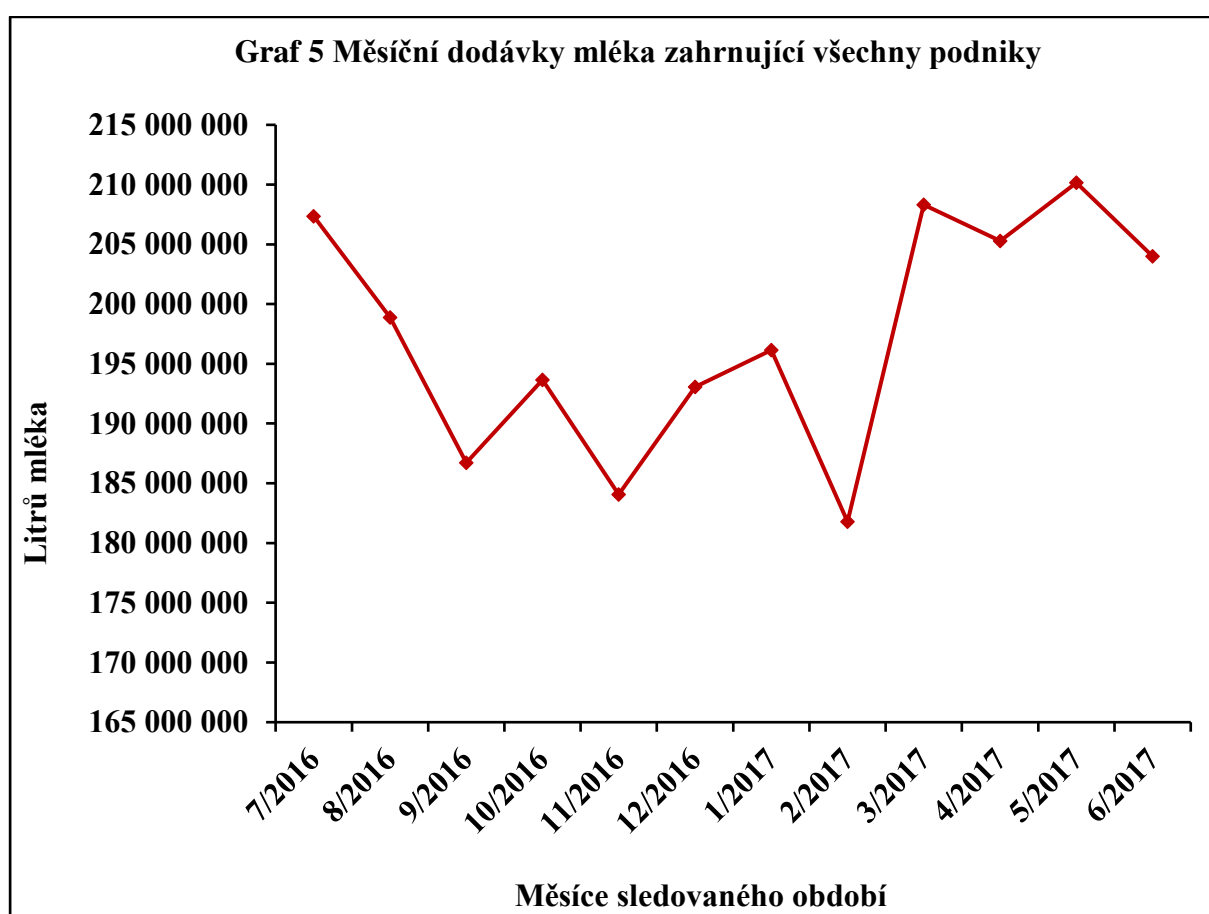
Obsah tuku v %	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 3,40	2	0,3
3,41 až 3,60	16	2,2
3,61 až 3,80	134	18,8
3,81 až 4,00	269	37,7
4,01 až 4,20	232	32,5
4,21 až 4,40	42	5,9
4,41 až 4,60	16	2,2
Nad 4,60	3	0,4
Celkem	714	100,0

3. Dodávky mléka v jednotlivých podnicích

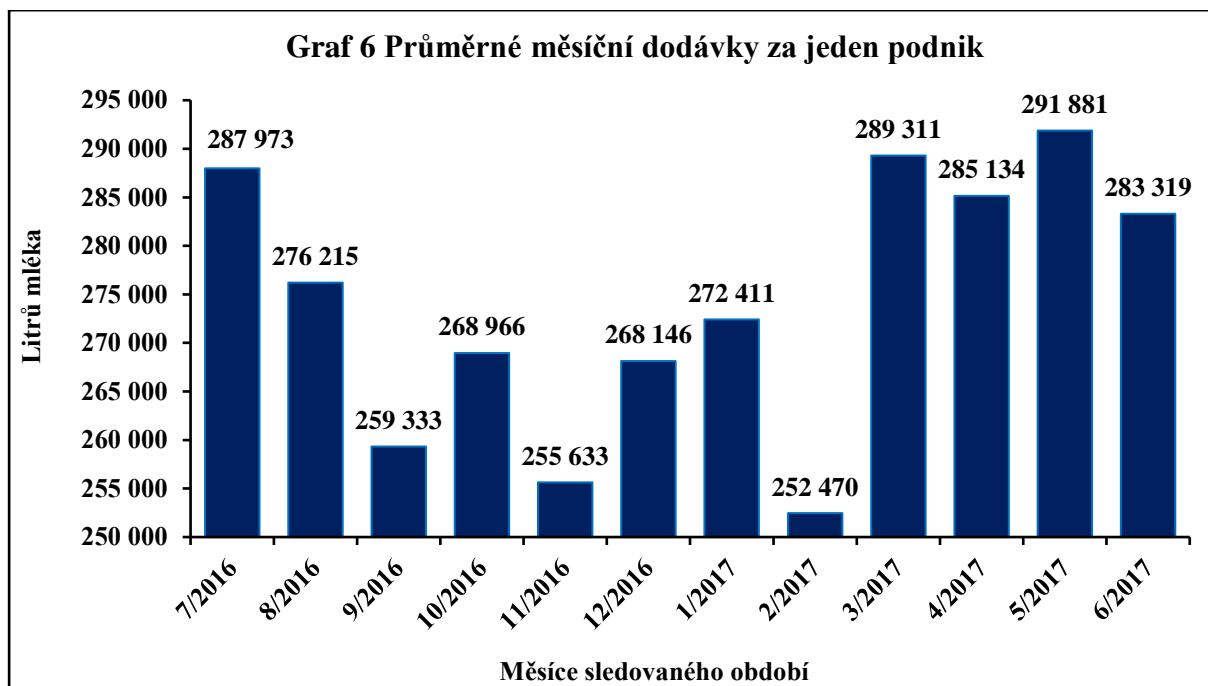
Velice zajímavý byl přehled o dodávkách mléka v jednotlivých měsících. Do analýzy byly zařazeny pouze podniky, kde byly k dispozici údaje za celé období dvanácti měsíců a ze zpracování byly vyloučeny extrémní hodnoty. K analýze bylo k dispozici 720 podniků, u kterých byla splněna tato kritéria. Údaje byly k dispozici pro tento ukazatel za období červenec 2016 až červen 2017.

Celkem bylo prodáno v těchto 720 podnicích 2 369 370 381 litrů mléka ve sledované období (jednoho roku). To znamená, že jeden podnik prodal v průměru 3 290 792 litrů mléka ročně.

V grafu 5 jsou uvedeny prodeje mléka celkem za všechny podniky a v grafu 6 průměrné dodávky mléka v jednotlivých měsících za jeden podnik.

Z grafů 5 a 6 je patrné, že prodej mléka v jednotlivých měsících kolísá. Nejvyšší prodeje mléka byly v měsících březnu, dubnu, květnu, červnu a červenci. Ve zbylé části roku byly nižší než v těchto měsících.

4. Dosahované realizační ceny mléka a jejich vztah k některým sledovaným ukazatelům

Pro kapitolu 4 byly k dispozici údaje z jednotlivých podniků za období červenec 2016 až červen 2017.

Podíl tržeb za mléko na celkovém objemu tržeb ze všech odvětví a vztah tohoto ukazatele k ceně mléka

Ve studii Q CZ byl sledován podíl tržeb za mléko na celkových tržbách celého podniku v %. Z analýzy byly vyřazeny podniky, kde tento údaj nebyl k dispozici. Dále byly vyloučeny extrémní hodnoty. Byly využity průměrné ceny mléka za 12 měsíců. Vyřazeny byly podniky, kde byly údaje o cenách k dispozici za kratší období. K analýze bylo po provedené editaci dat k dispozici 678 podniků.

Tab. 6 Podíl podniků v jednotlivých intervalech podle podílu tržeb za mléko

Podíl tržeb za mléko (% z celkových tržeb podniku)	Počet podniků	Podíl podniků v intervalu podle podílu tržeb za mléko (podíl podniků v %)
Do 10	13	1,9
11 až 20	77	11,4
21 až 30	153	22,6
31 až 40	140	20,6
41 až 50	102	15,0
51 až 60	76	11,2
61 až 70	49	7,2
71 až 80	33	4,9
81 až 90	26	3,8
91 až 100	9	1,4
Celkem	678	100,0

Tab. 7 Podíl tržeb za mléko a průměrné realizační ceny podniků

Podíl tržeb za mléko (% z celkových tržeb podniku)	Průměrné ceny mléka v podnicích (Kč/litr)
Do 10	7,38
11 až 20	7,43
21 až 30	7,42
31 až 40	7,53
41 až 50	7,50
51 až 60	7,39
61 až 70	7,44
71 až 80	7,53
81 až 90	7,18
91 až 100	7,46

Z výsledků v tabulce 6 je patrné, že většina podniků má vedle produkce mléka i další aktivity. Výskyt podniků pouze s produkcí mléka nebo kde převažuje produkce mléka, byl ve skupině podniků, které se zúčastnily projektu Q CZ méně častý.

Je zřejmé, že mezi podniky, u kterých pocházela většina příjmů z prodeje mléka (specializovaných na mléko) nebylo dosaženo vyšších cen za litr mléka (tabulka 7). Specializace, definovaná jako podíl tržeb za mléko na celkových tržbách daného podniku, realizační ceny mléka neovlivnila.

Vztah ceny mléka a velikosti podniků definované na základě počtu krav

Velice důležitým faktorem, který ovlivňuje cenu mléka, je velikost podniků podle počtu krav. Byly vyřazeny podniky bez údajů o velikosti podniku (počtu krav). Vyřazeny byly také podniky, kde nebyly údaje za celé sledované období jednoho roku a údaje, které byly mimo reálný interval. Po editaci dat bylo k dispozici 705 podniků.

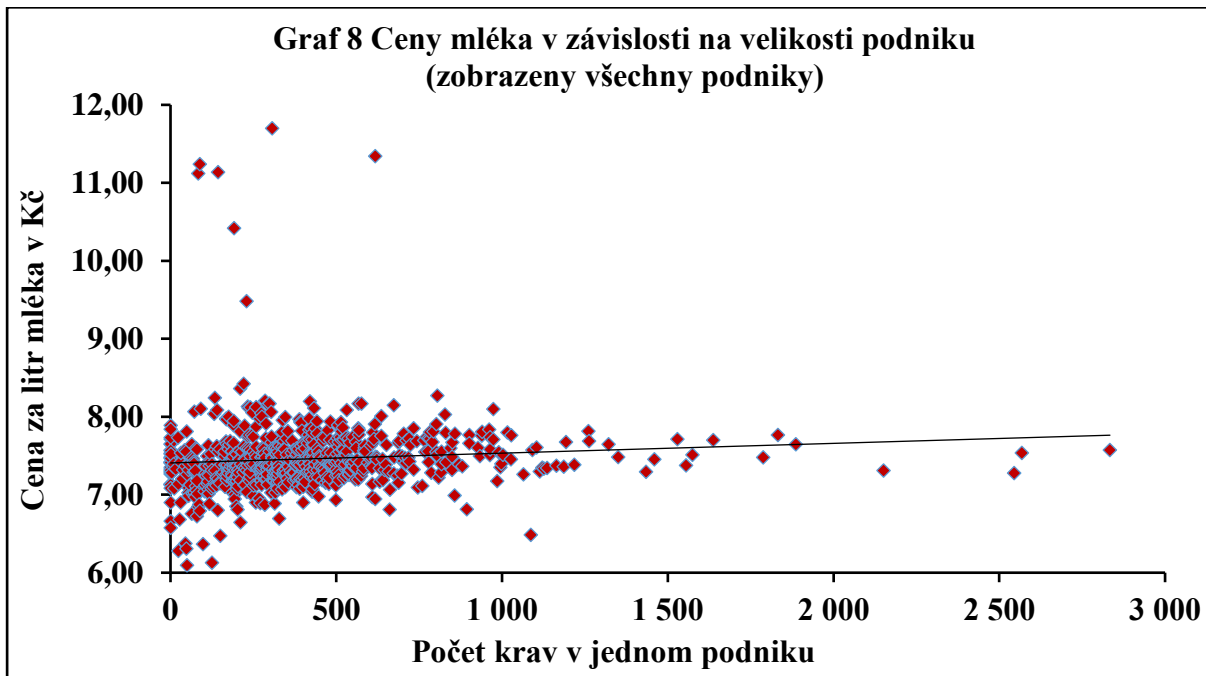
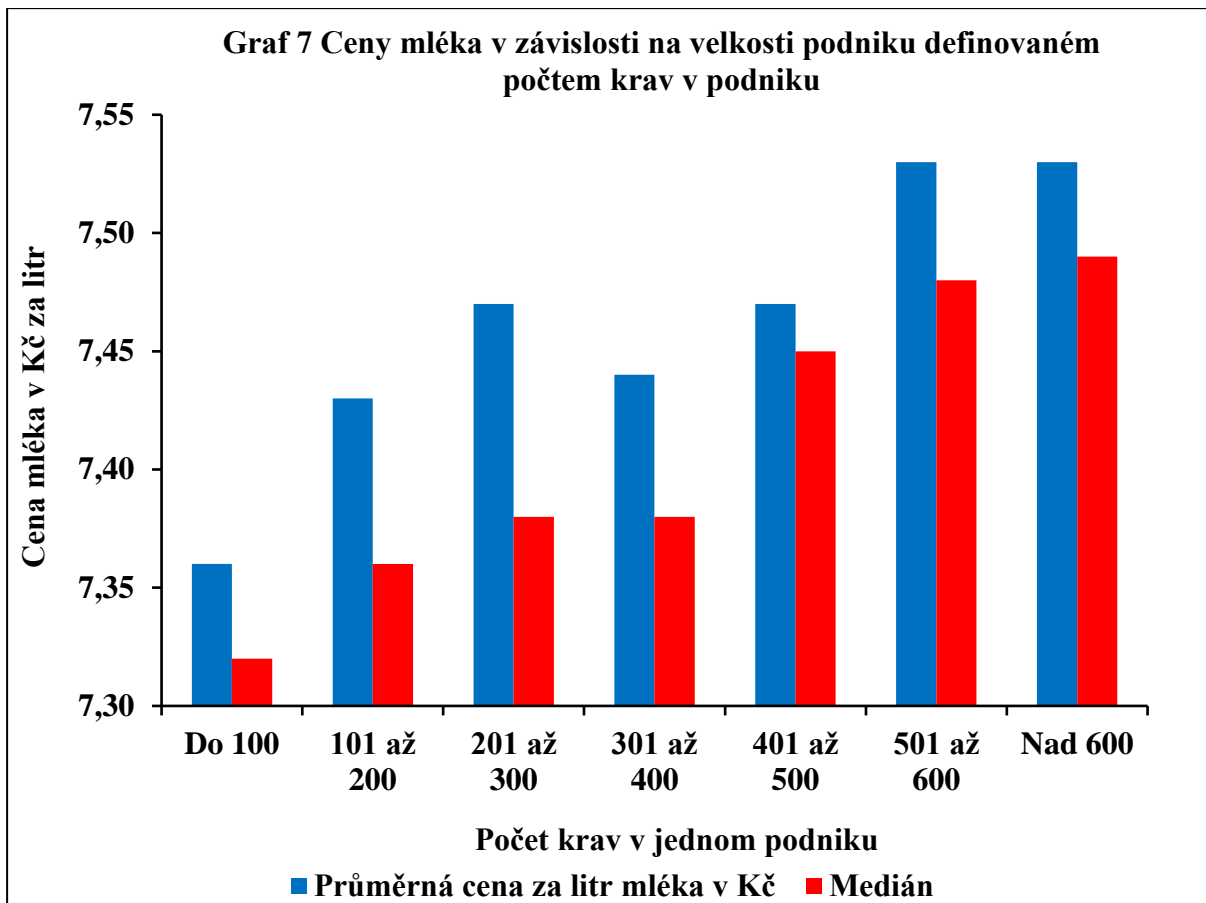
Korelace mezi velikostí podniků na základě počtu krav a cenou mléka dosáhla +0,1. To naznačuje tendenci vyšších cen za litr mléka ve větších podnicích.

Podrobnější údaje o cenách za litr mléka podle počtu krav v jednom podniku uvádí tabulka 8 a graf 7. Z tabulky i grafu je patrná vyšší průměrná cena za litr mléka v podnicích v nejvyšších intervalech. Existovala vysoká variabilita v cenách za litr mléka. U průměrných cen nebyl tento trend konzistentní. Hodnota mediánu byla jednoznačná a s každým dalším vyšším intervalem se zvyšovala.

Průměrná cena u nejmenších podniků do 100 krav dosáhla 7,36 Kč za litr, zatímco u největších podniků bylo dosaženo průměrné ceny 7,53 Kč za litr mléka.

Tab. 8 Ceny mléka v závislosti na velikosti podniku definovaném počtem krav v podniku

Počet krav	Cena za litr mléka v Kč	Medián	Počet podniků
Do 100	7,36	7,32	104
101 až 200	7,43	7,36	93
201 až 300	7,47	7,38	106
301 až 400	7,44	7,38	111
401 až 500	7,47	7,45	90
501 až 600	7,53	7,48	66
Nad 600	7,53	7,49	135

Vztah cen a prodejů mléka

Byl analyzován vztah mezi cenou za litr mléka a celkovým prodejem mléka v podnicích. Z analýzy byly vyřazeny podniky s extrémními hodnotami a podniky, u kterých nebyl k dispozici údaj o cenách a dodávce mléka za celý rok. Pro oba ukazatele byly k dispozici údaje za stejné období. Po editaci byla k dispozici data ze 713 podniků.

Korelace mezi průměrnou cenou mléka a průměrnou dodávkou mléka z jednoho podniku dosáhla hodnoty +0,1. S vyšší dodávkou z jednoho podniku byla tendence vyšší ceny.

Údaje rozdělení podniků podle dodávek mléka za rok uvádí tabulka 9. Údaje o cenách v jednotlivých intervalech podle dodávky mléka za rok uvádí tabulka 10, která zahrnuje i některé další statistické ukazatele. Nejnižší průměrná cena byla u podniků s dodávkami do 1 000 000 litrů mléka za rok. Výsledky v dalších intervalech nebyly jednoznačné a konzistentní.

Tab. 9 Rozdělení podniků podle ročních dodávek mléka

Dodávka mléka za rok (v litrech)	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 1 000 000	142	19,9
1 000 001 až 2 000 000	134	18,8
2 000 001 až 3 000 000	130	18,2
3 000 001 až 4 000 000	110	15,4
4 000 001 až 5 000 000	64	9,0
5 000 001 až 6 000 000	39	5,5
6 000 001 až 7 000 000	27	3,8
7 000 001 až 8 000 000	20	2,8
8 000 001 až 9 000 000	11	1,5
9 000 001 až 10 000 000	7	1,0
Nad 10 000 000	29	4,1
Celkem	713	100,0

Tab. 10 Ceny mléka v závislosti na dodávce mléka

Dodávka mléka za rok (v litrech)	Počet podniků	Průměrná cena v Kč	Medián ceny mléka v Kč	Korelace mezi cenou a dodávkami
Do 1 000 000	142	7,36	7,32	+0,244
1 000 001 až 2 000 000	134	7,50	7,38	+0,004
2 000 001 až 3 000 000	130	7,43	7,38	-0,170
3 000 001 až 4 000 000	110	7,56	7,53	-0,083
4 000 001 až 5 000 000	64	7,49	7,48	-0,021
5 000 001 až 6 000 000	39	7,40	7,38	+0,199
6 000 001 až 7 000 000	27	7,47	7,43	+0,350
7 000 001 až 8 000 000	20	7,49	7,49	+0,054
8 000 001 až 9 000 000	11	7,46	7,55	+0,004
9 000 001 až 10 000 000	7	7,40	7,37	-0,794
Nad 10 000 000	29	7,47	7,47	+0,376

Ztráty způsobené mastitidami

Odhadu ztrát v chovech dojnic způsobených mastitidami se v našich podmínkách věnovali KVAPILÍK et al., (2014). V souladu se zásadami společné zemědělské politiky Evropské unie (EU) je stále větší pozornost věnována jakosti a bezpečnosti potravin. Mezi opatření zaměřené na zvýšení jakosti mléka a mléčných výrobků patří i snižování výskytu mastitid. Cílem bylo na základě literárních údajů a modelových výpočtů: - poukázat na výskyt mastitid v chovech dojených krav; - analyzovat výrobní ztráty mastitidami vyvolané; - získané poznatky zobecnit pro možnost využití. Snižování výskytu mastitid je opatření zaměřené na zvýšení jakosti mléka a mléčných výrobků. Efektivní ekonomická argumentace k mastitidním ztrátám by mohla přispět k podpoře prevence tohoto onemocnění. Výsledky byly zpracovány metodou metaanalýzy. Vedle ztrát mléka byly sledovány další ekonomicky významné ukazatele: - % infekčních zvířat; - počet somatických buněk (PSB) v mléce; - celkový počet mikroorganismů (CPM); - obsah tuku (T); - obsah bílkovin (B); - vybrané ukazatele reprodukce. Vztah PSB a poklesu produkce mléka vykázal korelaci 0,775 ($P < 0,01$). Zvýšení PSB o $100 \cdot 10^3 \cdot \text{ml}^{-1}$ má za následek pokles produkce (koeficient regrese $b = 1,82$) o 2,0 % a naopak. Vztah mezi PSB a nižší produkcí mléka v důsledku mastitid vykázal korelaci 0,832 ($P < 0,01$). Se zvýšením PSB o $100 \cdot 10^3 \cdot \text{ml}^{-1}$ se sníží produkce v průměru o 51 kg na krávu a laktaci ($b = 0,511$). Vztahy mezi PSB a dalšími ukazateli byly významné ($P < 0,01$). Zvýšení PSB o $10 \cdot 10^3 \cdot \text{ml}^{-1}$ mělo za následek snížení T a B o 0,034 a 0,015 % a vzrůst CPM o $1,77 \cdot 10^3 \cdot \text{ml}^{-1}$ a pokles T a B o 0,022 a 0,015 % a vzrůst CPM o $0,26 \cdot 10^3 \cdot \text{ml}^{-1}$. Přímé a nepřímé výrobní ztráty jsou hlavním podkladem k odhadu ekonomických ztrát vyvolaných mastitidami. Způsob vyhodnocení validovaných literárních dat metodou metaanalýzy může poskytnout vyšší vypovídací schopnost v porovnání k původním datům. Nicméně, na druhé straně, literární zdroje zahrnují značnou variabilitu produkčních podmínek, kterou provedené zobecnění zdánlivě vyrovnává, což je také nezbytné vzít v úvahu. Materiál může být využit pro vyšší efektivitu praktických argumentů pro materiální podporu prevence tohoto produkčního onemocnění v chovech dojnic.

Mezi opatření zaměřené na zvýšení jakosti mléka a mléčných výrobků patří i snižování výskytu mastitid. Na základě literárních údajů a modelových výpočtů KVAPILÍK et al., (2015): - bylo poukázáno na výskyt mastitid v chovech dojených krav; - byly analyzovány výrobní ztráty mastitidami vyvolané; - získané poznatky byly zobecněny pro možnost využití. Snižování výskytu mastitid je opatření zaměřené na zvýšení jakosti mléka a mléčných výrobků. Efektivní ekonomická argumentace k mastitidním ztrátám může přispět k podpoře prevence tohoto onemocnění. Ekonomické ztráty vyvolané mastitidami představují ve srovnání se zdravými dojnicemi nižší výnosy (tržby) a vyšší náklady na výrobu mléka. Na základě literárních údajů a vlastních kalkulací byla ekonomická ztráta na jeden výskyt mastitidy odhadnuta pro podmínky ČR na 9 000 Kč. Podílejí se na ní přibližně 53 % nižší tržby za prodané mléko, 20 % vyšší vyřazování (obměna stáda) krav, 14 % náklady na léky a léčení krav, 7 % práce na ošetřování nemocných krav a 6 % srážky z nákupní ceny mléka. V důsledku působení různých faktorů (počty a intenzita nemoci, užítkovost krav, náklady na chov krav, ceny mléka aj.) mohou ztráty vyvolané mastitidami kolísat mezi 4 000 a 18 000 Kč. Pokud by v ČR mastitidou onemocnělo 35 % (130 tis.) z aktuálního stavu 373 tis. dojených krav, dosáhla by celková ekonomická ztráta vyvolaná mastitidami přibližně 1,2 mld. Kč (1 170 mil. Kč) ročně. Ztráta 9 000 Kč na krávu s mastitidou a 3 140 Kč na každou dojnici stáda odpovídá při aktuální ceně mléka (9,50 Kč) tržbám za 950 a 330 litrů mléka. Zvýšení podílu krav s mastitidou o 1 % by v ČR zvýšilo ekonomickou ztrátu o dalších 38,5 mil. Kč. Vzhledem k plošnému výskytu zánětů mléčné žlázy krav by se za účelem snížení vysokých ekonomických ztrát měla prevence a terapie této produkční nemoci stát pravidelnou součástí managementu stáda.

Rizika kvality mléka - mikrobiologická kontaminace, mastitidy, proteolýza a lipolýza

Významné hygienické a potravinářské riziko v mléce spočívá v mikrobiální hydrolyze složek, důvodu kažení mléka a mléčných produktů. Hydrolyzující enzymy mohou být v mléce podle původu nativní (z epitelu mléčné žlázy), bakteriální nebo přidané (při sýření). Pokud bakteriální, pak mohou mít průběh reakcí spontánní v důsledku nekulturní kontaminující (nežádoucí) mikroflóry nebo záměrný v důsledku přídavku kulturní (ušlechtilé) mikroflóry. Ať nekulturní nebo kulturní mikroflóra, existují dále druhové rozdíly mezi bakteriálními druhy v enzymatické výbavě a tím v usměrňování rozkladných (hydrolytických) procesů v mléce. Tyto pak probíhají podle podmínek mnohdy značně odlišně, přičemž se celé mléčné prostředí (mléčná matrice) průběžně, biofyzikálně a biochemicky, značně mění. Již z tohoto obecného popisu vyplývá, že celý jev je velmi komplexní a obtížně postižitelný metodicky a popisem v celé své dynamice. Zabývala se jím řada autorů (CHEN et al., 2003; DATTA a DEETH, 2003; GAUCHER et al., 2008; BUTTON et al., 2011; BAUR et al., 2015) z různých aspektů. Přitom obvykle v mléčných mikrobiálních procesech (řízených nebo neřízených) probíhají souběžně, vedle proteolýzy, ještě spontánní nebo cílená lipolýza a acidogenní rozklad laktózy. Mastitida je považována za možný zdroj lipolýzy a zejména proteolýzy (LE ROUX et al., 1995).

Proteolýza (CHRAMOSTOVÁ et al., 2014) a lipolýza (VYLETĚLOVÁ et al., 2000 a, b) v syrovém mléce jsou důležitými faktory senzoričké kvality a údržnosti následných mléčných výrobků i bezpečnosti mléčného potravinového řetězce. Obě jsou způsobovány příslušnými nativními a bakteriálními enzymy v mléce a proto jejich případný rozsah vypovídá i o úrovni zdraví dojníc a hygieny získávání, uložení a ošetření mléka. Zatímco lipolýza byla již dříve více studována s ohledem na metodickou identifikaci a její příčiny a důsledky (O BRIAN et al., 1998; VYLETĚLOVÁ et al., 2000 a, b; ANTONELLI et al., 2002; THOMSON et al., 2005; WIKING et al., 2006; CEMPÍRKOVÁ a MIKULOVÁ, 2009; MIKULOVÁ, 2011; TOUŠOVÁ et al., 2013), podobných podkladů k analýze a posouzení proteolýzy existuje nepoměrně méně.

Proteolýza a lipolýza v syrovém mléce jsou důležitými faktory senzoričké kvality a údržnosti následných mléčných výrobků i bezpečnosti mléčného potravinového řetězce. Počátek proteolýzy v mléce souvisí také se srážením bílkovin, které je zapříčiněno převážně enzymaticky, nebo změnou kyselosti (HANUŠ et al., 2016 a). Mezi log celkového počtu mikroorganismů a ekvivalentem proteolýzy mléka (EPM) byl korelační koeficient (r) 0,3651 ($P < 0,01$). Mezi log počtu psychrotrofů a EPM byl r 0,4152 ($P < 0,001$).

Možný vliv mastitid (PSB) na obsah volných mastných kyselin (VMK) jako ukazatel lipolýzy byl uvažován již dříve podle některých prací (SJAUNJA, 1984; O'BRIAN et al., 1998; VYLETĚLOVÁ et al., 2000 a; ANTONELLI et al., 2002; HANUŠ et al., 2008; THOMSON et al., 2005; WIKING et al., 2006; MIKULOVÁ, 2011). Závěry však nebyly kvantifikovány. Stupeň mastitidy (PSB) zhoršil kvalitu mléka (HANUŠ et al., 2016 b) zvýšením VMK, 0,703 ($P < 0,001$, o 121,5 %) a snížením laktózy, -0,522 ($P < 0,001$). 49,4% variability VMK lze vysvětlit změnami PSB. Zvýšené hodnoty PSB o 1000 $10^3 \cdot \text{ml}^{-1}$ zvýšily hodnoty VMK o 0,433 $\text{mmol} \cdot 100 \text{ g}^{-1}$. Významné vztahy PSB a obou mléčných ketózních koeficientů (T/B a T/L; tuk/bílkovina a tuk/laktóza) k VMK ukazují na diagnostickou způsobilost obsahu VMK nejen s ohledem na poruchy sekrece mléka, ale i na energetické problémy dojníc. Hodnoty VMK v individuálních vzorcích v pravidelné kontrole užitkovosti mohou sloužit ke kontrole zdraví dojníc ve smyslu podezření na výskyt poruch sekrece nebo energetické bilance nebo kvality mléka s ohledem na kvalitu a údržnost následných mléčných výrobků.

Technologické vlastnosti mléka, koagulace bílkovin a složky

Základní analytické složky mléka, počet somatických buněk, laktóza a sušina tukuprostá, jsou významně korelovány k hodnotám syřitelnosti, pozitivně (PSB k času koagulace) a negativně (laktóza a sušina tukuprostá k času koagulace) v souladu s vybranými pracemi (POLITIS a NG-KWAI-HANG, 1988 a, b; CASSANDRO et al., 2008; BITTANTE et al., 2012; BOBBO et al., 2016, 2017).

Syřitelnost je významná vlastnost pro technologickou kontrolu mlékařské produkce s vyšší přidanou hodnotou, což je v souladu se současnými ekonomickými trendy, hledisky a záměry (GURRÍA, 2014). Významná technologická vlastnost v mlékařství je syřitelnost (doba syřidlové koagulace mléčných bílkovin), která je ovlivněna:

- Složením mléka (TOFFANIN et al., 2012; STURARO et al., 2012)
- Hygienickými a zdravotními ukazateli krav a mléka (POLITIS a NG-KWAI-HANG, 1988 a, b; BOBBO et al., 2016, 2017)
- Faremními podmínkami (BITTANTE et al., 2015)
- Genetickým základem zvířat (SCHAAR, 1984; JAKOB, 1993; HALLÉN, 2008; CASSANDRO et al., 2008; BITTANTE et al., 2012)

Vztah ceny za litr mléka a počtem somatických buněk v podnicích

V projektu byly k dispozici i některé ukazatele charakterizující kvalitu mléka z údajů o zpeněžování. Data pro tuto část analýzy byla editována. Byly vyřazeny podniky, kde nebyly k dispozici ceny za celé sledované období a vyřazeny extrémní hodnoty. K dispozici byly údaje o počtu somatických buněk v tisících v jednom mililitru mléka. Pro analýzu byly k dispozici údaje z 695 podniků.

Korelace mezi cenou mléka ve sledovaných podnicích a počtem somatických buněk ve sledovaných podnicích dosáhla hodnoty -0,1. Znamená to, že s vyšším počtem somatických buněk v podnicích byla zaznamenána tendence poklesu realizační ceny mléka.

Tab. 11 Přehled o zastoupení podniků podle počtu somatických buněk

Počet somatických buněk v tisících v mililitru mléka	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 50	3	0,4
51 až 100	8	1,2
101 až 150	63	9,1
151 až 200	203	29,2
201 až 250	272	39,1
251 až 300	103	14,8
301 až 350	36	5,2
351 až 400	6	0,9
Nad 400	1	0,1
Celkem	695	100,0

Tab. 12 Vztah mezi počtem somatických buněk a cenou mléka

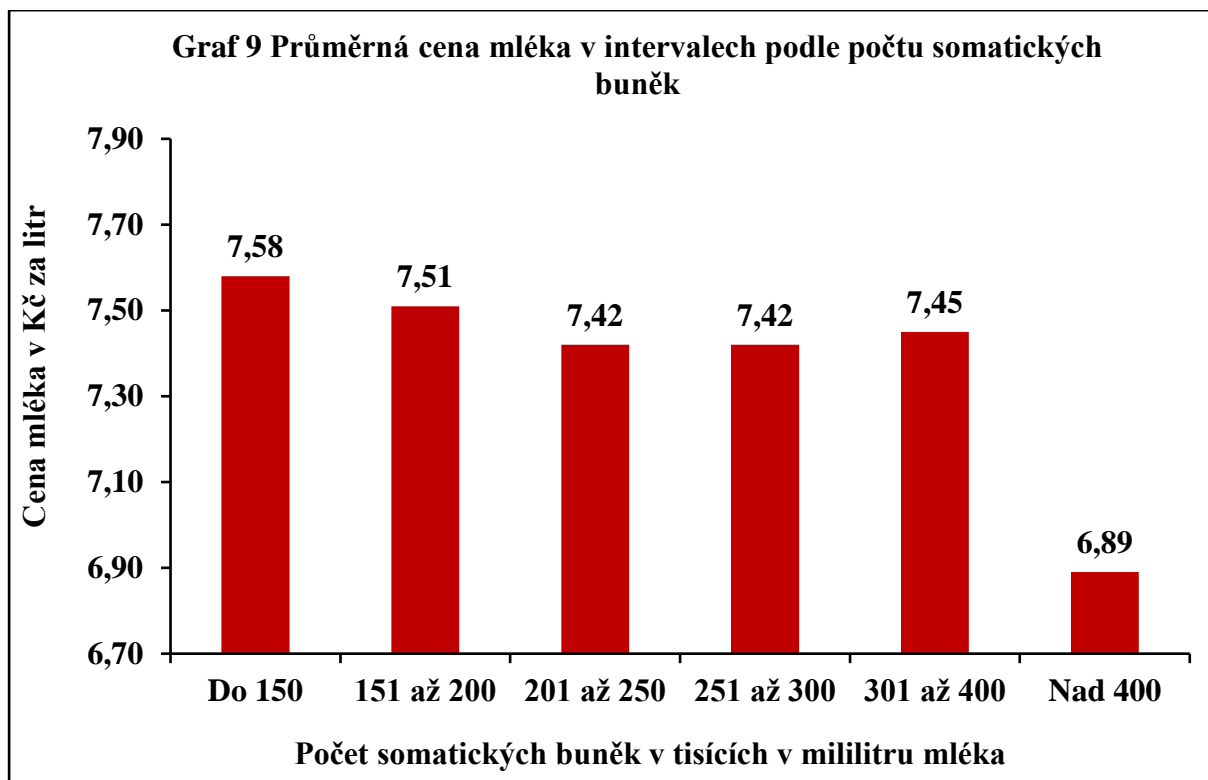
Počet somatických buněk v tisících v mililitru mléka	Počet podniků	Průměrná cena mléka (Kč/litr)
Do 150	74	7,58
151 až 200	208	7,51
201 až 250	268	7,42
251 až 300	103	7,42
301 až 400	41	7,45
Nad 400	1	6,89

Z tabulky 12 je patrné, že s vyšším počtem somatických buněk v podnicích docházelo k poklesu průměrné ceny za litr mléka. Nejvyšší ceny mléka bylo dosaženo v intervalu do 150 tisíc somatických buněk v 1 mililitru mléka. Cena vyšší než 7,50 Kč byla dosažena i v intervalu 151 až 200 tisíc somatických buněk v mililitru mléka. V intervalech s vyšším počtem somatických buněk cena klesla pod 7,50 Kč za litr mléka. U podniku nad 400 tis. somatických buněk v 1 ml mléka poklesla pod 7,00 Kč za litr mléka.

Byla vypočtena i korelace mezi počtem somatických buněk a cenou mléka v jednotlivých měsících sledovaného období (tabulka 13). Ve všech měsících byly tyto korelace záporné, i když ne příliš vysoké. Znamená to tendenci zvyšování ceny mléka při snižování počtu somatických buněk v jednotlivých podnicích. Tyto korelace dosahovaly v jednotlivých měsících hodnot okolo +0,1.

Tab. 13 Korelace mezi cenou mléka a počtem somatických buněk v podnicích

Měsíce sledovaného období	Korelace mezi cenou mléka a počtem somatických buněk v podnicích v jednotlivých měsících
7/2016	-0,1
8/2016	-0,03
9/2016	-0,1
10/2016	-0,1
11/2016	-0,1
12/2016	-0,1
1/2017	-0,1
2/2017	-0,1
3/2017	-0,1
4/2017	-0,1
5/2017	-0,1
6/2017	-0,1

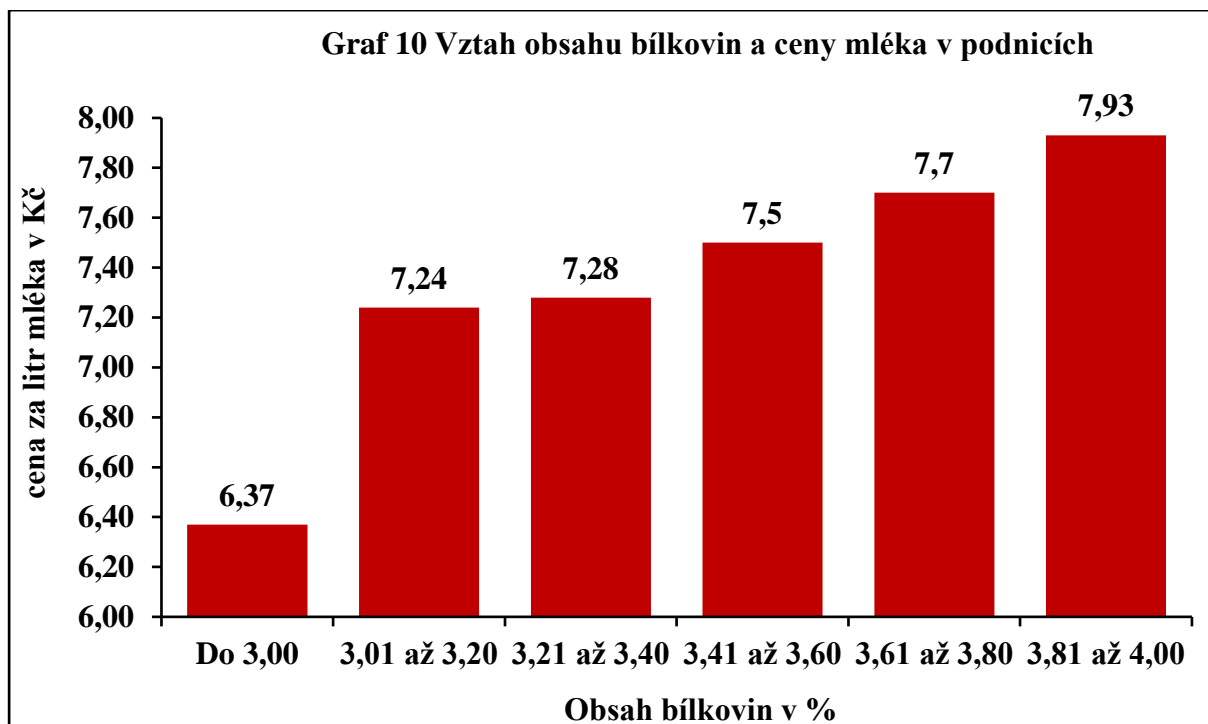
Vztah mezi cenou mléka a obsahem bílkovin v jednotlivých podnicích

Z výpočtů byly vyřazeny podniky, kde nebyla k dispozici cena a informace o obsahu bílkovin ve sledovaném období a byly vyřazeny extrémní hodnoty. Po editaci bylo k dispozici 708 podniků pro analýzu dat s hodnotami obsahu bílkovin ze zpeněžování.

Korelace mezi cenou mléka a obsahem bílkovin v podnicích v projektu Q CZ byla +0,3198. Znamená to, že s vyšším obsahem bílkovin docházelo k růstu cen.

Tab. 14 Zastoupení podniků v jednotlivých intervalech podle obsahu bílkovin

Obsah bílkovin v %	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 3,00	1	0,1
3,01 až 3,20	6	0,8
3,21 až 3,40	214	30,2
3,41 až 3,60	373	52,7
3,61 až 3,80	109	15,4
3,81 až 4,00	5	0,8
Celkem	708	100,0

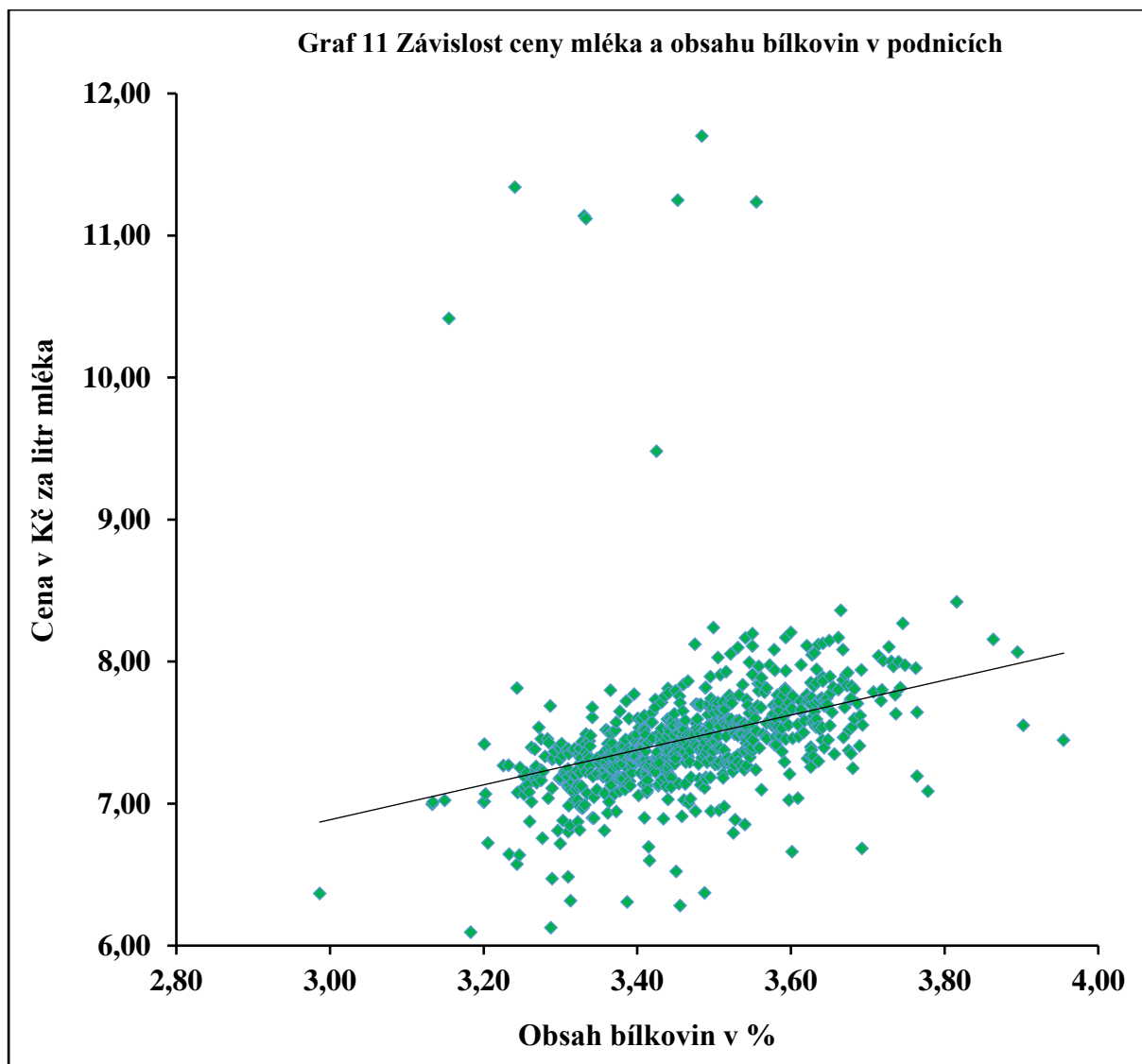

Z tabulky 15 a grafu 10 jsou patrné rozdíly v cenách za litr mléka při různém obsahu bílkovin. S vyšším obsahem bílkovin docházelo ke zvyšování cen za litr mléka. Například v intervalu 3,01 až 3,20 % bílkovin bylo dosaženo ceny 7,24 Kč za litr mléka. Na druhé straně v intervalu 3,81 až 4,00 % bílkovin bylo dosaženo ceny 7,93 Kč za litr mléka.

Tab. 15 Vztah ceny obsahu bílkovin a ceny mléka v podnicích v projektu Q CZ

Obsah bílkovin v %	Počet podniků	Cena, průměr (Kč/litr mléka)	Cena za litr mléka, medián	Korelace mezi obsahem bílkovin a cenou mléka
Do 3,00	1	6,37	x	x
3,01 až 3,20	6	7,24	7,01	+0,152
3,21 až 3,40	214	7,28	7,26	+0,063
3,61 až 3,60	373	7,50	7,47	+0,197
3,61 až 3,80	109	7,70	7,72	+0,130
3,81 až 4,00	5	7,93	8,07	x

V grafu 11 je přehled o vztahu mezi obsahem bílkovin a cenou mléka za všechny podniky. Výsledky za všechny podniky v tomto grafu jsou v souladu s předchozími analýzami v této části studie.

Vztah ceny za litr mléka a obsahu tuku v podnicích

Byla provedena editace na podobných principech jako u obsahu bílkovin. K dispozici bylo pro analýzu 707 podniků s údaji o obsahu tuku ze zpeněžování. Korelace mezi obsahem tuku a cenou mléka ve sledovaných podnicích dosáhla hodnoty +0,234 a znamená to, že s vyšším obsahem tuku byla tendence zvyšování realizačních cen za mléko.

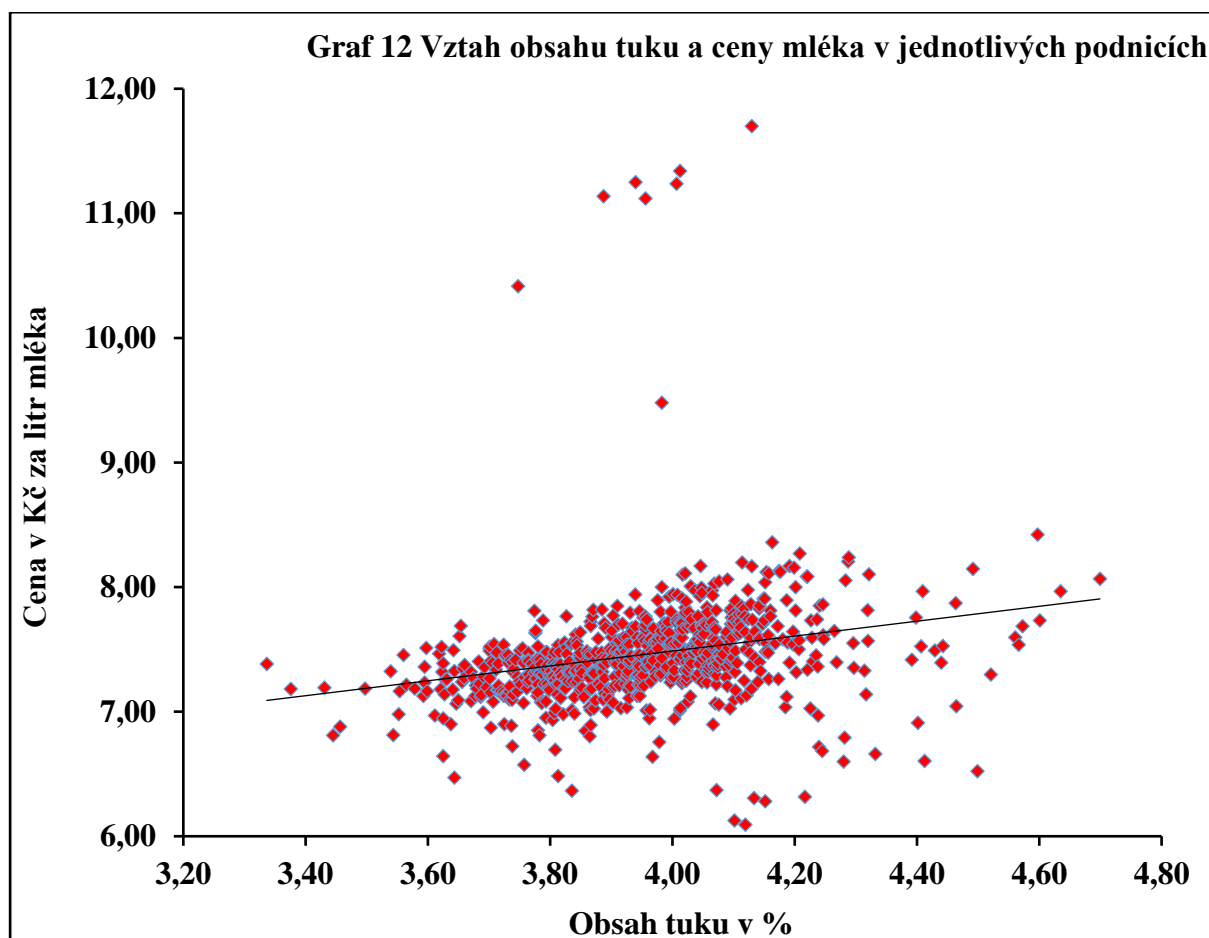
Podrobnější údaje uvádí tabulka 17 a graf 13. Průměrná cena mléka poklesla pod 7,30 Kč za litr mléka v intervalu do 3,60 % a v intervalu 3,61 až 3,80 %. U ostatních intervalů byla cena mléka vyšší než 7,40 Kč za litr mléka.

Tab. 16 Podíl podniků v intervalech podle obsahu tuku

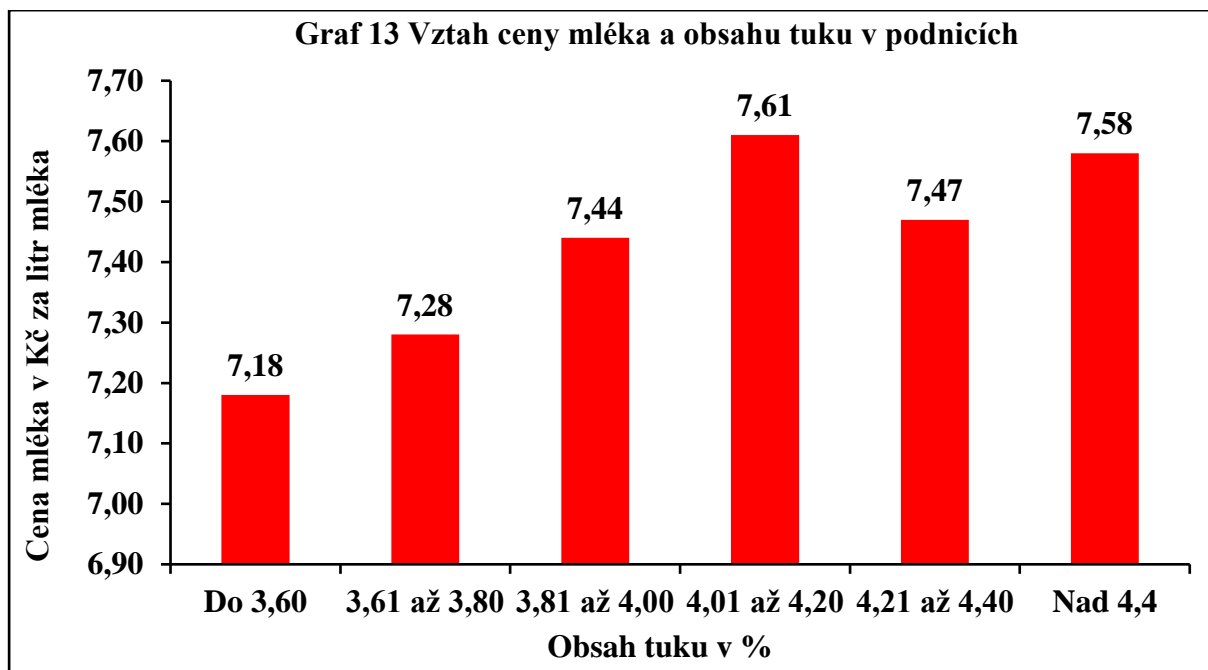
Obsah tuku v %	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 3,40	2	0,3
3,41 až 3,60	16	2,3
3,61 až 3,80	133	18,8
3,81 až 4,00	264	37,3
4,01 až 4,20	232	32,8
4,21 až 4,40	41	5,8
4,41 až 4,60	16	2,3
Nad 4,60	3	0,4
Celkem	707	100,0

Tab. 17 Vztah mezi cenou mléka a obsahem tuku v podnicích

Obsah tuku v %	Cena za litr mléka v Kč	Cena za litr mléka, medián
Do 3,60	7,18	7,19
3,61 až 3,80	7,28	7,27
3,81 až 4,00	7,44	7,39
4,01 až 4,20	7,61	7,58
4,21 až 4,40	7,47	7,55
Nad 4,4	7,58	7,57

Graf 13 Vztah ceny mléka a obsahu tuku v podnicích

5. Ceny za plemenné jalovice, zástav, jatečné býky a krávy

K dispozici byly údaje ze 726 podniků za rok 2016 a za první pololetí roku 2017.

Prodeje a ceny březích plemenných jalovice

V roce 2016 byla prodána alespoň jedna jalovice ve 317 podnicích a celkem bylo prodáno 13 299 jalovic (tabulka 18). Z jednoho podniku bylo maximálně prodáno 636 jalovic.

V prvním pololetí roku 2017 byla prodána alespoň jedna jalovice v 309 podnicích. Maximálně bylo prodáno z jednoho podniku 312 jalovic a za toto časové období bylo prodáno 7 958 jalovic celkem.

Tab. 18 Prodej březích plemenných jalovic

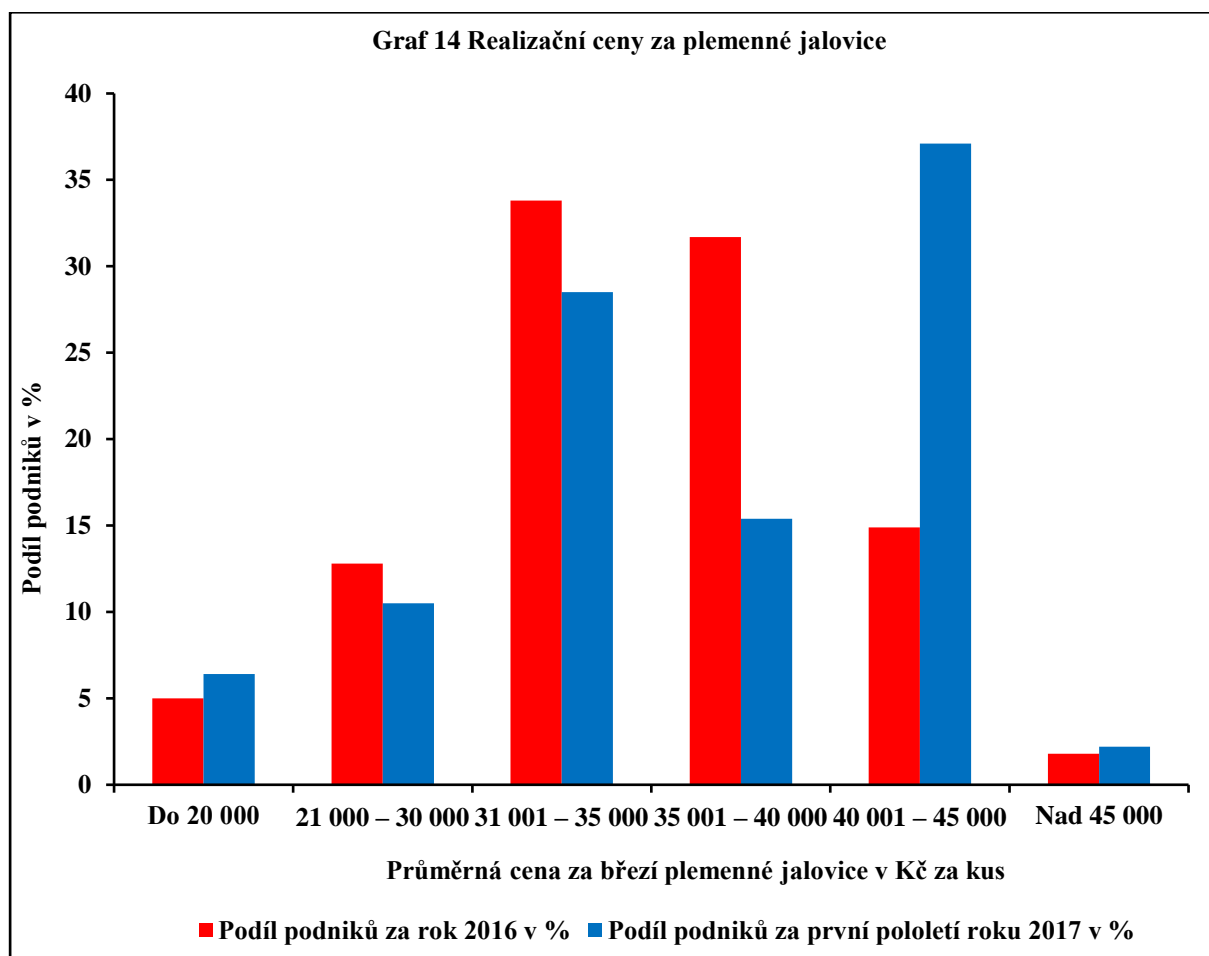
Počet prodaných plemenných jalovic v kusech	Podíl podniků za rok 2016 v %	Podíl podniků za první pololetí roku 2017 v %
0 nebo neuvedly údaj o počtu prodaných jalovic	56,3	57,4
1 až 10	9,2	14,5
11 až 50	23,6	22,7
51 až 100	7,2	4,1
Nad 100	3,7	1,3
Celkem	100,0	100,0
Počet podniků celkem pro analýzu	726	726
Počet jalovic	13 299	7 958
Počet podniků, které prodaly alespoň jednu březí plemennou jalovici	317	309

Tab. 19 Prodej plemenných jalovic a realizační ceny

Cena za jalovice v Kč za kus v podniku	Podíl podniků za rok 2016 v %	Podíl podniků za první pololetí roku 2017 v %
Do 20 000	5,0	6,4
21 000 – 30 000	12,8	10,5
31 001 – 35 000	33,8	28,5
35 001 – 40 000	31,7	15,4
40 001 – 45 000	14,9	37,1
Nad 45 000	1,8	2,1
Celkem	100,0	100,0
Ostatní údaje související s cenami		
Počet podniků po editaci dat	281	267
Průměrná cena za kus v Kč	34 469,10	36 037,13
Medián ceny za jalovice (Kč/kus)	35 000	36 000

Byla provedena editace dat a vyloučeny extrémní hodnoty a podniky, kde nebyly k dispozici ceny. Po editaci dat bylo k dispozici 281 podniků v roce 2016. Ceny za rok 2016 uvádí tabulka 19. V roce 2016 byla korelace mezi počtem prodaných jalovic a cenou za jednu jalovici +0,1.

V prvním pololetí roku 2017 byla k dispozici data z 267 podniků. V prvním pololetí roku 2017 byla zaznamenána korelace mezi počtem prodaných kusů a cenou za jalovici +0,1. Znamená to, že byla zaznamenána tendence vyšších cen při vyšším počtu prodaných březích plemenných jalovic z jednoho podniku.

Prodej a ceny zástavového skotu

Z tabulky 20 je zřejmé, že v roce 2016 bylo 405 podniků, které prodaly alespoň jedno zvíře. V prvním pololetí roku 2017 to bylo 359 podniků, kde byl zaznamenán prodej alespoň jednoho zvířete.

Tab. 20 Prodeje zástavového skotu u podniků v projektu Q CZ

Počet prodaných kusů	Podíl podniků za rok 2016 v %	Podíl podniků za první pololetí roku 2017 v %
0 nebo neuvedly údaj o počtu prodaných kusů	44,2	50,6
1 až 10	4,1	7,7
11 až 50	16,1	16,5
51 až 100	9,1	11,0
Nad 100	26,5	14,2
Celkem	100,0	100,0
Počet podniků celkem pro analýzu	726	726
Počet prodaných kusů	58 206	30 291
Počet podniků, které prodaly alespoň jeden kus	405	359

Ceny za zástav byly sledovány v Kč za kilogram živé hmotnosti. Byla provedena editace dat a vyloučeny extrémní hodnoty. Také byly vyloučeny podniky, kde nebyly údaje o cenách, nebo o prodaných kusech. Po editaci byla k dispozici data z 388 podniků pro rok 2016 a data z 339 podniků pro první polovinu roku 2017 (tabulka 21).

Tab. 21 Ceny za zástavový skot

Cena za 1 kg v podniku	Podíl podniků za rok 2016 v %	Podíl podniků za první pololetí roku 2017 v %
Do 50	18,6	18,9
51 až 60	34,5	28,6
61 až 70	14,7	25,1
Nad 70	32,2	27,4
Celkem	100,0	100,0
Ostatní údaje související s cenami		
Počet podniků po editaci dat	388	339
Průměrná cena za kg v jednom podniku	62,82	61,61
Medián ceny za kg	59,51	60,6

Prodeje a ceny jatečných býků

Údaje o prodeji jatečných býků jsou uvedeny v tabulce 22. Editace dat byla provedena na základě podobných principů, jako u předchozích kategorií. Alespoň jeden kus prodalo v roce 2016 - 435 podniků a v prvním pololetí roku 2017 to bylo 407 podniků.

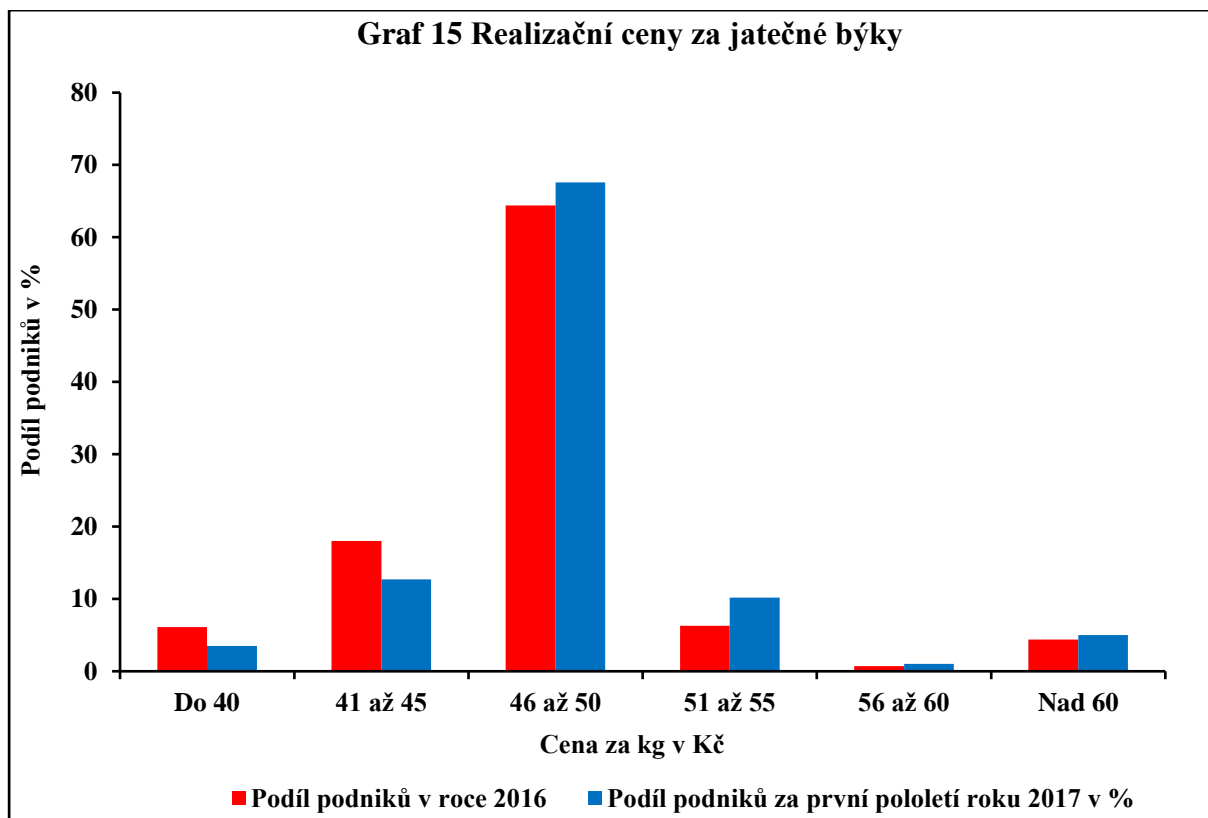
Tab. 22 Prodeje jatečných býků

Počet prodaných kusů	Podíl podniků za rok 2016 v %	Podíl podniků za první pololetí roku 2017 v %
0 nebo neuvedly údaj o počtu prodaných býků	40,1	43,9
Do 50	16,7	28,1
51 až 100	11,8	15,2
101 až 200	18,6	10,5
201 až 300	8,0	1,8
301 až 400	2,5	0,5
401 až 500	1,2	0,0
Nad 500	1,1	0,0
Celkem	100,0	100,0
Počet podniků celkem pro analýzu celkem	726	726
Počet prodaných kusů	58 281	27 470
Počet podniků, které prodaly alespoň jeden kus	435	407

V tabulce 23 je přehled s údaji o cenách. Do kalkulace byly zařazeny pouze podniky, kde byly k dispozici údaje o cenách a o prodeji býků. Byly vyřazeny extrémní hodnoty.

Tab. 23 Ceny jatečných býků

Cena za 1 kg v Kč	Podíl podniků za rok 2016 celý rok	Podíl podniků za první pololetí roku 2017 v %
Do 40	6,1	3,5
41 až 45	18,0	12,7
46 až 50	64,4	67,6
51 až 55	6,3	10,2
56 až 60	0,7	1,0
Nad 60	4,5	5,0
Celkem	100,0	100,0
Ostatní údaje související s cenami		
Počet podniků po editaci dat	427	401
Průměrná cena za kg v Kč	47,84	48,75
Medián ceny za kg	47,21	47,87

Prodeje a ceny za jatečné krávy

V tabulce 24 jsou uvedeny přehledy o prodejkách jatečných krav v roce 2016 a v prvním pololetí roku 2017.

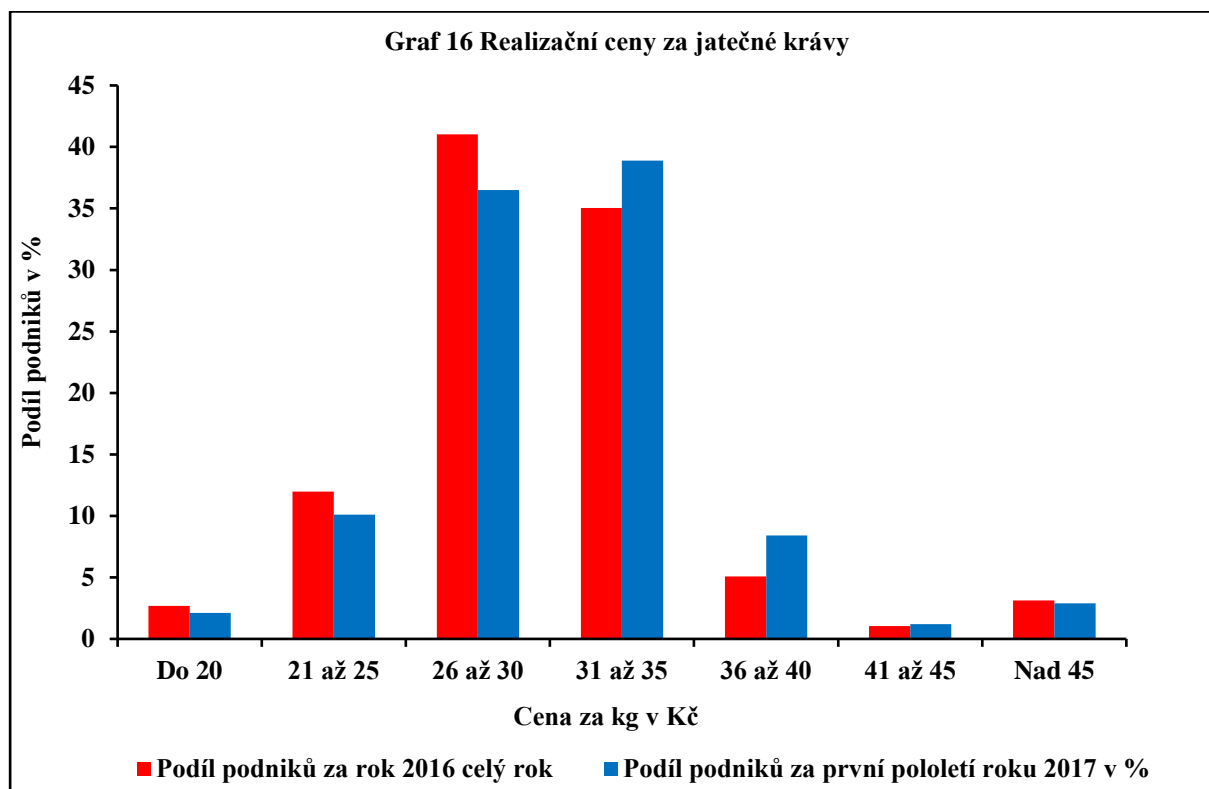
Tab. 24 Přehled o prodejkách jatečných krav

Interval počtu prodaných kusů krav	Podíl podniků za rok 2016 v %	Podíl podniků za první pololetí roku 2017 v %
0 nebo neuvedly počet prodaných kusů	3,3	4,1
Do 50	29,1	58,0
51 až 100	29,5	28,0
101 až 200	27,7	8,3
201 až 300	6,7	1,2
301 až 400	2,2	0,0
401 až 500	0,8	0,1
Nad 500	0,7	0,3
Celkem	100,0	100,0
Počet podniků celkem pro analýzu	726	726
Počet prodaných krav	72 394	36 443
Počet podniků, které prodaly alespoň jednu krávu	702	696

V tabulce 25 jsou ceny za jatečné krávy. Editace dat byla provedena na stejných principech, jako u předchozích kategorií v této kapitole.

Tab. 25 Realizační ceny za jatečné krávy

Cena za 1 kg v Kč	Podíl podniků za rok 2016	Podíl podniků za první pololetí roku 2017 v %
Do 20	2,69	2,1
21 až 25	11,98	10,1
26 až 30	41,02	36,5
31 až 35	35,03	38,9
36 až 40	5,09	8,4
41 až 45	1,05	1,2
Nad 45	3,14	2,8
Celkem	100,0	100,0
Ostatní údaje související s cenami		
Počet podniků po editaci dat	668	666
Průměrná cena za kg v jednom podniku	30,03	30,75
Medián ceny za kg	29,57	30,20

6. Analýza produktivity práce

Všeobecná charakteristika počtu pracovníků

Údaje o počtu pracovníků byly v této části analýzy spojené s počtem krmných dnů. Obě hodnoty byly za stejné období (rok 2016). Při editaci byly vyřazeny podniky bez dostupného údaje o počtu krmných dnů. Z tohoto důvodu bylo vyřazeno 11 podniků. Pro analýzu bylo k dispozici 715 podniků z roku 2016 a údaje byly za celý rok. Tyto údaje byly v dalších částech propojeny s dalšími ukazateli. K dispozici byly také údaje o počtu pracovníků za první polovinu roku 2017 u stejného počtu podniků.

Ve studii Q CZ byly sledovány 3 kategorie pracovníků:

- Pracovníci, kteří byli zodpovědní pouze za dojnice
- Pracovníci u ostatních kategorií, například jalovice, telata a další
- Ostatní pracovníci, jejichž náplň práce zahrnovala péči o dojnice a zároveň o ostatní kategorie skotu

Při hodnocení produktivity práce musíme vzít v úvahu skutečnost, že existuje rozdílný přístup v organizaci práce a rovněž, že se odpovědnost jednotlivých pracovníků může v jednotlivých podnicích lišit. Někteří pracovníci jsou v podniku zodpovědní pouze za dojnice, zatímco jiní mají sdílenou odpovědnost a kromě dojnic mají v náplni práce péči i o další kategorie skotu.

V tabulkách 26 a 27 jsou uvedeny pracovníci spojení s chovem dojnic a dalšími kategoriemi chovu skotu.

V roce 2016 připadalo na jeden podnik s chovem dojnic 7,3 pracovníků, kteří byli zodpovědní pouze za dojnice a 3,9 ostatních pracovníků (dojnice a další kategorie skotu). Vedle toho bylo v průměru na jeden podnik 3,8 pracovníků, kteří byli zodpovědní za jiné kategorie skotu (tabulka 26). Situace v první polovině roku 2017 je uvedena v tabulce 27.

Tab. 26 Obecná charakteristika souboru pro všeobecnou analýzu produktivity práce v 715 podnicích ve studii Q CZ v roce 2016

Ukazatel	2016	
	Průměr	Medián
Počet pracovníků u dojnic	7,3	6
Počet pracovníků u ostatních kategorií skotu (jalovice, telata. atd.)	3,8	3
Počet ostatních pracovníků (dojnice a sdílená zodpovědnost za ostatní kategorie skotu)	3,9	3
Počet pracovníků u dojnic a alespoň s částečnou zodpovědností za dojnice	11,3	10
Počet všech pracovníků u dojnic, ostatních pracovníků a pracovníků zodpovědných za jiné kategorie skotu	15,1	13

Tab. 27 Obecná charakteristika souboru pro všeobecnou analýzu produktivity práce v 715 podnicích ve studii Q CZ v první polovině roku 2017

Ukazatel	První polovina roku 2017	
	Průměr	Medián
Počet pracovníků u dojnic	7,1	6
Počet pracovníků u ostatních kategorií skotu (jalovice, telata. atd.)	3,7	3
Počet ostatních pracovníků (dojnice a sdílená zodpovědnost za ostatní kategorie skotu)	4,0	3
Počet pracovníků u dojnic a alespoň s částečnou zodpovědností za dojnice	11,1	9
Počet všech pracovníků u dojnic, ostatních pracovníků a pracovníků zodpovědných za jiné kategorie skotu	14,8	13

V podnicích byla zaznamenána odlišná praxe ve využívání jednotlivých kategorií pracovníků (tabulka 28).

Tab. 28 Kategorie pracovníků v jednotlivých podnicích

Ukazatel	Počet podniků	Podíl podniků z celkového počtu podniků %
Podniky s pracovníky zodpovědnými pouze za dojnice	705	$(705/715)*100=98,6 \%$
Podniky s ostatními pracovníky (zodpovědnými za dojnice a zároveň za další kategorie skotu)	680	95,1
Podniky s kombinací obou předchozích přístupů (pouze dojnice a zároveň pracovníci se sdílenou zodpovědností)	672	94,0
Ostatní kategorie skotu	655	91,6 %

Všeobecné závěry z tabulky 28:

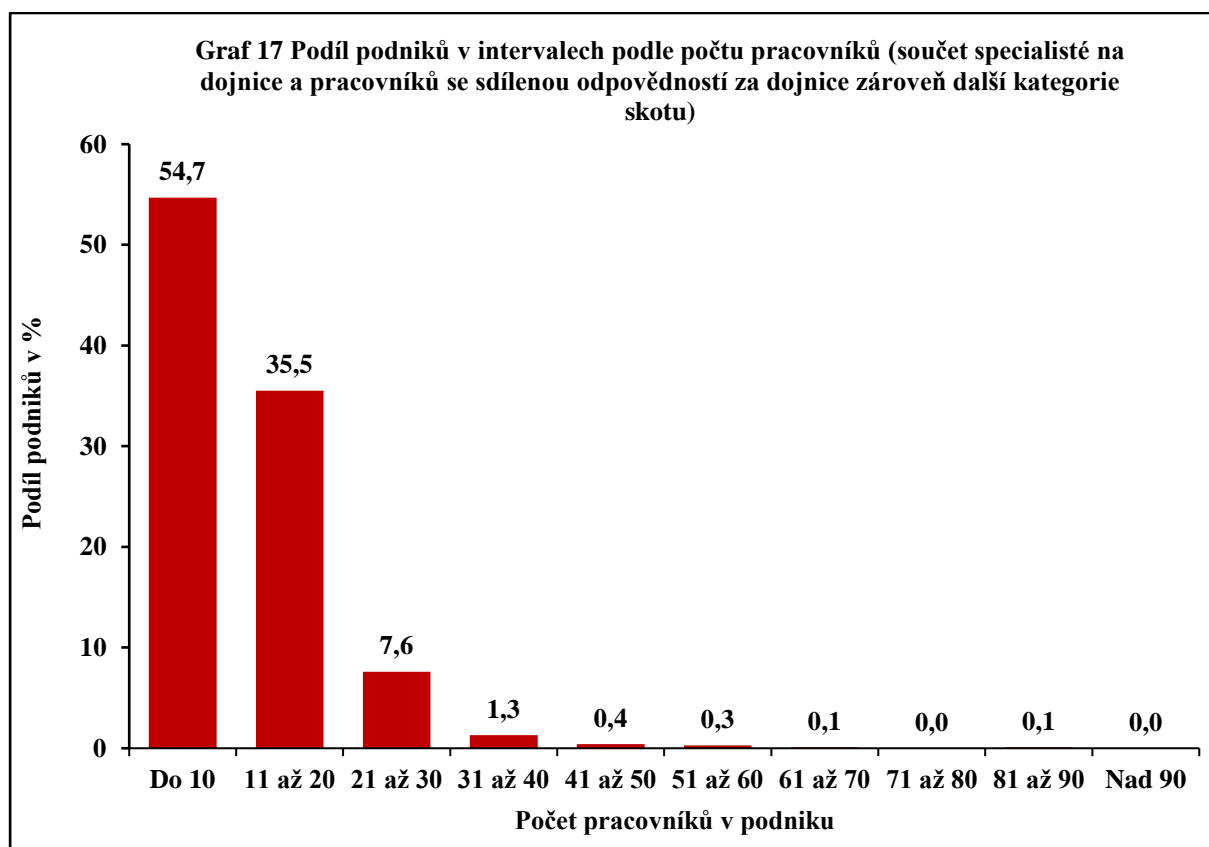
- Téměř ve všech podnicích byla uvedena kategorie pracovníků spojených pouze s dojnicemi (98,6 % podniků z celkového počtu podniků).
- Je běžné a v dotazníku bylo uvedeno 95,1 % podniků z celkového počtu podniků, které měly pracovníky se sdílenou zodpovědností.
- Specialisté a zároveň sdílená zodpovědnost (obě předchozí možnosti společně) byla zaznamenána v 94 % podniků.
- Ve více než 90,0 % podniků (91,6 %) byly uvedeni pracovníci, kteří jsou zodpovědní pouze za ostatní kategorie skotu (býci, telata, jalovice). Ve sledovaných podnicích bylo běžné, že se vyskytovaly i ostatní kategorie skotu. Z toho vyplývá, že praxe, kdy se podnik zabývá pouze chovem dojnic, je méně častá.

Běžná praxe je kombinace specialistů a pracovníků, kteří jsou mimo dojnic zároveň zodpovědní za ostatní kategorie skotu.

Nejvyšší podíl pracovníků specialistů a pracovníků se sdílenou odpovědností byl v intervalu do 10 pracovníků (54,7 %) a v intervalu 11 až 20 pracovníků (35,5 %) v jednom podniku. Tabulka 29 charakterizuje zastoupení podniků podle počtu pracovníků u dojnic. **Tento ukazatel prezentuje celkový počet pracovníků, kteří mají úplnou nebo alespoň částečnou zodpovědnost za dojnice a byl využit pro kalkulaci produktivity práce.**

Tab. 29 Podíl podniků v intervalech podle počtu pracovníků (součet specialisté na dojnice a pracovníků se sdílenou odpovědností za dojnice a zároveň další kategorie skotu)

Počet pracovníků	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 10	391	54,7
11 až 20	254	35,5
21 až 30	54	7,6
31 až 40	9	1,3
41 až 50	3	0,4
51 až 60	2	0,3
61 až 70	1	0,1
71 až 80	0	0,0
81 až 90	1	0,1
Nad 90	0	0,0
Celkem	715	100,0

V tabulkách 30 a 31 jsou pak uvedeny specialisté na chov dojnic a ostatní pracovníci odděleně. Znamená to, že tabulka 29 je rozdělena do dvou tabulek s odlišnými kategoriemi pracovníků a jedná se o doplňkový ukazatel k tabulce 29.

Tab. 30 Podíl podniků v intervalech podle počtu pracovníků zodpovědných pouze za dojnice

Počet pracovníků	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 5	318	44,5
6 až 10	259	36,2
11 až 15	82	11,5
16 až 20	32	4,5
21 až 30	18	2,5
31 až 40	2	0,3
41 až 50	3	0,4
51 až 60	1	0,1
61 až 70	0	0,0
71 až 80	0	0,0
91 až 90	0	0,0
Nad 90	0	0,0
Celkem	715	100,0

Tab. 31 Podíl podniků v intervalech podle počtu pracovníků se sdílenou odpovědností (dojnice a ostatní kategorie skotu)

Počet pracovníků	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 5	550	76,9
6 až 10	130	18,2
11 až 15	24	3,4
16 až 20	8	1,1
21 až 30	2	0,3
31 až 40	1	0,1
41 až 50	0	0,0
51 až 60	0	0,0
61 až 70	0	0,0
71 až 80	0	0,0
91 až 90	0	0,0
Nad 90	0	0,0
Celkem	715	100,0

Doplňkovým údajem je podíl pracovníků se sdílenou odpovědností na celkovém počtu pracovníků (tabulka 32). Pro každý podnik byl kalkulován podle tohoto vztahu:

*% pracovníků se sdílenou odpovědností z celkového počtu pracovníků zodpovědných za dojnice = (počet pracovníků se sdílenou odpovědností v podniku/počet pracovníků celkem v podniku)*100.*

Tab. 32 Podíl pracovníků se sdílenou zodpovědností na počtu pracovníků, kteří mají zodpovědnost za chov dojnic celkem

% pracovníků se sdílenou odpovědností z celkového počtu pracovníků zodpovědných za dojnice	Počet podniků v intervalu	Podíl podniků
10	44	6,2
20	117	16,4
30	138	19,3
40	172	24,1
50	143	20,0
60	60	8,4
70	24	3,4
80	8	1,1
90	1	0,1
100	8	1,0
Celkem	715	100,0

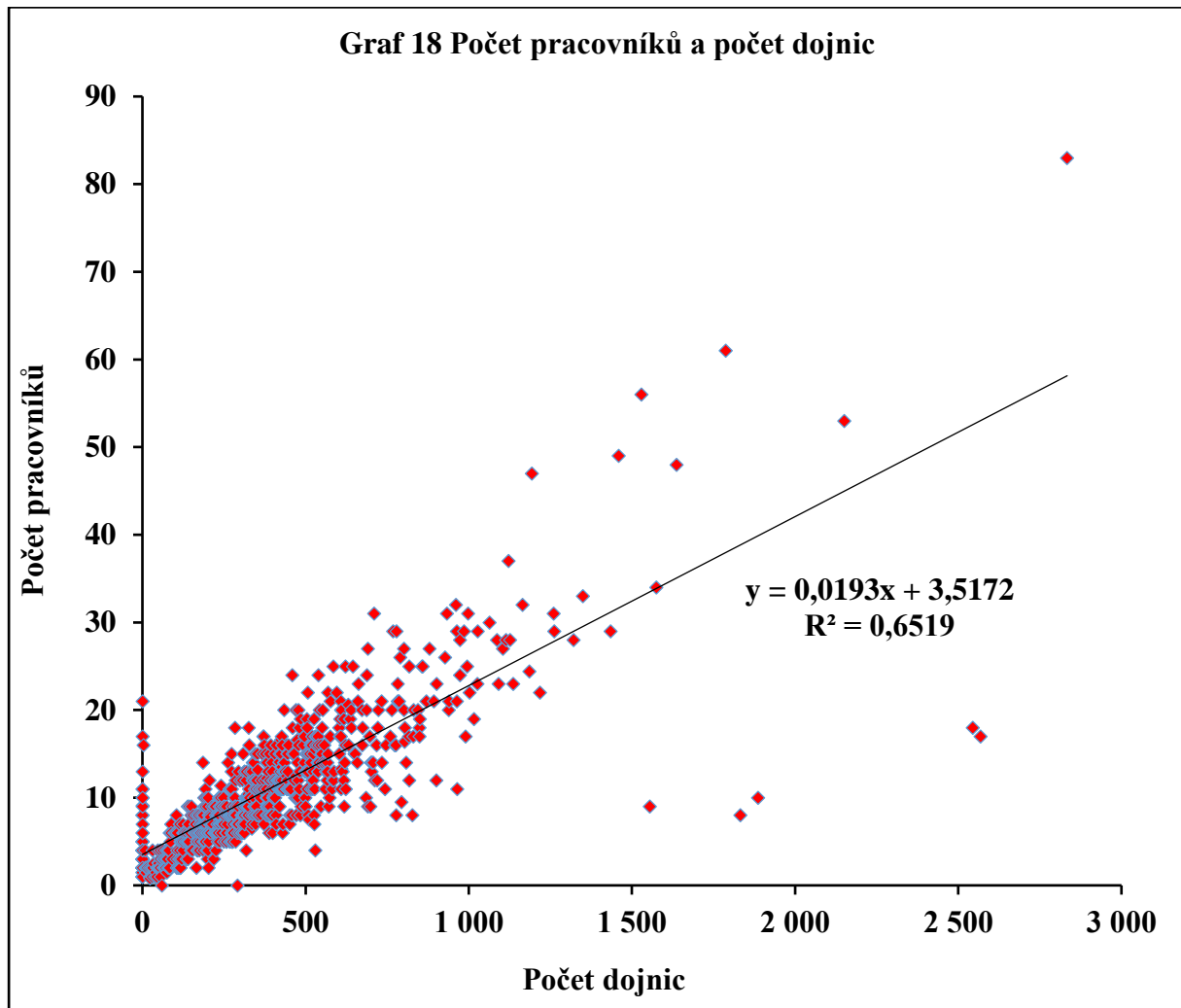
Vedle pracovníků v chovu dojnic byly v podniku pracovníci zodpovědní pouze za další kategorie skotu. Tabulka 33 uvádí přehled o podnicích v intervalech podle počtu pracovníků zodpovědných za ostatní kategorie skotu.

Tab. 33 Přehled o podnicích v intervalech podle počtu pracovníků za ostatní kategorie skotu

Počet pracovníků	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 10	271	37,9
11 až 20	294	41,1
21 až 30	98	13,7
31 až 40	37	5,2
41 až 50	7	1,0
51 až 60	2	0,3
61 až 70	2	0,3
71 až 80	1	0,1
81 až 90	1	0,1
Nad 90	2	0,3
Celkem	715	100,0

Produktivita práce - počet dojnic připadajících na jednoho pracovníka v kombinaci s dalšími vybranými ukazateli

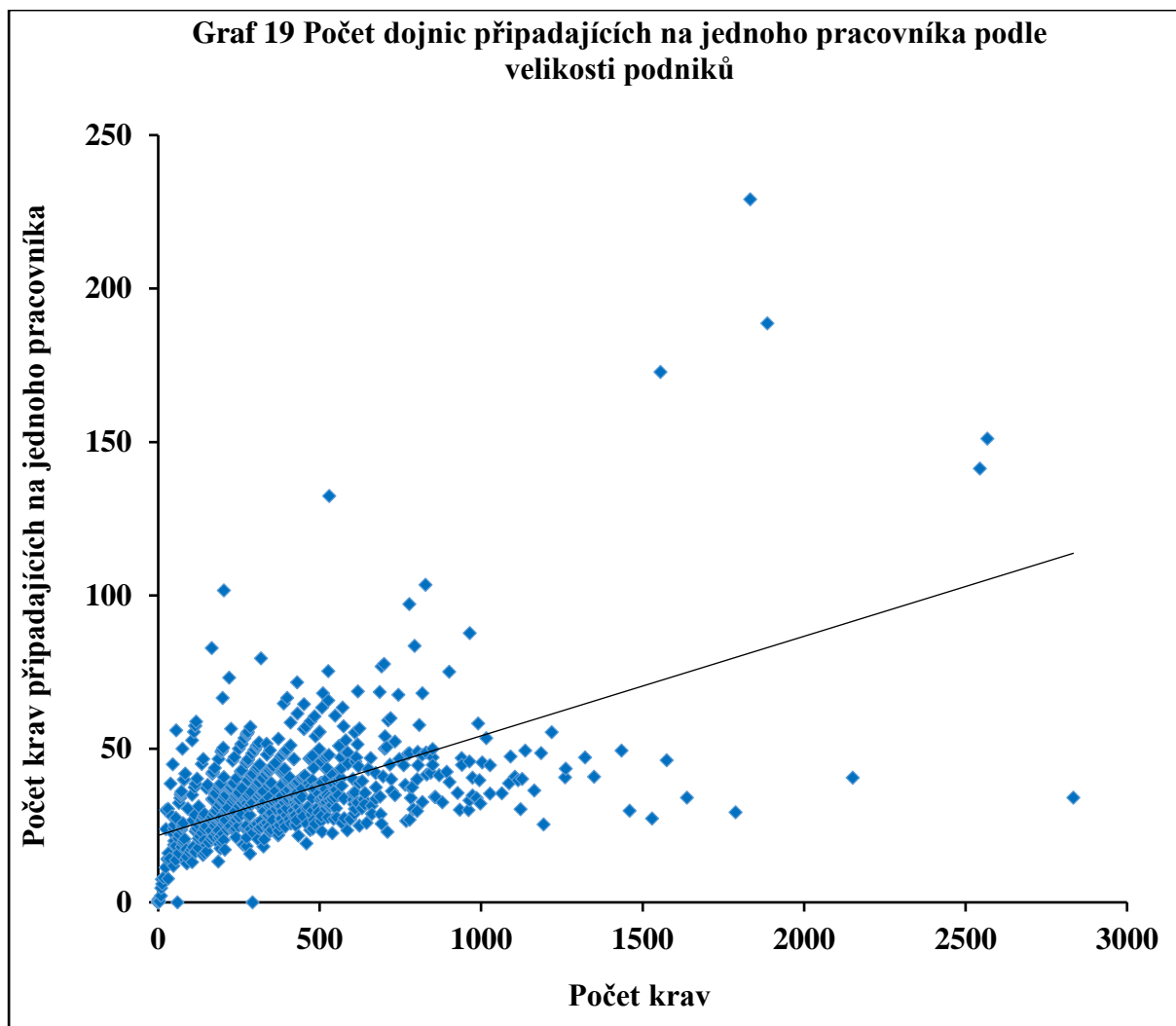
Z grafu 18 je patrné, že s vyšším počtem dojnic se zvyšuje i počet pracovníků. Počet pracovníků byl definován jako součet počtu pracovníků specialistů na dojnici a pracovníků se sdílenou odpovědností.

Průměrně připadalo na jednoho pracovníka 35 krav.

Důležitým ukazatelem je počet dojnic připadajících na jednoho pracovníka ve vztahu k velikosti podniku definovaného podle počtu krav (graf 19). Korelace mezi počtem krav na pracovníka a velikostí podniku byla +0,5475.

Se zvyšující se velikostí podniku se zvyšuje produktivita práce (počet krav připadajících na jednoho pracovníka).

Rozdíly v produktivitě práce byly významné. V intervalu do 100 krav dosáhl průměrný počet krav na pracovníka 12,8 kusů (tabulka 34). Na druhé straně v podnicích nad 600 krav připadalo na jednoho pracovníka 48,0 krav. Byly analyzovány korelace mezi velikostí podniků a počtem krav připadajících na jednoho pracovníka uvnitř každého intervalu. Ve všech intervalech byly tyto korelace kladné.

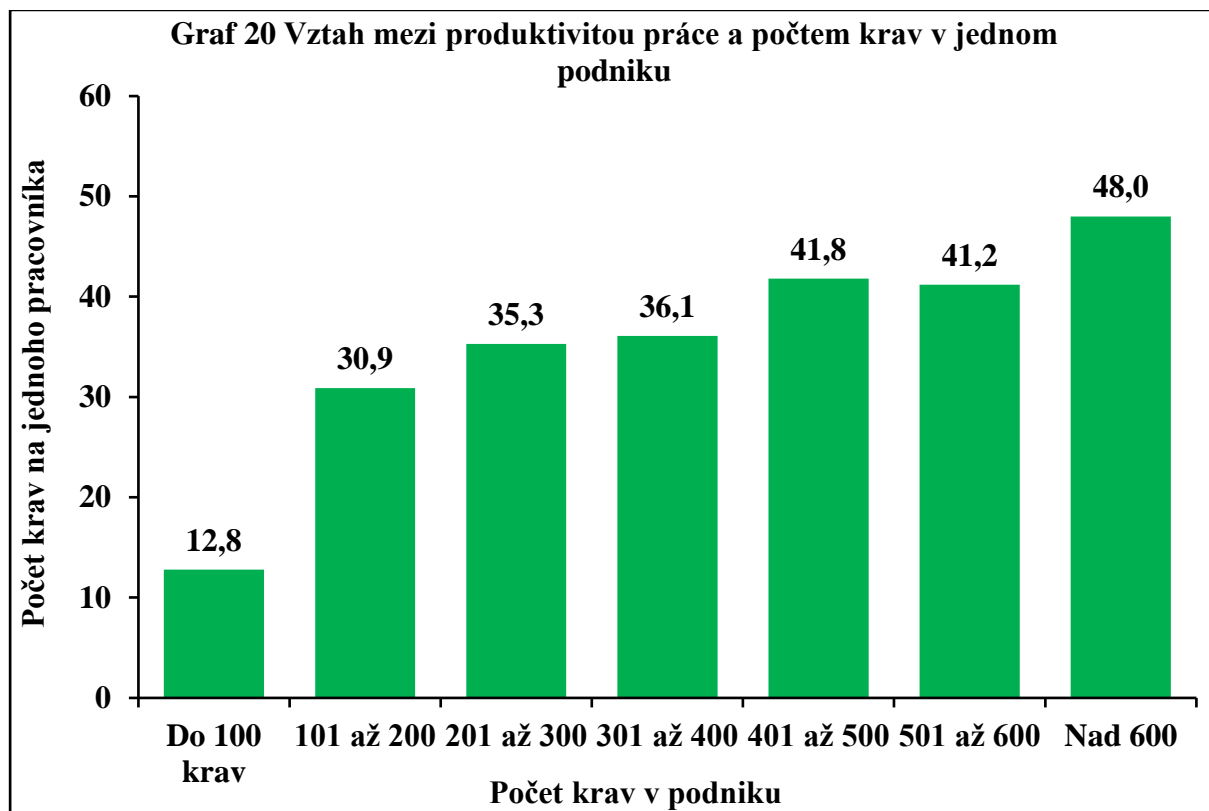
Tab. 34 Produktivita práce podle velikosti podniku (pracovníci zodpovědní za dojnice a pracovníci ostatní)

Velikost podniku	Počet krav na pracovníka	Medián	Korelace mezi velikostí podniku a počtem krav na pracovníka	Počet podniků
Do 100 krav	12,8	7,5	+0,798	105
101 až 200	30,9	27,8	+0,040	93
201 až 300	35,3	33,5	+0,042	108
301 až 400	36,1	34,6	+0,045	113
401 až 500	41,8	35,8	+0,109	91
501 až 600	41,2	38,4	+0,015	69
Nad 600	48,0	40,8	+0,439	136

Pokud se podíváme blíže na skupinu nad 1 000 krav, průměrný počet krav na pracovníka převyšuje 60 pracovníků (tabulka 35). Tato tabulka uvádí vybranou dílčí skupinu z předchozí tabulky 34.

Tab. 35 Dílčí výsledek z předchozí tabulky - Produktivita podle velikosti podniků

Velikost podniku	Počet krav na pracovníka	Medián	Korelace mezi počtem krav na pracovníka a počtem krav v podniku	Počet podniků
Nad 1 000 krav	61	40,9	+0,459	33

Produktivita práce a její vztah k pracovním nákladům

Z údajů bylo možné odvodit vztah produktivity práce k pracovním nákladům na krmný den. Byla provedena editace dat.

- Nejprve byly vyřazeny podniky, které nevyplnily údaje o nákladech.
- U údajů o nákladech byla provedena editace dat a očištění dat o extrémní hodnoty. Byly vyloučeny extrémní velice nízkých a velice vysokých nákladů.
- **Jako minimální hranice nákladů na krmný den bylo zvoleno 130 Kč, jako maximální 350 Kč. Stejně kritérium bylo zvoleno pro údaje z předchozí studie Q CZ v roce 2016. Tyto podniky pak byly využity pro kalkulaci nákladů na krmný den.**
- Pro stanovení počtu krav byly využity údaje z krmných dnů.
- Byly také vyloučeny podniky, kde nebyl k dispozici údaj o počtu pracovníků.

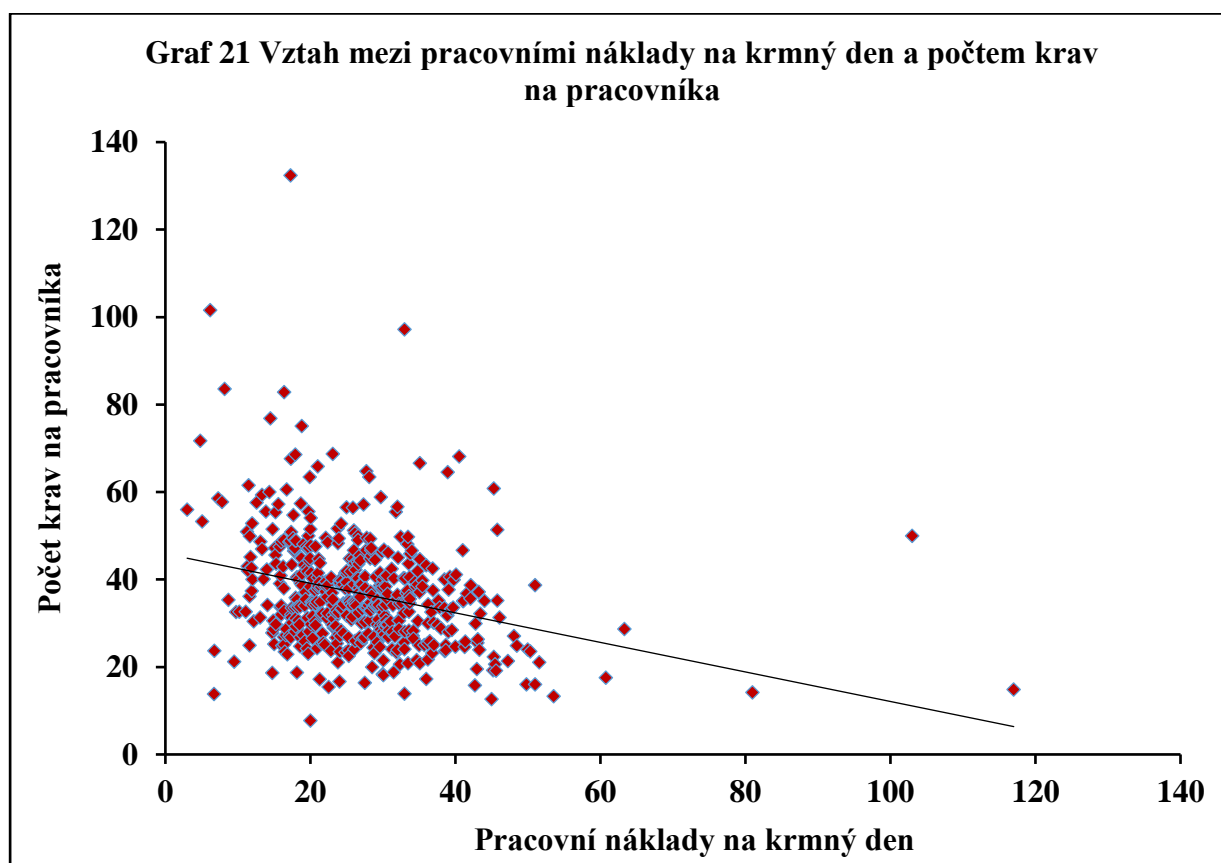
Pro tuto analýzu bylo k dispozici 493 podniků. Korelace mezi počtem krav na pracovníka a pracovními náklady na krmný den byla záporná a dosáhla -0,290. Znamená to, že s vyšším počtem krav na pracovníka dochází k poklesu nákladů na krmný den.

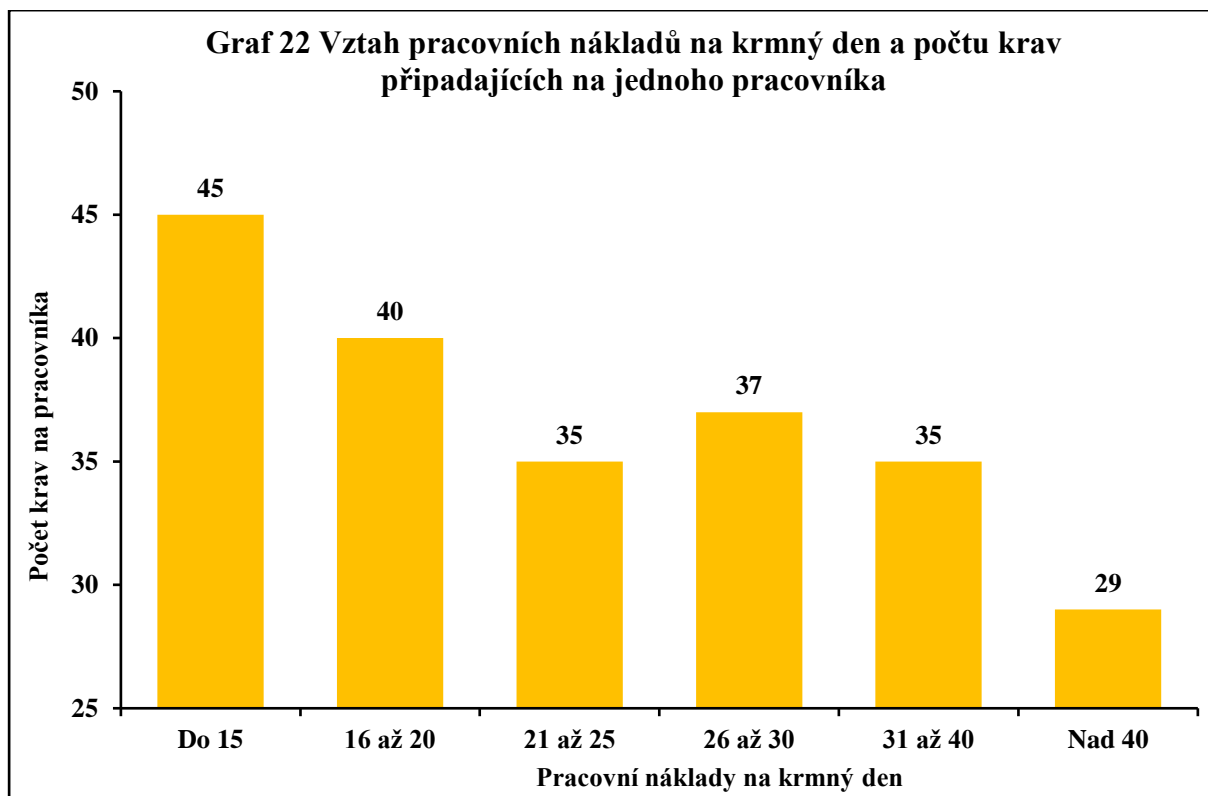
Zvyšování produktivity práce může vést k zajímavým úsporám pracovních nákladů na krmný den a jedná se o účinné opatření. Pracovní náklady tvoří významnou položku ve struktuře nákladů na krmný den.

Tab. 36 Vztah mezi pracovními náklady na krmný den počtem krav na jednoho pracovníka

Pracovní náklady v Kč	Počet krav na pracovníka	Medián	Korelace mezi prac. náklady a počtem krav na pracovníka	Počet podniků
Do 15	45	43	-0,257	49
16 až 20	40	38	-0,060	99
21 až 25	35	35	-0,044	90
26 až 30	37	35	-0,244	109
31 až 40	35	34	-0,065	104
Nad 40	29	26	-0,142	42

Vyšší počet krav na pracovníka vede ke snižování pracovních nákladů na krmný den (graf 21). Tento graf uvádí údaje za všechny podniky.

Vztah mezi prodejem mléka na pracovníka a velikostí podniku

Údaje o prodeji mléka byly k dispozici za druhé pololetí roku 2016 a první pololetí roku 2017. Byly k dispozici údaje o prodeji mléka za jeden rok. Data o počtu pracovníků byla k dispozici za celý rok 2016 a odděleně za první pololetí roku 2017. Pro analýzu bylo v této části k dispozici 705 podniků.

Z údajů bylo patrné, že u 77,6 % podniků nedošlo mezi rokem 2016 a prvním pololetím roku 2017 ke změně počtu pracovníků a u 22,4 % došlo ke změnám (tabulka 37). V podnicích, kde nedošlo ke změně počtu pracovníků, byla využita hodnota z roku 2016. V případech kde došlo ke změně počtu pracovníků, pak byl využit průměrný počet pracovníků z roku 2016 a prvního pololetí roku 2017.

V průměru bylo na jednoho pracovníka prodáno za rok 294 811 litrů mléka.

Tab. 37 Podíl podniků, kde došlo ke změně počtu pracovníků mezi rokem 2016 a prvním pololetím roku 2017

Ukazatel	Počet podniků	Podíl podniků v %
Podniky, kde neproběhla změna počtu pracovníků	547	77,6
Podniky, kde proběhla změna počtu pracovníků	158	22,4
Celkem	705	100,0

Byly analyzovány dva soubory. V prvním souboru byly zastoupeny podniky, kde došlo ke změně počtu pracovníků společně s podniky, kde se počet pracovníků nezměnil (tabulka 38).

Tab. 38 Množství prodaného mléka na pracovníka (zahrnuje podniky se změnou počtu pracovníků a podniky, kde ke změně počtu pracovníků nedošlo)

Litrů prodaného mléka na pracovníka	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 50 000	10	1,4
51 000 až 100 000	28	4,0
100 001 až 150 000	58	8,2
150 001 až 200 000	98	13,9
200 001 až 250 000	138	19,6
250 001 až 300 000	108	15,3
300 001 až 350 000	91	12,9
350 001 až 400 000	68	9,6
400 001 až 450 000	41	5,8
450 001 až 500 000	27	3,8
500 001 až 550 000	14	2,0
550 001 až 650 000	13	1,8
650 001 až 700 000	2	0,3
Nad 700 000	9	1,3
Celkem	705	100,0

V tabulce 39 je přehled z redukovaného souboru, do kterého byly zahrnuty pouze podniky, kde nedošlo ke změně počtu pracovníků.

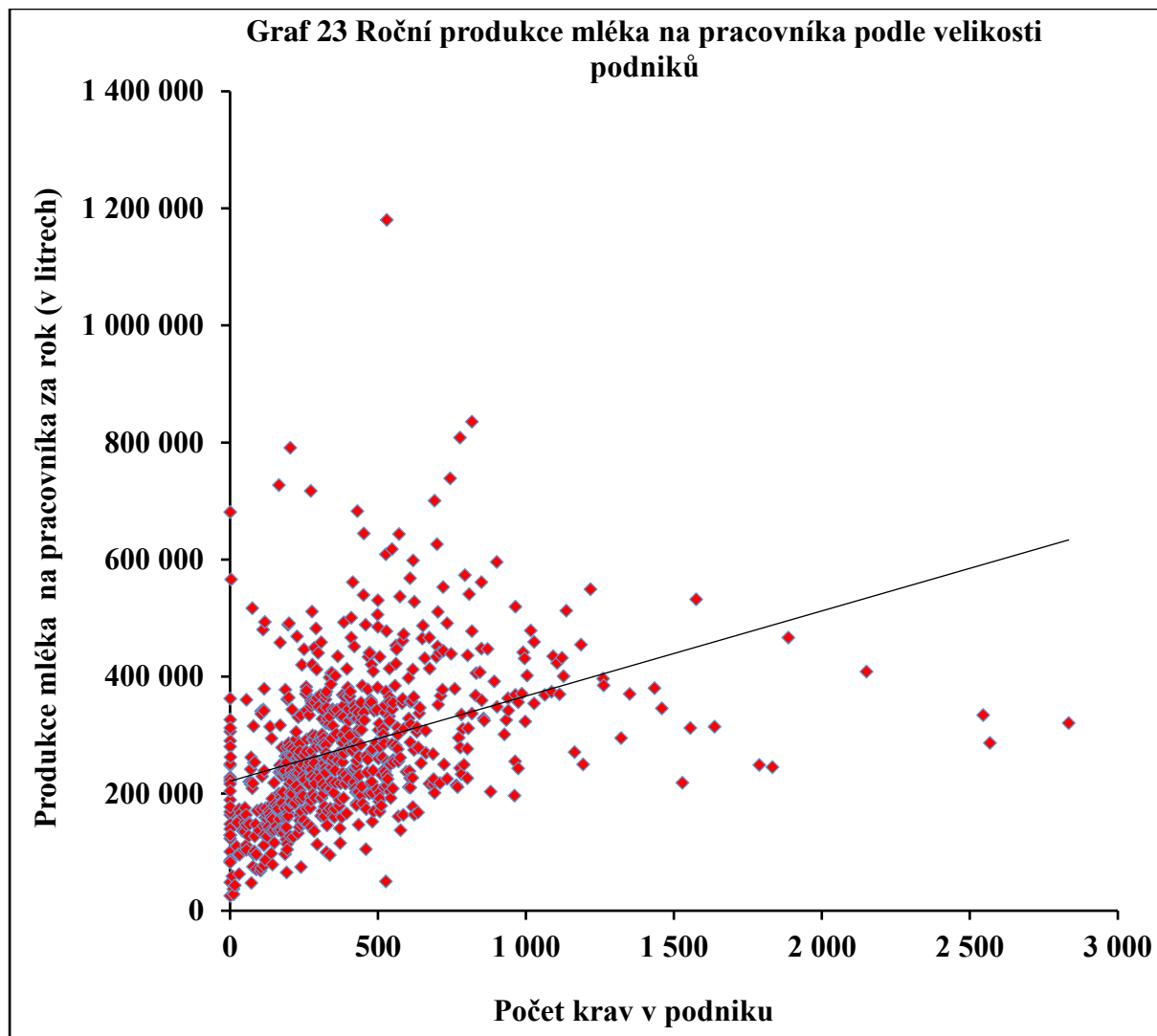
Tab. 39 Množství prodaného mléka na pracovníka (pouze podniky, kde nedošlo ke změně pracovníků, redukovaný soubor)

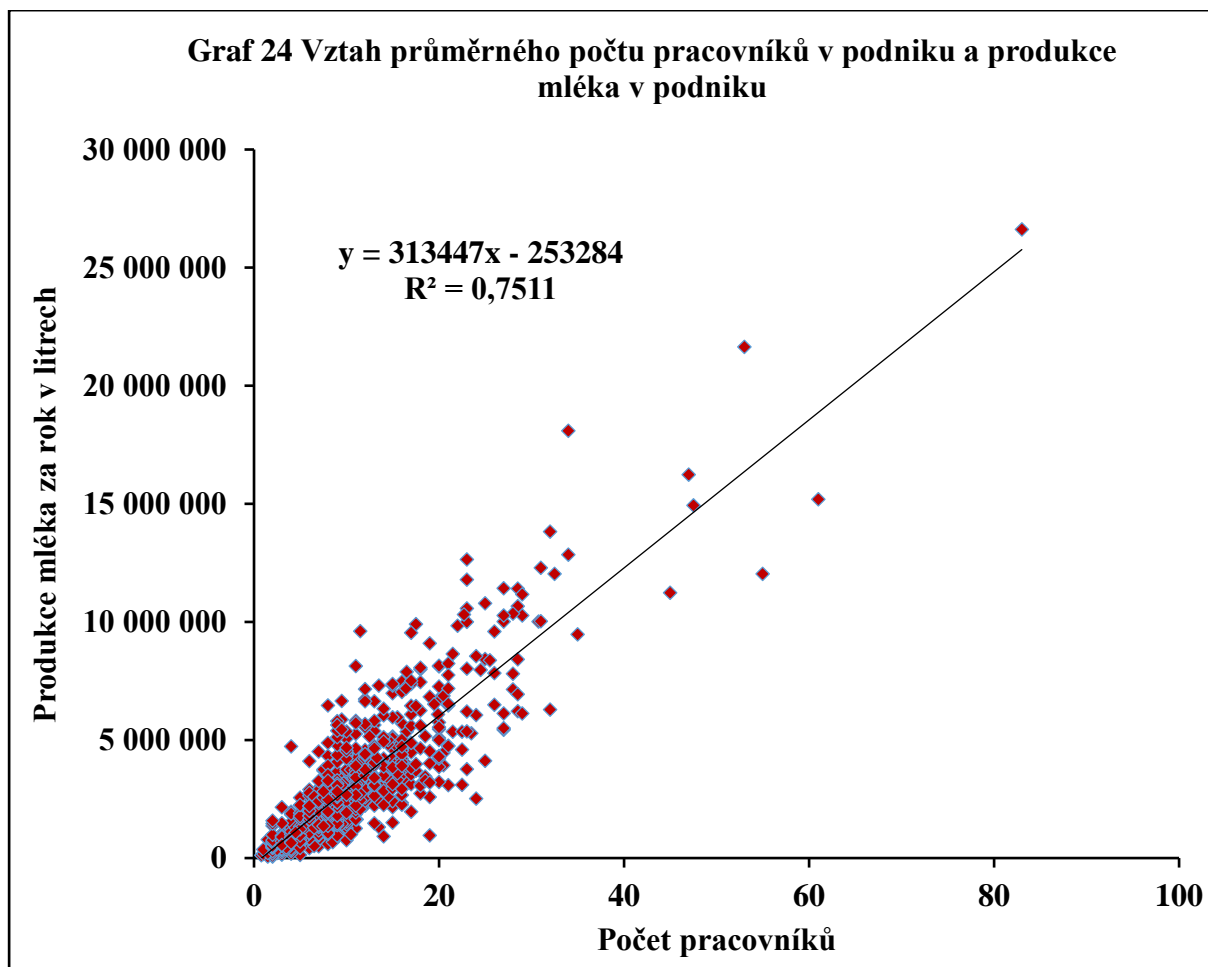
Litrů prodaného mléka na pracovníka	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 50 000	10	1,8
51 000 až 100 000	19	3,5
100 001 až 150 000	45	8,2
150 001 až 200 000	77	14,1
200 001 až 250 000	106	19,4
250 001 až 300 000	87	15,9
300 001 až 350 000	65	11,9
350 001 až 400 000	54	9,9
400 001 až 450 000	33	6,0
450 001 až 500 000	22	4,0
500 001 až 550 000	11	2,0
550 001 až 650 000	10	1,8
650 001 až 700 000	2	0,4
Nad 700 000	6	1,1
Celkem	547	100,0

Byl analyzován vztah mezi velikostí podniků (na základě počtu krav) a množství prodaného mléka na pracovníka. Počet krav byl odvozen z počtu krmných dnů v daném podniku. Byla provedena editace dat. K analýze pro tento ukazatel bylo k dispozici 682 podniků. Byla zjištěna korelace mezi velikostí podniků a množstvím prodaného mléka na pracovníka v litrech +0,379. Znamená to, že ve sledovaném souboru podniků se s velikostí podniků

zvyšovalo i množství prodaného mléka na jednoho pracovníka. Údaje o zastoupení podniků v jednotlivých intervalech uvádí tabulka 40. Z tabulky 40 jsou patrné rozdíly v produktivitě práce podle tohoto ukazatele mezi podniky v nejnižších a nejvyšších intervalech.

Korelace velikost podniku a celkovou produkcí mléka v podniku byla +0,854

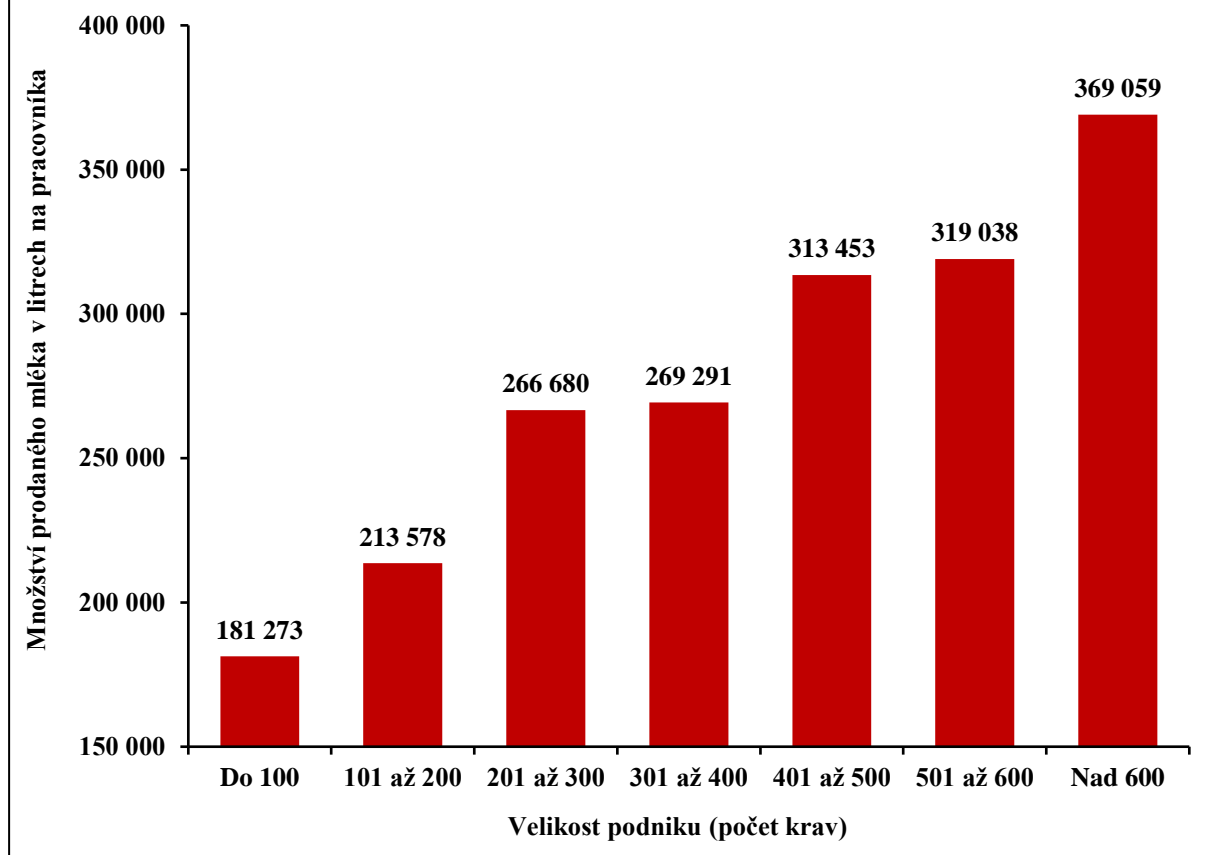

Tab. 40 Vztah mezi velikostí podniků a množstvím prodaného mléka na pracovníka

Velikost podniku	Litrů prodaného mléka na pracovníka	Medián	Korelace mezi velikostí podniku a počtem pracovníků	Počet podniků
Do 100	181 273	150 690	-0,090	77
101 až 200	213 578	176 378	+0,079	93
201 až 300	266 680	243 644	+0,184	107
301 až 400	269 291	261 314	+0,107	111
401 až 500	313 453	302 121	+0,062	90
501 až 600	319 038	285 494	+0,141	69
Nad 600	369 059	357 412	-0,020	135

Graf 25 Vztah mezi velikostí podniku a množstvím prodaného mléka na pracovníka

7. Celkový přehled o nákladech

V analýze dat, která byla sbírána ve studii Q CZ v roce 2017, byly k dispozici údaje o nákladech za rok 2016. Celkem se studie Q CZ zúčastnilo 726 podniků. Pouze 5 podniků neposkytlo data o nákladech ve studii Q CZ. Po očištění a editaci dat byla k dispozici pro analýzu data z 521 podniků. Rozsah souboru patří mezi největší realizované a je unikátní. V roce 2015 bylo k dispozici 456 podniků pro analýzu nákladů.

Data byla poskytnuta jednotlivými podniky v srpnu a září roku 2017.

Editace dat:

- Nejprve byly vyřazeny podniky, které nevyplnily údaje o nákladech
- U údajů o nákladech byla provedena editace dat a očištění dat o chybné nebo nesmyslné údaje. Byly vyloučeny extrémní velice nízkých a velice vysokých nákladů
- **Jako minimální hranice nákladů na krmný den bylo zvoleno 130 Kč, jako maximální 350 Kč na krmný den. Stejně kritérium bylo zvoleno pro údaje z předchozí studie Q CZ**

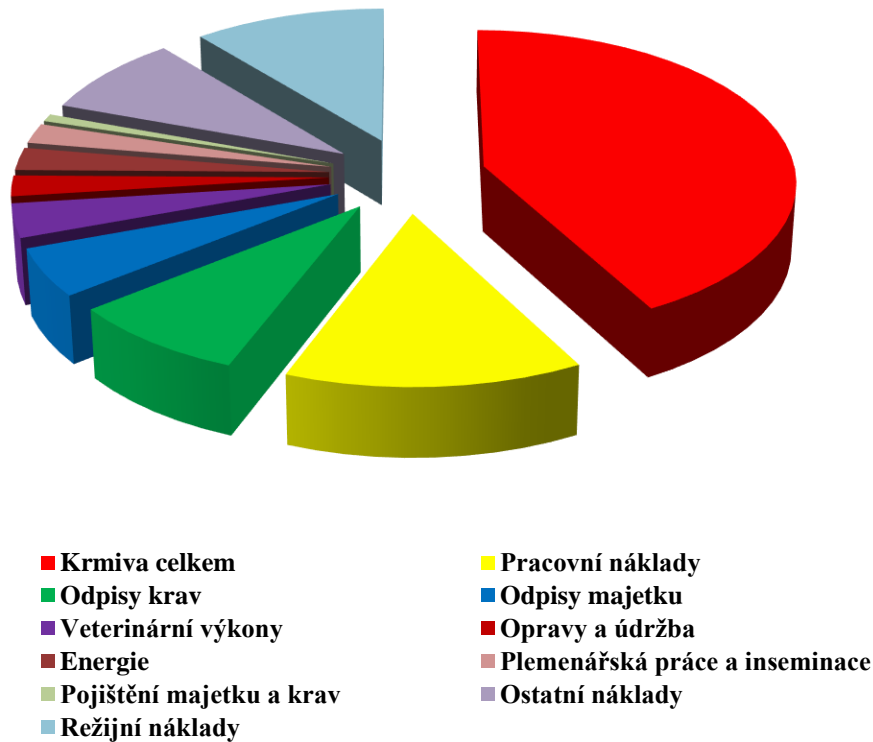
Tab. 41 Náklady na krmný den

Položka nákladů	2015		2016		
	Průměr	%	Průměr	%	Medián
Krmiva celkem	81,31	41,7	81,66	42,17	81,30
Pracovní náklady	26,57	13,6	26,53	13,70	25,89
Odpisy krav	15,93	8,2	16,28	8,41	16,00
Odpisy majetku	10,6	5,4	9,96	5,14	7,42
Veterinární výkony	7,13	3,7	6,97	3,60	6,46
Opravy a údržba	4,88	2,5	4,26	2,20	3,10
Energie	4,88	2,5	4,67	2,41	4,30
Plemenářská práce a inseminace	4,37	2,2	4,13	2,13	4,03
Pojištění majetku a krav	1,35	0,7	1,55	0,80	0,69
Ostatní náklady	16,01	8,2	16,49	8,51	11,50
Režijní náklady	22,08	11,3	21,16	10,93	17,45
Celkem	195,11	100,0	193,66	100,00	190,38

Z údajů tabulky 41 je patrné, že nejvyšší náklady na krmný den tvoří náklady na krmiva a pracovní náklady. Významnou položkou byly rovněž režijní náklady.

Medián je hodnota, jež dělí řadu podle velikosti seřazených výsledků na dvě stejně početné poloviny. Ve statistice patří mezi míry centrální tendence. Platí, že nejméně 50 % hodnot je menších nebo rovných a nejméně 50 % hodnot je větších nebo rovných mediánu.

Graf 26 Struktura nákladů na krmný den v roce 2016 v %

Obecné tendence:

- V roce 2016 došlo v porovnání s rokem 2015 k poklesu nákladů
- Nejvyšší podíl tvořily náklady na krmiva, pracovní náklady a režijní náklady
- Byla dosahována vysoká variabilita v nákladech na krmný den celkem a také u jednotlivých položek nákladů na krmný den ve sledovaných podnicích ve studii Q CZ

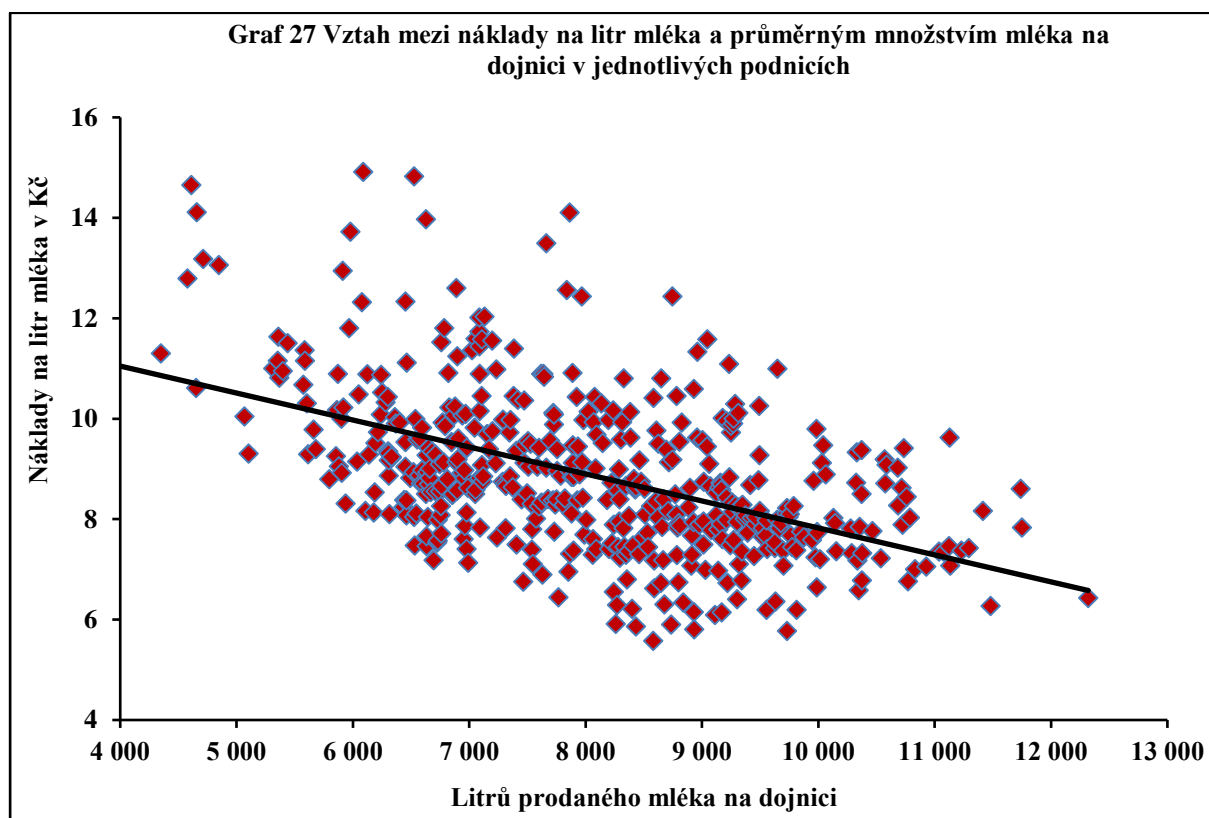
8. Vztah mezi náklady na litr mléka a vybranými ukazateli

Tržní produkce mléka v ČR je přibližně 97 %. V projektu Q CZ byly dostupné údaje o množství prodaného mléka a cenách. K dispozici byly i náklady na krmný den a počet krmných dnů. V této kapitole se jedná o orientační kalkulaci, ale i přes to, že je tato kalkulace zatížena určitou nepřesností danou strukturou dat z projektu Q CZ, můžeme odvodit všeobecné zákonitosti a souvislosti, které jsou důležité pro pochopení všeobecných zákonitostí v této oblasti. Z analýzy vyplynulo, že tato nepřesnost je nevýznamná. Tato analýza je nezbytná k dokreslení situace v podnicích v projektu Q CZ.

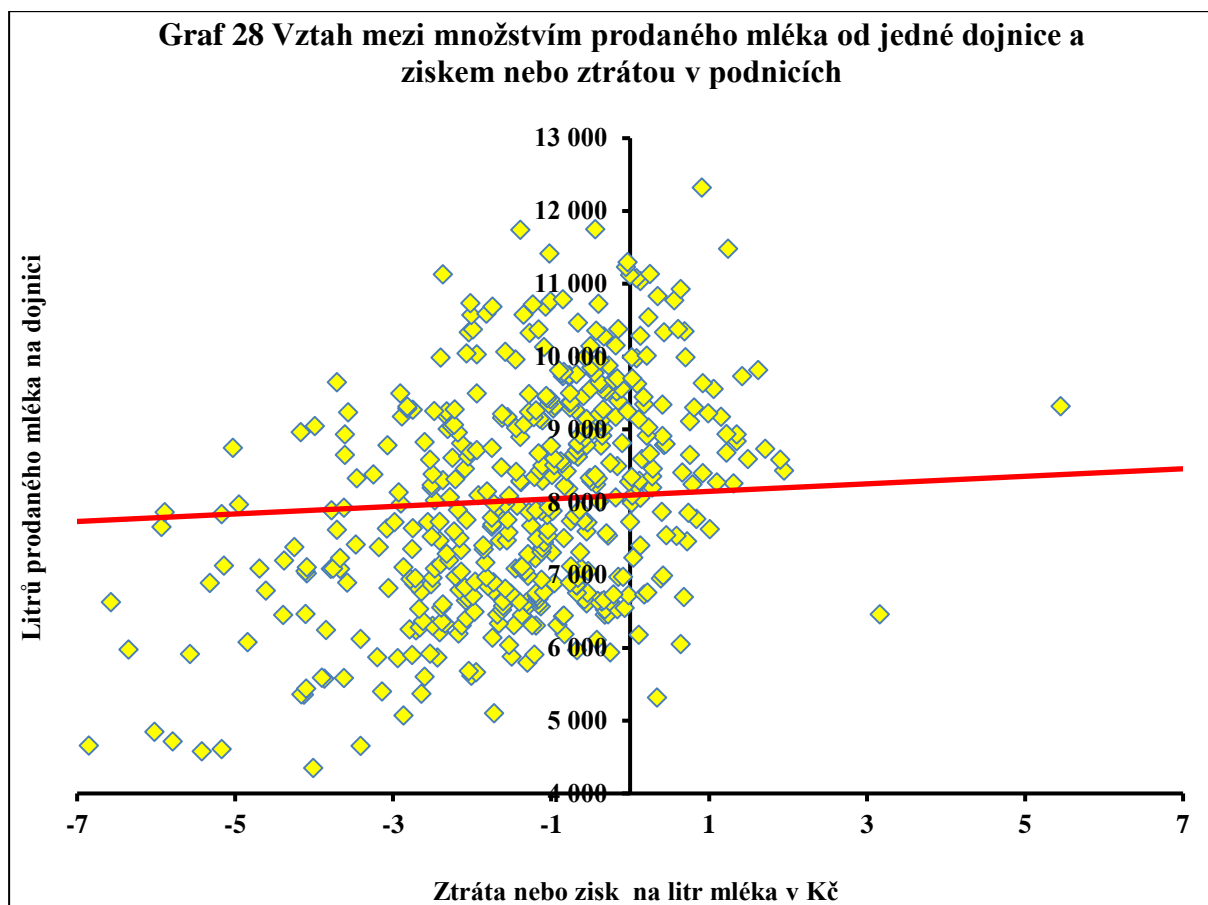
Byla provedena editace dat. Využity byly pouze podniky v intervalu 130 až 350 Kč na krmný den. Pro kalkulaci byly využity podniky, kde byla data k dispozici za celý rok. Rovněž byly vyřazeny extrémní hodnoty. Pro tuto orientační analýzu byly k dispozici údaje ze 475 podniků.

Z grafu 27 je patrné, že se zvyšující se produkcí mléka na dojnici dochází ke snižování nákladů na jednotku produkce (na litr mléka).

Mezi náklady na litr mléka a produkcí mléka na dojnici byla zjištěna korelace $-0,5075$. Znamená to, že byla zjištěna tendence snižování nákladů na jednotku produkce u podniků s vyšší dojivostí. Toto je jeden z klíčových faktorů, který ovlivňuje ekonomiku výroby mléka.

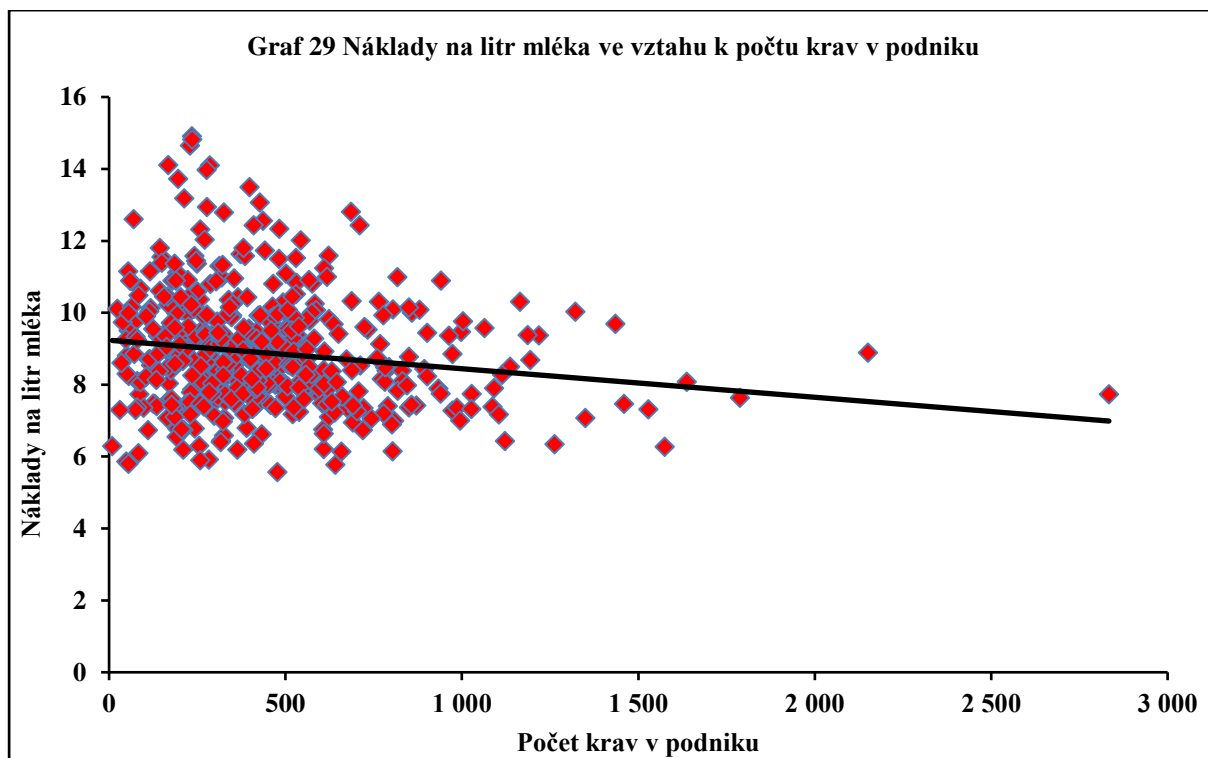

Byl analyzován vztah mezi průměrným množstvím mléka prodaného na jednu dojnici a ziskem nebo ztrátou na jeden litr mléka. Korelace mezi těmito dvěma ukazateli dosáhla +0,1407. Znamená to, že byla zaznamenána všeobecná tendence zlepšování situace při vyšší produkci mléka prodaného na jednu dojnici.

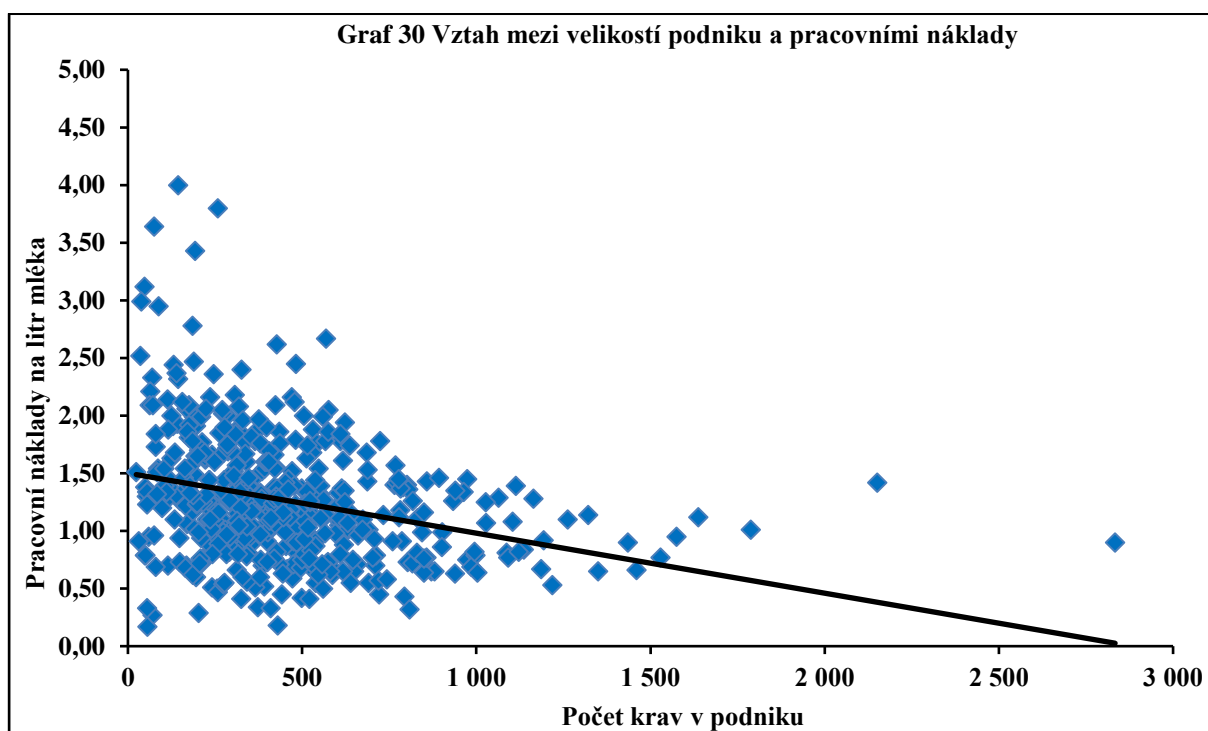

Ze souboru podniků v této kapitole byl analyzován vztah mezi velikostí podniků a náklady na litr mléka. Z grafu 29 je patrné, že se zvyšující se velikostí podniků dochází ke snižování nákladů na litr mléka.

Korelace mezi počtem krav na jeden podnik a náklady na litr mléka dosáhla hodnoty -0,15785. Znamená to, že existuje tendence snižování nákladů na litr mléka se zvyšující se velikostí podniků.

S vyšší velikostí podniků dochází ke snižování pracovních nákladů na litr mléka. Byla zjištěna korelace mezi počtem krav v podniku a pracovními náklady na litr mléka -0,3.

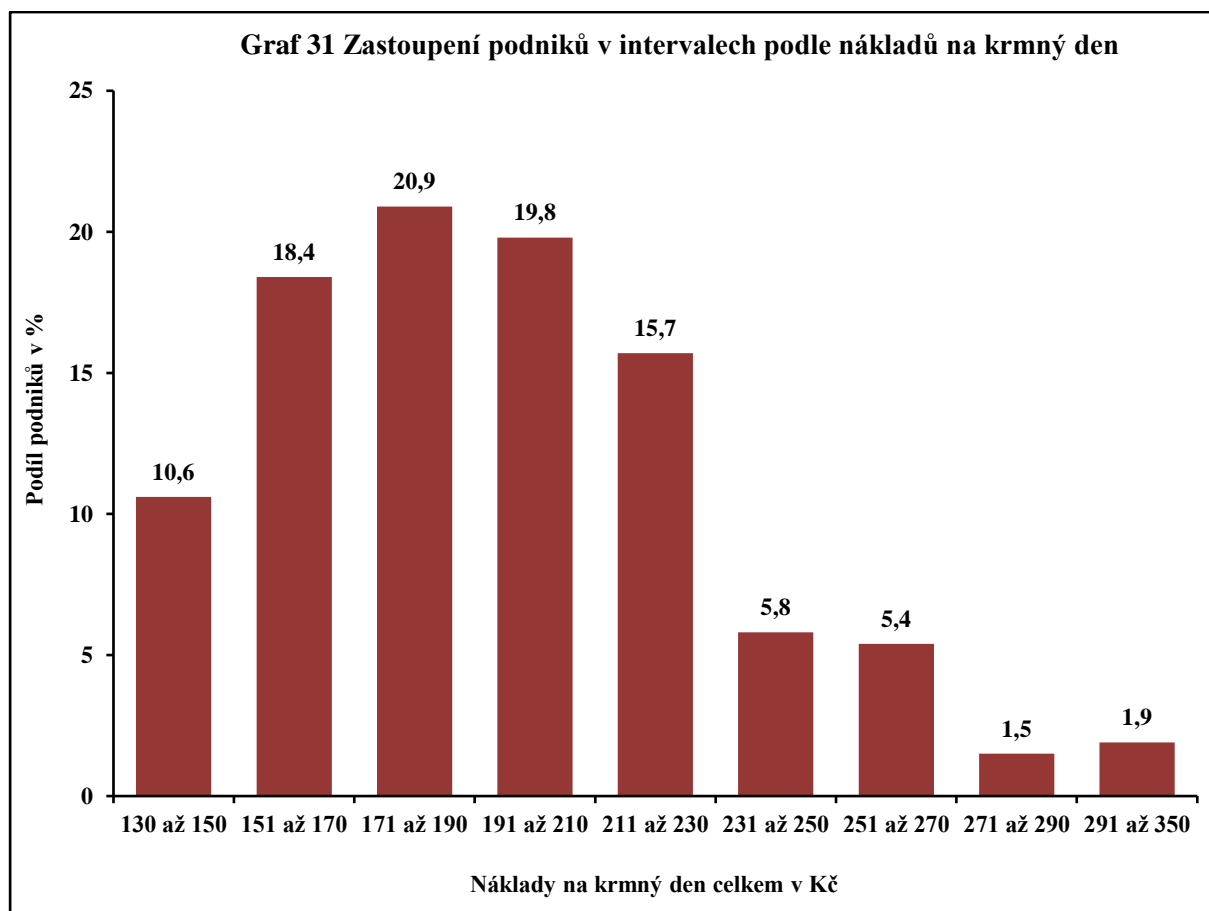
9. Náklady na krmný den v intervalech podle výše nákladů

Pro analýzu bylo k dispozici 521 podniků. Všechny údaje v této kapitole jsou za rok 2016.

Byla zaznamenána velká variabilita v zastoupení podniků v intervalech podle celkových nákladů na krmný den (tabulka 42). Porovnání nákladů v intervalech umožňuje určit, kde se podnik pohybuje a může být inspirativní pro hledání možných úspor a zefektivnění výroby.

Tab. 42 Celkové náklady na krmný den v roce 2016 v intervalech

Celkové náklady na krmný den v Kč	Podíl podniků v %
130 až 150	10,6
151 až 170	18,4
171 až 190	20,9
191 až 210	19,8
211 až 230	15,7
231 až 250	5,8
251 až 270	5,4
271 až 290	1,5
291 až 350	1,9
Celkem	100,0

V tabulkách 43 až 55 jsou uvedeny všechny položky nákladů, členěné do jednotlivých intervalů.

Tab. 43 Náklady na krmiva celkem na krmný den v roce 2016

Náklady na krmiva celkem na KD v Kč	Podíl podniků v % v intervalech
Do 60	11,0
61 až 80	37,3
81 až 100	34,0
101 až 120	15,4
121 až 140	1,9
Nad 140	0,4
Celkem	100,0

Byla sbírána i data o jednotlivých dílčích položkách nákladů na krmiva na krmný den. V tabulce 44 jsou zdroje krmiv využívaných zemědělskými podniky.

Tab. 44 Zdroje krmiv využívaných v zemědělských podnicích

Ukazatel	Využívá (podíl podniků v %)	Nevyužívá (podíl podniků v %)
Krmiva vlastní jadrná	84,6	15,4
Krmiva jadrná nakupovaná – sójový šrot	62,0	38,0
Krmiva jadrná nakupovaná – řepkový šrot	73,3	26,7
Krmiva jadrná nakupovaná - ostatní	66,4	33,6
Krmiva vlastní objemná	99,2	0,8
Krmiva nakupovaná objemná	32,8	67,2
Krmiva ostatní	93,9	6,1

Většina podniků využívá kombinace více zdrojů krmiv a krmiv různého původu uvedených v tabulce 44. V tabulce 45 je přehled o počtu kombinací zdrojů krmiv v jednotlivých podnicích. Běžné je, že podniky kombinují krmiva z vlastních i cizích zdrojů.

Tab. 45 Kombinace možností zdrojů a druhů krmiv využívaných jednotlivými podniky

Počet kombinací zdrojů a druhů krmiv	Podíl podniků v %
1	0,6
2	2,9
3	7,5
4	17,1
5	30,9
6	26,7
7	14,3
Celkem	100,0

Tab. 46 Pracovní náklady na KD v jednotlivých intervalech

Pracovní náklady na KD v Kč	Podíl podniků v %
Do 15	10,2
16 až 20	18,5
21 až 25	18,5
26 až 30	19,7
31 až 40	24,1
Nad 40	9,0
Celkem	100,0

Tab. 47 Náklady na odpisy krav na krmný den

Odpisy krav na KD v Kč	Podíl podniků v %
Do 5	9,3
6 až 10	5,4
11 až 15	29,3
16 až 20	27,2
21 až 25	17,7
26 až 30	6,4
31 až 35	1,9
36 až 40	1,6
41 až 45	0,6
Nad 45	0,6
Celkem	100,0

Tab. 48 Odpisy majetku na krmný den

Odpisy majetku na krmný den v Kč	Podíl podniků v %
Do 5	29,5
6 až 10	36,4
11 až 15	18,5
16 až 20	6,4
21 až 25	2,5
26 až 30	2,1
31 až 35	1,7
36 až 40	0,8
Nad 40	2,1
Celkem	100,0

Tab. 49 Náklady na veterinární výkony na krmný den

Náklady na KD na veterinární péči v Kč	Podíl podniků v %
Do 2	3,5
3 až 4	15,7
5 až 6	24,0
7 až 8	26,7
9 až 10	14,0
11 až 12	9,6
13 až 14	3,1
15 až 16	1,9
Nad 16	1,5
Celkem	100,0

Tab. 50 Náklady na opravy a údržbu na krmný den

Náklady na opravy a údržbu na KD v Kč	Podíl podniků v %
Do 2	28,8
3 až 4	33,4
5 až 6	16,3
7 až 8	9,2
9 až 10	5,6
Nad 10	6,7
Celkem	100,0

Tab. 51 Náklady na energii na krmný den

Náklady na energii na krmný den v Kč	Podíl podniků v %
Do 2	11,2
3 až 4	33,3
5 až 6	30,6
7 až 8	15,7
9 až 10	6,2
Nad 10	3,0
Celkem	100,0

Tab. 52 Náklady na plemenářské výkony a inseminaci na krmný den

Náklady na plemenářské výkony a inseminaci na krmný den v Kč	Podíl podniků v %
Do 2	6,3
3 až 4	43,1
5 až 6	40,4
7 až 8	8,3
9 až 10	1,7
Nad 10	0,2
Celkem	100,0

Tab. 53 Náklady na pojištění majetku a krav na krmný den

Náklady na pojištění majetku a krav na krmný den v Kč	Podíl podniků v %
Do 0,5	32,9
0,6 až 1,0	36,5
1,1 až 1,5	11,6
1,6 až 2,0	5,1
2,1 až 2,5	2,0
2,6 až 3,0	0,8
3,1 až 3,5	1,8
3,6 až 4,0	1,0
Nad 4,0	8,3
Celkem	100,0

Tab. 54 Ostatní náklady na krmný den

Ostatní náklady na krmný den v Kč	Podíl podniků v %
Do 5	25,0
6 až 10	20,2
11 až 15	16,0
16 až 20	11,2
21 až 25	8,4
26 až 30	6,5
31 až 35	2,9
Nad 35	9,8
Celkem	100,0

Tab. 55 Režijní náklady na krmný den

Režijní náklady na krmný den v Kč	Podíl podniků v %
Do 5	14,8
6 až 10	14,0
11 až 15	15,2
16 až 20	11,1
21 až 25	11,3
26 až 30	8,8
31 až 35	9,2
36 až 40	3,1
41 až 45	3,5
46 až 50	2,5
Nad 50	6,5
Celkem	100,0

10. Vztah mezi dojivostí v kontrole užítkovosti a náklady na krmný den v podnicích

V této části byl analyzován vztah dojivosti a nákladů na krmný den. Byla provedena editace dat a vyřazeny extrémní hodnoty. Byly vyřazeny podniky s náklady na krmný den nižšími než 130 Kč a vyššími než 350 Kč. Dále byly vyřazeny podniky, kde nebyla k dispozici data z kontroly užítkovosti. Pro analýzu byla k dispozici data z 504 podniků.

Byl analyzován vztah mezi dojivostí v podnicích a jednotlivými položkami nákladů na krmný den. Byly zjištěny tyto korelace mezi průměrnou produkcí mléka na dojnici a položkami nákladů:

- Náklady na krmný den celkem x dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,426
- Náklady na krmiva na krmný den x dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,553
- Pracovní náklady na krmný den x dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,0518
- Náklady na odpisy krav na krmný den x průměrná dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,196
- Náklady na odpisy majetku na krmný den x průměrná dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,036
- Náklady na veterinární péči na krmný den x průměrná dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,222
- Náklady na opravy a udržování na krmný den x průměrná dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,143
- Náklady na energii na krmný den x průměrná dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,072
- Náklady na plemenářské výkony na krmný den x průměrná dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,171
- Náklady na pojištění majetku na krmný den x průměrná dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti -0,055
- Ostatní náklady na krmný den x průměrná dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti -0,034
- Režijní náklady na krmný den x průměrná dojivost v podnicích v kontrole užítkovosti +0,100

Z výsledků je patrné, že podniky s vyšší průměrnou dojivostí na krávu v kontrole užítkovosti vynakládaly vyšší vklady a měly vyšší náklady na krmný den. Nejvyšší korelace byla mezi náklady na krmný den a dojivostí, náklady na krmiva a dojivostí a náklady na veterinární péči a dojivostí.

Z tabulky 56 vyplývá, že podniky s vyšší dojivostí v kontrole užítkovosti měly vyšší celkové náklady na krmný den. Jednalo se o výrazné rozdíly. Podniky v intervalu do 6 000 kg mléka měly v průměru náklady na krmný den 170,50 Kč. Na druhé straně podniky v intervalu nad 12 000 kg mléka měly v průměru výrazně vyšší náklady na krmný den 253,93 Kč. Znamená to, že podniky s vyšší dojivostí měly vyšší vklady na krmný den.

Tab. 56 Vztah mezi dojivostí v kontrole užítkovosti a náklady na krmný den

Dojivost v kg mléka	Počet podniků	Průměrná náklady na krmný den v Kč
Do 6 000	16	170,50
6 001 až 7 000	44	182,48
7 001 až 8 000	118	177,53
8 001 až 9 000	107	190,69
9 001 až 10 000	119	201,57
10 001 až 11 000	71	212,88
11 001 až 12 000	25	233,14
Nad 12 000	4	253,93

Rozdíly mezi podniky s nižší a vyšší dojivostí byly také v nákladech na krmiva. Z tabulky 57 je patrné, že tyto rozdíly byly značné. Podniky s dojivostí v kontrole užítkovosti v intervalu do 6 000 kg mléka měly náklady 56,94 Kč na krmiva na krmný den. V podnicích s nejvyšší dojivostí nad 12 000 kg mléka dosáhly náklady na krmiva na krmný den 103,52 Kč.

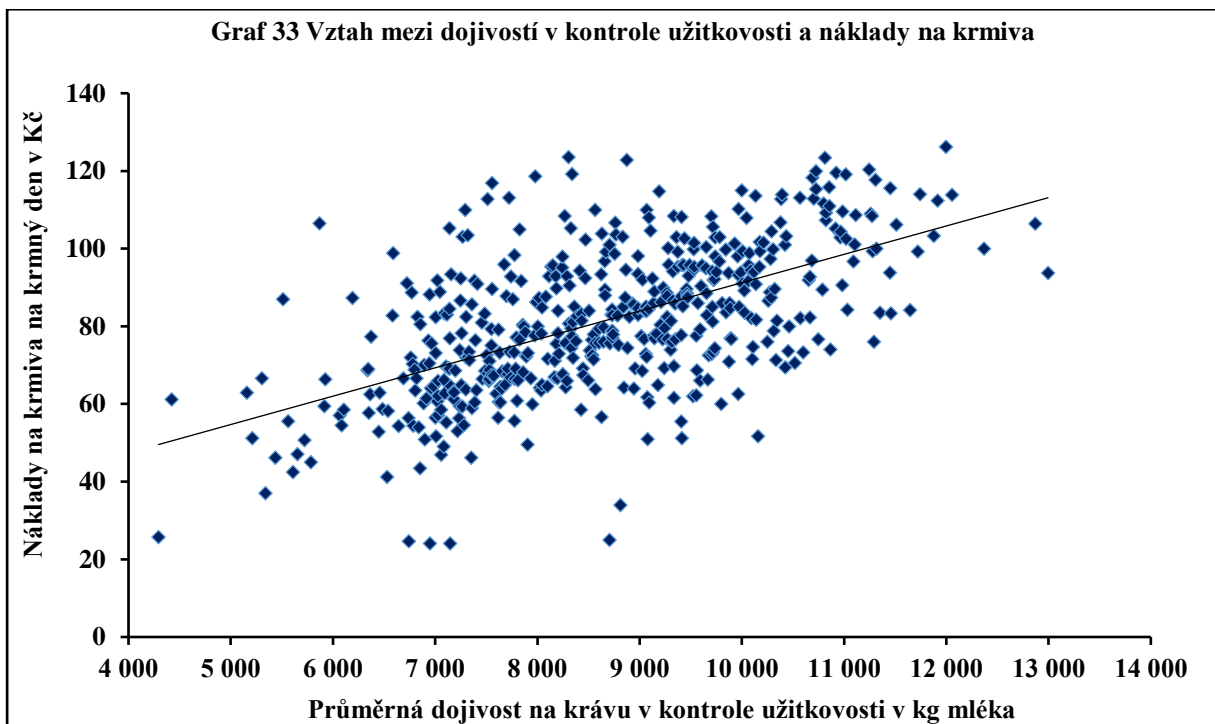
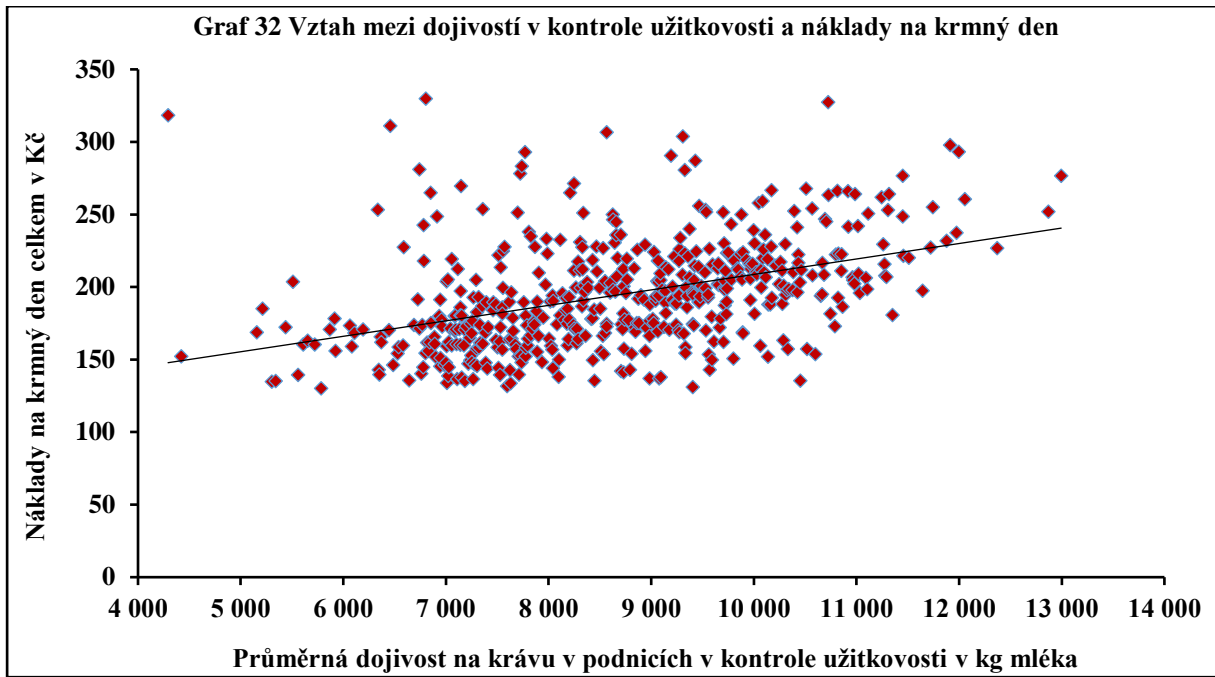
Tab. 57 Vztah mezi dojivostí v kontrole užítkovosti a náklady na krmiva na krmný den

Dojivost v kg mléka	Počet podniků	Průměrná náklady na krmiva na krmný den v Kč
Do 6 000	16	56,94
6 001 až 7 000	44	67,74
7 001 až 8 000	118	73,44
8 001 až 9 000	107	82,41
9 001 až 10 000	119	84,87
10 001 až 11 000	71	97,40
11 001 až 12 000	25	103,74
Nad 12 000	4	103,52

Tab. 58 Vztah mezi dojivostí v kontrole užítkovosti a náklady na veterinární péči

Dojivost v kg mléka	Počet podniků	Průměrná náklady na veterinární péči na krmný den v Kč
Do 6 000	16	7,24
6 001 až 7 000	44	5,53
7 001 až 8 000	118	5,93
8 001 až 9 000	107	6,99
9 001 až 10 000	119	7,64
10 001 až 11 000	71	8,46
11 001 až 12 000	25	7,88
Nad 12 000	4	7,04

Vztah mezi dojivostí a náklady na veterinární péči uvádí tabulka 58. Podrobnější přehled o vztahu mezi dojivostí v kontrole užítkovosti a náklady na krmný den celkem a náklady na krmiva ve všech podnicích uvádí grafy 32 a 33.

11. Ukazatele reprodukce a náklady v podnicích

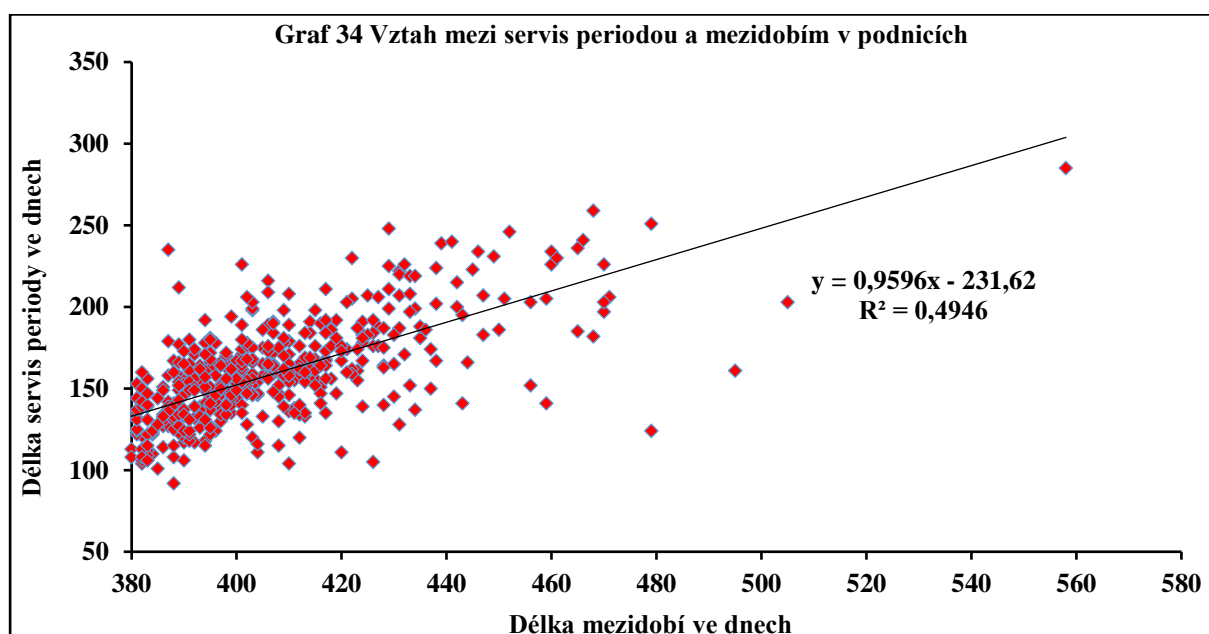
Byl analyzován vztah reprodukce a nákladů na krmný den. Do analýzy byly zařazeny pouze podniky, které měly náklady na krmný den v intervalu 130 až 350 Kč. Byly vyřazeny podniky, kde nebyly k dispozici údaje o reprodukci. Pro analýzu bylo k dispozici 504 podniků.

Byla zjištěna kladná, i když nepříliš vysoká korelace mezi náklady na krmný den a délkou servis periody v podnicích ve studii Q CZ (+0,1). Znamená to, že byla zaznamenána tendence zvyšování nákladů na krmný den při vyšší délce servis periody. Korelace mezi náklady na krmný den a mezidobím dosáhla hodnoty +0,04.

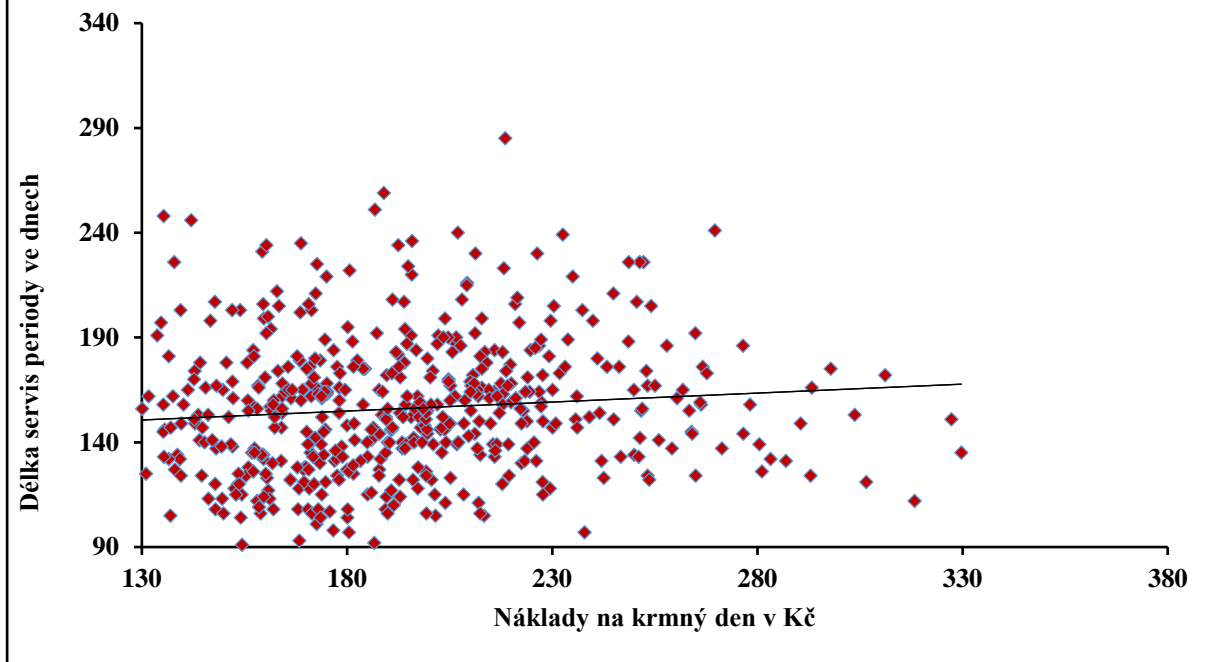
Analyzovány byly rovněž korelace mezi náklady na veterinární péči a servis periodou (+0,1) a dále náklady na veterinární péči a mezidobím (+0,04). Stejně jako v předchozím případě nákladů na krmný den byla tendence zvyšování nákladů na veterinární péči při prodlužující se délce mezidobí.

V tomto souboru podniků pak byla zaznamenána korelace mezi servis periodou a mezidobím +0,7.

Podrobnější přehled o situaci v podnicích uvádí grafy 34 a 35.

Graf 35 Vztah mezi servis periodou a náklady na krmný den

12. Výsledky reprodukce a výskyt onemocnění reprodukce v podnicích

Při editaci dat byly nejprve vyřazeny podniky, kde nebyla k dispozici alespoň jedna diagnóza ve sledovaném období. Dále byly vyřazeny podniky, kde nebyly k dispozici údaje o výsledcích reprodukce. Celkem bylo pro analýzu k dispozici 676 podniků.

Byla zjištěna korelace mezi délkou servis periody a výskytem cyst na vaječnicích +0,1.

13. Vztah mezi velikostí podniků a náklady na krmný den

V této kapitole byl analyzován vztah mezi velikostí podniků a náklady na krmný den. Po editaci dat bylo k dispozici 512 podniků. Byly využity stejné mezní hranice nákladů pro editaci, jako v kapitole 9. Byly vyřazeny podniky, kde nebyl k dispozici údaj o počtu krmných dnů. Počet podniků byl ve všech tabulkách v této kapitole stejný. Je zajímavé, že u některých položek došlo ke snižování se zvyšováním průměrného počtu krav, zatímco u jiných s růstem podniku došlo k růstu nákladů na krmný den. Mezi jednotlivými podniky však byla zaznamenána velká variabilita v nákladech na krmný den celkem a v nákladech na jednotlivé položky na krmný den.

Tab. 59 Všeobecná charakteristika podniků, které byly využity pro analýzu

Velikost podniků	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 100 krav	48	9,38
101 až 200	61	11,91
201 až 300	78	15,23
301 až 400	82	16,02
401 až 500	74	14,45
501 až 600	59	11,52
Nad 600	110	21,49
Celkem	512	100,00

Náklady na krmný den celkem podle velikosti podniků

V tabulce 60 jsou uvedeny náklady na krmný den celkem v závislosti na velikosti podniku. Byla zaznamenána korelace mezi velikostí podniku a náklady na krmný den celkem +0,1. Z tabulky 60 je patrné, že nebyl zaznamenán jednoznačný trend celkových nákladů na krmný den v jednotlivých intervalech podle počtu krav.

V intervalech do 100 krav a 101 až 200 krav byla tendence snižování nákladů na krmný den se zvyšující se velikostí podniků. V ostatních intervalech nebyla tato tendence jednoznačná. Z analýzy je patrné, že existují podniky s nízkými ale i vysokými náklady na krmný den ve všech velikostních skupinách.

Tab. 60 Náklady na krmný den celkem v závislosti na velikosti podniku

Velikost podniků	Průměrné náklady na KD v Kč	Korelace mezi velikostí podniku a náklady na krmný den celkem
Do 100 krav	187,42	-0,225
101 až 200	184,71	-0,013
201 až 300	194,37	+0,028
301 až 400	190,07	+0,213
401 až 500	201,86	+0,175
501 až 600	200,55	+0,053
Nad 600	195,73	+0,191

Náklady na krmiva podle velikosti podniků

Stejně jako u nákladů celkem nebyl zaznamenán jednoznačný trend v nákladech na krmiva na krmný den (tabulka 61). Tyto náklady byly nejvyšší v intervalu nad 600 krav. Korelace mezi velikostí podniku a náklady na krmiva dosáhla +0,2. Znamená to, že tato korelace naznačuje tendenci růstu nákladů na krmiva na krmný den se zvyšující se velikostí podniku. Tendence v nákladech na krmiva nebyla v jednotlivých intervalech jednoznačná.

Tab. 61 Vztah nákladů na krmiva na krmný den a velikosti podniků

Velikost podniků	Průměrné náklady na krmiva na krmný den v Kč	Korelace mezi velikostí podniku a náklady na krmiva na KD
Do 100 krav	79,45	-0,136
101 až 200	74,36	+0,163
201 až 300	82,38	+0,006
301 až 400	79,66	+0,046
401 až 500	83,81	+0,063
501 až 600	79,85	+0,073
Nad 600	88,76	+0,203

Pracovní náklady na krmný den podle velikosti podniků

Z tabulky 62 je zřejmé, že u větších podniků docházelo ke snižování pracovních nákladů na krmný den. Celkově byla za všechny podniky v analýze zjištěna záporná korelace mezi pracovními náklady a velikostí podniku (-0,153). S výjimkou intervalu 401 až 500 krav docházelo se zvyšující se velikostí podniků ke snižování pracovních nákladů na krmný den.

Tab. 62 Pracovní náklady na krmný den velikosti podniků

Velikost podniků	Průměrné pracovní náklady na krmný den v Kč
Do 100 krav	31,71
101 až 200	30,43
201 až 300	26,60
301 až 400	26,05
401 až 500	27,09
501 až 600	24,12
Nad 600	23,96

Významný byl rozdíl v nákladech na krmný den mezi podniky s nejnižším počtem krav (do 100 krav a v intervalu 101 až 200 krav) v porovnání se skupinou nad 600 krav. Je zřejmé, že velikost podniku má vliv na průměrné pracovní náklady na krmný den.

Náklady na veterinární výkony, léky a desinfekci na krmný den podle velikosti podniků

Byla zaznamenána korelace mezi veterinárními náklady na krmný den a velikostí podniků +0,168. Znamená to, že se zvyšující se velikostí podniků docházelo všeobecně k růstu nákladů na veterinární výkony, léky a desinfekci na krmný den ve sledovaném souboru podniků.

Podrobnější údaje uvádí tabulka 63. Z tabulky 63 je patrné kolísání nákladů v jednotlivých intervalech. V intervalu do 100 krav dosáhla výše těchto nákladů méně než 6 Kč na krmný den. V intervalech 101 až 200 krav, 201 až 300 krav a 301 až 400 krav byly náklady v intervalu mezi 6 až 7 Kč na krmný den. Ve vyšších intervalech překročily 7 Kč na krmný den.

Tab. 63 Náklady na veterinární výkony, léky a desinfekci na krmný den podle velikosti podniků

Velikost podniků	Průměrné náklady na veterinární výkony, léky a desinfekci na krmný den v Kč	Korelace mezi velikostí podniku a náklady na veterinární výkony, léky a desinfekci na krmný den
Do 100 krav	5,47	-0,103
101 až 200	6,44	+0,200
201 až 300	6,95	+0,060
301 až 400	6,44	-0,058
401 až 500	7,46	+0,117
501 až 600	7,64	-0,280
Nad 600	7,88	+0,048

Náklady na odpisy krav na krmný den podle velikosti podniků

Byla zjištěna korelace mezi velikostí podniků a náklady na odpisy krav na krmný den +0,251. Nejvyšší náklady byly ve skupině nad 600 krav a nejnižší ve skupině do 100 krav. Podrobné údaje jsou uvedeny v tabulce 64.

Tab. 64 Náklady na odpisy krav na krmný den podle velikosti podniků

Velikost podniků	Průměrné náklady na odpisy krav na krmný den v Kč	Korelace mezi velikostí podniku a náklady na odpisy krav na krmný den
Do 100 krav	6,04	-0,213
101 až 200	15,36	+0,019
201 až 300	17,27	+0,006
301 až 400	16,38	+0,134
401 až 500	17,20	-0,110
501 až 600	17,88	-0,111
Nad 600	18,79	+0,079

Náklady na odpisy majetku na krmný den podle velikosti podniků

Z výsledků analýzy vyplývá, že se zvyšující se velikostí podniku dochází ke snižování nákladů na odpisy majetku na krmný den. Korelace mezi náklady na odpisy majetku na krmný den a velikostí podniku byla -0,134.

Z tabulky 65 vyplývá, že v jednotlivých intervalech podle velikosti podniků byly zaznamenány výkyvy v nákladech na odpisy majetku na krmný den.

Tab. 65 Náklady na odpisy majetku podle velikosti podniků

Velikost podniků	Průměrné náklady na odpisy majetku na krmný den v Kč	Korelace mezi odpisy majetku na krmný den a velikostí podniku
Do 100 krav	17,96	+0,053
101 až 200	8,50	-0,077
201 až 300	9,84	+0,139
301 až 400	8,41	-0,049
401 až 500	9,31	+0,109
501 až 600	9,02	+0,078
Nad 600	8,40	-0,023

Nejvyšší náklady na odpisy majetku na krmný den byly v podnicích do 100 krav a nejnižší v intervalu nad 600 krav. Z tabulky 65 je patrné, že v jednotlivých intervalech nebyla zaznamenána jednoznačná tendence.

Náklady na opravy a údržbu na krmný den podle velikosti podniků

Korelace mezi náklady na opravy a údržbu na krmný den a velikostí podniků byla -0,083. Podrobnější údaje uvádí tabulka 66.

Tab. 66 Náklady na opravy a údržbu na krmný den podle velikosti podniků

Velikost podniků	Náklady na opravu a údržbu na krmný den v Kč	Korelace mezi náklady na opravy a údržba a velikostí podniku
Do 100 krav	7,47	-0,045
101 až 200	3,69	-0,119
201 až 300	4,36	-0,213
301 až 400	3,60	-0,164
401 až 500	3,82	+0,147
501 až 600	4,00	+0,122
Nad 600	3,86	+0,185

Náklady na energie na krmný den podle velikosti podniků

Náklady na energie na krmný den podle velikosti podniků uvádí tabulka 67. Korelace mezi náklady na krmný den na energie a velikostí podniků byla -0,118.

Tab. 67 Náklady na energie na krmný den podle velikosti podniků

Velikost podniků	Náklady na energie na krmný den v Kč	Korelace mezi náklady na energie na krmný den a velikostí podniků
Do 100 krav	6,24	-0,071
101 až 200	5,37	-0,165
201 až 300	4,50	+0,023
301 až 400	4,00	+0,052
401 až 500	4,39	+0,003
501 až 600	4,56	+0,044
Nad 600	4,20	+0,139

Náklady na plemenářskou práci a inseminaci podle velikosti podniků

Náklady na plemenářskou práci a inseminaci podle velikosti podniků uvádí tabulka 68. Korelace mezi náklady na plemenářskou práci a inseminaci a velikostí podniku dosáhla -0,0723.

Tab. 68 Náklady na plemenářskou práci a inseminaci podle velikosti podniků

Velikost podniků	Náklady na plemenářskou práci a inseminaci na KD v Kč	Korelace mezi náklady na plemenářskou práci a inseminaci na KD a velikostí podniku
Do 100 krav	4,29	-0,124
101 až 200	4,36	+0,059
201 až 300	4,37	-0,028
301 až 400	3,99	-0,169
401 až 500	4,31	+0,058
501 až 600	3,88	-0,178
Nad 600	3,98	-0,015

Náklady na pojištění majetku a krav podle velikosti podniků

Náklady na pojištění majetku a krav podle velikosti podniku uvádí tabulka 69. Korelace mezi náklady na pojištění majetku a krav a velikostí podniků dosáhla -0,083.

Tab. 69 Náklady na pojištění majetku a krav podle velikosti podniků

Velikost podniku	Náklady na pojištění majetku a krav na krmný den v Kč	Korelace mezi náklady na pojištění majetku a krav a velikostí podniků
Do 100 krav	1,80	+0,322
101 až 200	3,40	-0,225
201 až 300	1,78	+0,006
301 až 400	1,30	+0,118
401 až 500	1,18	-0,067
501 až 600	0,89	-0,127
Nad 600	1,05	-0,065

Ostatní náklady a režijní náklady na krmný den podle velikosti podniků

Ostatní náklady na krmný den podle velikosti podniků uvádí tabulka 70 a režijní náklady na krmný den podle velikosti podniků tabulka 71.

Tab. 70 Ostatní náklady na krmný den podle velikosti podniků

Velikost podniků	Ostatní náklady na krmný den v Kč	Korelace mezi ostatními náklady na krmný den a velikostí podniků
Do 100 krav	8,46	-0,284
101 až 200	14,49	-0,060
201 až 300	16,72	+0,034
301 až 400	15,71	+0,301
401 až 500	17,24	+0,168
501 až 600	23,54	+0,231
Nad 600	16,03	+0,063

Tab. 71 Režijní náklady na krmný den podle velikosti podniků

Velikost podniků	Režijní náklady na krmný den v Kč	Korelace mezi režijními náklady na krmný den a velikostí podniků
Do 100 krav	18,55	-0,129
101 až 200	18,31	+0,079
201 až 300	19,61	-0,030
301 až 400	24,28	+0,101
401 až 500	24,37	+0,125
501 až 600	25,15	-0,164
Nad 600	18,82	-0,011

14. Náklady na veterinární přípravky a náklady na veterinární úkony v jednotlivých provozovnách (hospodářstvích) za všechny kategorie skotu

Náklady na veterinární přípravky a náklady na veterinární úkony v jednotlivých provozovnách (hospodářstvích) za všechny kategorie skotu byly k dispozici za období 1. 7. 2016 až 30. 6. 2017.

Byly vyřazeny provozovny (hospodářství), kde nebyly tyto údaje k dispozici. V úvahu byla vzata pouze hospodářství, kde byly zároveň uvedeny údaje o nákladech za veterinární přípravky a zároveň o nákladech na veterinární úkony.

Jedná se o náklady za všechny kategorie v chovu skotu v daném hospodářství.

Údaje byly uvedeny za každé hospodářství zvlášť. Je běžné, že jeden podnik má více hospodářství. Celkem bylo k dispozici 1 312 hospodářství.

K dispozici byly tyto údaje:

- Průměrné náklady na veterinární přípravky na jednu provozovnu (hospodářství)
- Průměrné náklady na veterinární úkony na jednu provozovnu (hospodářství)
- Průměrné náklady na veterinární přípravky a na veterinární úkony celkem

Tab. 72 Průměrné hodnoty nákladů

Ukazatel	Průměr (v Kč)	Medián (v Kč)
Průměrné náklady na veterinární přípravky na jednu provozovnu	422 734,04	234 954,00
Průměrné náklady na veterinární úkony na jednu provozovnu	178 944,84	86 625,50
Průměrné náklady na veterinární přípravky a na veterinární úkony celkem	601 678,89	361 306,50

Přehled o nákladech uvádí tabulky 72 až 75.

Tab. 73 Náklady na veterinární přípravky podle intervalů v jednom hospodářství

Interval v Kč	Počet hospodářství	Podíl hospodářství v %
Do 50 000	483	36,8
50 001 až 100 000	441	33,6
100 001 až 500 000	223	17,0
500 001 až 1 000 000	90	6,9
1 000 001 až 1 500 000	50	3,8
1 500 001 až 2 000 000	25	1,9
Celkem	1 312	100,0

Tab. 74 Náklady na veterinární úkony podle intervalů v jednom hospodářství

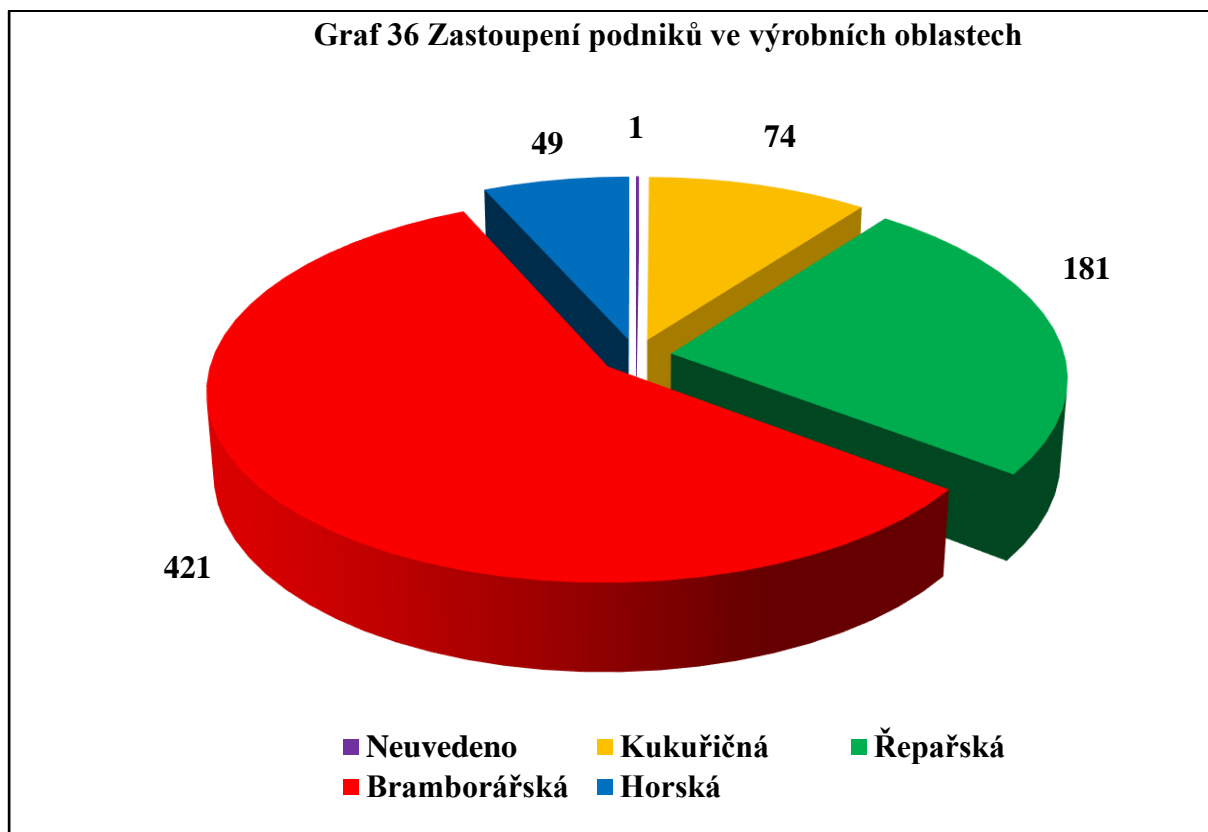
Interval v Kč	Počet hospodářství	Podíl hospodářství v %
Do 50 000	704	53,7
50 001 až 100 000	508	38,7
100 001 až 500 000	73	5,6
500 001 až 1 000 000	16	1,2
1 000 001 až 1 500 000	4	0,3
1 500 001 až 2 000 000	7	0,5
Celkem	1 312	100,0

Tab. 75 Náklady celkem (veterinární přípravky a za veterinární úkony) podle intervalů v jednom hospodářství

Interval v Kč	Počet hospodářství	Podíl hospodářství v %
Do 50 000	294	22,4
50 001 až 100 000	108	8,2
100 001 až 500 000	374	28,5
500 001 až 1 000 000	273	20,8
1 000 001 až 1 500 000	130	9,9
1 500 001 až 2 000 000	66	5,0
Nad 2 000 000	67	5,2
Celkem	1 312	100,0

15. Vybrané ukazatele ve výrobních oblastech

V projektu bylo k dispozici i zařazení hospodářství do výrobních oblastí. Většina podniků byla v jedné výrobní oblasti. Případy, kdy bylo uvedeno více výrobních oblastí v hospodářstvích v podnicích, byly výjimečné. Jednalo se pouze o tři podniky v souboru. V těchto provozovnách (hospodářstvích) převažovala pouze jedna výrobní oblast a další tvořila pouze malou část podniku. V těchto případech byl podnik zařazen do převládající výrobní oblasti. Jeden podnik výrobní oblast neuvedl. Graf 36 uvádí o zastoupení podniků v celém projektu Q CZ.

Náklady na krmný den ve výrobních oblastech

Při editaci dat byl vyřazen podnik, který neuvedl výrobní oblast. V úvahu byly vzaty pouze podniky, kde se celkové náklady na krmný den pohybovaly v intervalu 130 až 150 Kč. Byly vyřazeny podniky s extrémními hodnotami. Náklady byly k dispozici za rok 2016.

Z tabulky 76 jsou patrné rozdíly v nákladech v jednotlivých výrobních oblastech. Nejnižší náklady na krmný den byly v horské oblasti. V dalších výrobních oblastech byly vyšší. Nejvyšší náklady na krmný den byly v řepařské výrobní oblasti a dále v kukuřičné a horské.

Podrobnější přehled o nákladech na krmný den v podnicích v jednotlivých intervalech uvádí tabulky 77 až 80.

Počet podniků byl po provedené editaci zredukován a počty v redukovaném souboru podniků jsou součástí tabulek 77 až 80.

Tab. 76 Náklady na krmný den ve výrobních oblastech

Náklady (Kč/krmný den)	Kukuřičná		Řepařská		Bramborářská		Horská	
	Průměr	Medián	Průměr	Medián	Průměr	Medián	Průměr	Medián
Krmiva celkem	82,73	82,32	86,39	85,07	80,53	79,45	69,53	69,17
Pracovní náklady	21,65	21,69	26,98	26,16	26,59	25,88	31,31	28,76
Odpisy krav	15,99	15,52	16,96	16,49	16,38	15,86	11,59	12,39
Odpisy majetku	11,4	7,37	9,03	7,18	9,93	7,4	11,19	7,97
Veterinární výkony	7,94	7,78	7,17	6,39	6,82	6,45	5,88	5,23
Opravy a údržba	4,13	2,76	4,64	3,13	4,11	3,18	4,25	2,77
Energie	4,75	4,57	4,92	4,51	4,37	4,2	6,27	5,5
Plemenářské výkony a inseminace	4,56	4,57	4,23	4,13	4,07	3,97	3,58	3,12
Pojištění majetku a krav	1,34	0,71	1,2	0,71	1,29	0,63	2,1	0,91
Ostatní náklady	14,07	9,48	16,55	12,18	17,23	12,5	12,75	5,9
Režijní náklady	29,06	24,14	23,99	21,02	19,56	15,69	11,58	10,24
Náklady součet	197,62	193,74	202,06	201,58	190,88	186,43	170,03	160,76

Tab. 77 Náklady na krmný den v kukuřičné výrobní oblasti

Náklady na krmný den (Kč)	Počet podniků	Podíl podniků v %
130 až 150	6	12,0
151 až 170	6	12,0
171 až 190	11	22,0
191 až 210	8	16,0
211 až 230	11	22,0
231 až 250	5	10,0
251 až 270	1	2,0
271 až 290	1	2,0
291 až 350	1	2,0
Celkem	50	100,0

Tab. 78 Náklady na krmný den v řepařské výrobní oblasti

Náklady na krmný den (Kč)	Počet podniků	Podíl podniků v %
130 až 150	5	3,7
151 až 170	22	15,5
171 až 190	26	18,3
191 až 210	30	21,1
211 až 230	34	23,9
231 až 250	10	7,0
251 až 270	11	7,7
271 až 290	2	1,4
291 až 350	2	1,4
Celkem	142	100,0

Tab. 79 Náklady na krmný den v bramborářské výrobní oblasti

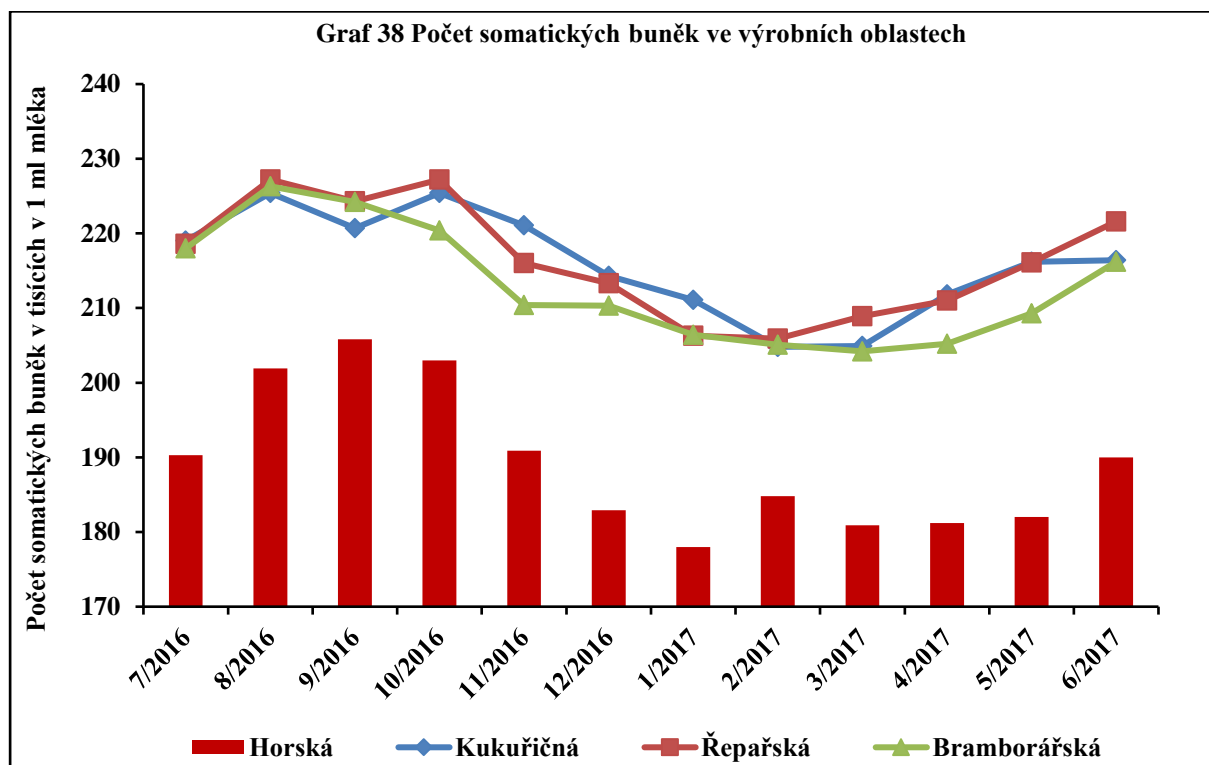
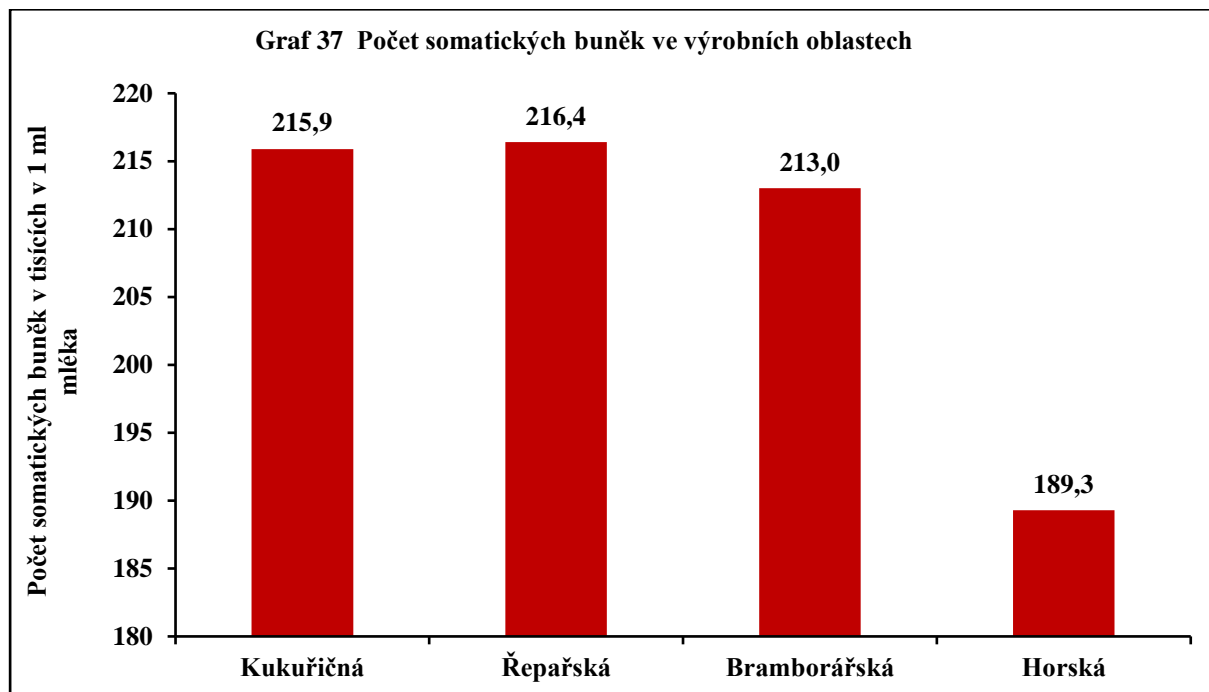
Náklady na krmný den (Kč)	Počet podniků	Podíl podniků v %
130 až 150	34	11,5
151 až 170	59	20,0
171 až 190	68	23,1
191 až 210	59	20,0
211 až 230	35	11,9
231 až 250	15	5,1
251 až 270	15	5,1
271 až 290	3	1,0
291 až 350	7	2,3
Celkem	295	100,0

Tab. 80 Náklady v horské výrobní oblasti

Náklady na krmný den (Kč)	Počet podniků	Podíl podniků v %
130 až 150	10	32,3
151 až 170	9	29,0
171 až 190	4	12,9
191 až 210	5	16,1
211 až 230	2	6,5
231 až 250	0	0,0
251 až 270	0	0,0
271 až 290	1	3,2
291 až 350	0	0,0
Celkem	31	100,0

Přehled o kvalitě mléka ve výrobních oblastech

Byly propojeny údaje o počtu somatických buněk a informacemi, ve kterých výrobních oblastech se daný podnik nachází. Z analýzy byly vyloučeny podniky, kde nebyly údaje o počtu somatických buněk za celé období a extrémní hodnoty.

V grafu 37 je přehled průměrných hodnot za všechny podniky ve výrobních oblastech. Z grafu je patrné, že v horské oblasti byl počet somatických buněk nižší v porovnání s ostatními oblastmi.

Graf 38 uvádí přehled o počtu somatických buněk v podnicích podle výrobních oblastí.

Produktivita práce ve výrobních oblastech

Produktivita práce byla měřena s využitím počtu pracovníků v první polovině roku 2017 a počtu krav. K dispozici byly i údaje o zařazení podniku do výrobní oblasti. Tento ukazatel byl k dispozici ve všech podnicích. Byly vyřazeny podniky, kde nebyl k dispozici údaj o počtu krav.

Tab. 81 Produktivita práce ve výrobních oblastech

Výrobní oblast	Průměrný počet krav na pracovníka	Medián	Počet podniků
Kukuřičná	38,6	34,2	72
Řepařská	35,9	34,7	178
Bramborářská	35,1	34,4	416
Horská	27,5	28,7	47

Nejvyšší průměrný počet krav na pracovníka byl zaznamenán v kukuřičné výrobní oblasti a dále byla patrná obdobná produktivita práce na základě průměrného počtu pracovníků v řepařské a bramborářské výrobní oblasti. Nižší průměrný počet krav na pracovníka byl v horské výrobní oblasti.

Pokud se podíváme na hodnotu mediánu, pak u kukuřičné, řepařské a bramborářské výrobní oblasti nebyly výrazné rozdíly. Hodnota mediánu byla u horské výrobní oblasti nižší.

Přehled o cenách za litr mléka ve výrobních oblastech

Následující část uvádí přehled o cenách mléka ve výrobních oblastech. Byly vyřazeny podniky, kde nebyly ceny za celé sledované období a také kde se vyskytly extrémní a nesmyslné hodnoty. Nejvyšší průměrné ceny mléka byly v horské oblasti a nejnižší v řepařské (tabulka 82).

Tab. 82 Ceny mléka ve výrobních oblastech

Výrobní oblast	Průměrná cena mléka v Kč/litr	Medián	Počet podniků
Kukuřičná	7,41	7,41	74
Řepařská	7,32	7,33	176
Bramborářská	7,50	7,47	414
Horská	7,64	7,42	49

16. Diagnózy v podnicích

Úvod a všeobecná charakteristika souboru diagnóz v podnicích

V projektu bylo více úrovní sledování diagnóz. Diagnózy byly sledovány na úrovni podniku, provozovny (hospodářství), stáje a krávy. Celkem bylo do projektu zapojeno 726 podniků. U 10 podniků nebyla k dispozici ani jedna diagnóza. Podniky, kde nebyla k dispozici ani jedna diagnóza, byly vyřazeny z analýzy. V obecných přehledech jsou ale uvedeny všechny podniky, včetně podniků bez alespoň jedné diagnózy.

Tab. 83 Rozdělení podniků podle počtu diagnóz celkem

Počet diagnóz celkem v jednom podniku	Počet podniků v intervalu	Podíl podniků v intervalu
0 nebo nevyplněné údaje (tyto podniky byly vyřazeny z analýzy)	10	1,4
Do 50	70	9,6
51 až 100	68	9,4
101 až 200	101	13,9
201 až 300	64	8,8
301 až 400	84	11,6
401 až 500	60	8,3
501 až 600	50	6,9
601 až 700	45	6,2
701 až 800	35	4,8
801 až 900	20	2,8
901 až 1 000	24	3,3
1 001 až 2000	75	10,3
2 001 až 3000	17	2,3
3001 až 4000	1	0,1
Nad 4 000	2	0,3
Celkem	726	100,0

T tabulce 83 je přehled o počtu diagnóz v intervalu podle počtu diagnóz v jednom podniku. V praxi mohou existovat problémy s úplností evidence onemocnění a u méně častých onemocnění přesné určení diagnózy. Některé podniky mohou klást důraz pouze na některá onemocnění. Úplnost evidence záznamů diagnóz patří mezi důležitý okruh k diskusi. Pokud by se data dále využívala pro odhad plemenných hodnot, pak je velice důležité nastavit systém editace a kontroly dat.

Nejvyšší počet diagnóz připadajících na jeden podnik byl u zaprahování s antibiotiky, klinických mastitid, metritid, cyst, ostatních reprodukčních poruch, zadržení lůžka a u endometritid. U ostatních onemocnění bylo zaznamenáno méně než 15 diagnóz na podnik (tabulka 84).

Z tabulky 85 je patrné, že nejvyšší podíl na celkovém počtu onemocnění tvořilo zaprahování s antibiotiky, klinické mastitidy, poporodní záněty dělohy a cysty.

Tab. 84 Průměr počtu diagnóz připadající na jeden podnik

Diagnóza	Počet diagnóz	Průměr diagnóz na podnik
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	112 594	155,1
Mléčná žláza - mastitida - klinická	104 753	144,3
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	28 460	39,2
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	21 785	30,0
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	13 765	19,0
Reprodukční poruchy krav - zadržetí lůžka	12 569	17,3
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	12 363	17,0
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	10 516	14,5
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	9 086	12,5
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	7 687	10,6
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	6 229	8,6
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	4 945	6,8
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	3 513	4,8
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	3 237	4,5
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	2 937	4,0
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	2 462	3,4
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	2 202	3,0
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	1 943	2,7
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	1 958	2,7
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	1 753	2,4
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	1 722	2,4
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	1 685	2,3
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	1 339	1,8
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	1 057	1,5
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	796	1,1
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	751	1,0
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	721	1,0
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	359	0,5
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	1	0,0
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	1	0,0
Mléčná žláza - mastitida	0	0,0
Celkem	373 189	514,0

Tab. 85 Podíl jednotlivých onemocnění na celkovém počtu onemocnění

Diagnóza	Počet diagnóz	Podíl diagnózy na celkovém počtu onemocněnína celkem
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	112 594	30,2
Mléčná žláza - mastitida - klinická	104 753	28,1
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	28 460	7,6
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	21 785	5,7
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	13 765	3,7
Reprodukční poruchy krav - zadržetí lůžka	12 569	3,4
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	12 363	3,3
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	10 516	2,8
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	9 086	2,4
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	7 687	2,1
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	6 229	1,6
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	4 945	1,3
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	3 237	0,9
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	3 513	0,9
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	2 937	0,8
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	2 462	0,7
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	2 202	0,6
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	1 753	0,5
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	1 722	0,5
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	1 943	0,5
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	1 958	0,5
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	1 685	0,5
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	1 339	0,4
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	1 057	0,3
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	796	0,2
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	751	0,2
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	721	0,2
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	359	0,1
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	1	0,0
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	1	0,0
Celkem	373 189	100,0

Počet diagnóz a jejich vztah k nákladům na veterinární péči na krmný den

V této části byly využity pouze podniky s alespoň jednou diagnózou během sledovaného období. Náklady na krmný den musely být v intervalu 130 až 150 Kč. Z analýzy byly vyřazeny extrémní hodnoty. K dispozici byly údaje za 517 podniků.

Tab. 86 Vztah nákladů na veterinární péči na krmný den a výskytu onemocnění

Ukazatele	Korelace
Náklady na krmný den celkem x počet diagnóz celkem v podniku	+0,139
Náklady na veterinární péči na krmný den x počet diagnóz celkem	+0,145
Náklady na veterinární péči x počet diagnóz na onemocnění pohybového aparátu	+0,105
Náklady na veterinární péči x počet diagnóz ve skupině poruchy reprodukce	+0,105
Náklady na veterinární péči x počet diagnóz na klinické mastitidy	+0,197
Náklady na veterinární péči x počet diagnóz onemocnění mléčné žlázy	+0,082

Z výsledků studie Q CZ vyplývá, že byly vykázány kladné korelace mezi výskytem onemocnění a náklady na veterinární péči (tabulka 86). Znamená to, že s vyšším výskytem onemocnění rostly náklady na veterinární péči.

Byl analyzován vztah mezi náklady na veterinární péči členěných podle jednotlivých intervalů a jednotlivými skupinami onemocnění (tabulky 87 až 92). Onemocnění byla sloučena do větších skupin. Obecně lze konstatovat, že podniky v nejnižším intervalu měly nižší výskyt onemocnění ve skupině sloučených skupinách onemocnění, i když výsledky u některých skupin onemocnění nebyly v některých případech konzistentní.

Tab. 87 Náklady na veterinární péči na krmný den a počet diagnóz na problémy s pohybovým aparátem

Náklady na veterinární péči v Kč	Počet podniků	Počet diagnóz pohybového aparátu na podnik
Do 4	102	37,7
5 až 8	261	68,9
9 až 12	120	88,1
Nad 12	34	74,6

Tab. 88 Náklady na veterinární péči na krmný den a počet diagnóz na problémy s reprodukcí

Náklady na veterinární péči v Kč	Počet podniků	Počet diagnóz reprodukčních onemocnění na podnik
Do 4	102	78,5
5 až 8	261	150,1
9 až 12	120	164,6
Nad 12	34	149,5

Tab. 89 Náklady na veterinární péči na krmný den a výskyt metabolických onemocnění

Náklady na veterinární péči v Kč	Počet podniků	Počet diagnóz na metabolická onemocnění na podnik
Do 4	102	12,0
5 až 8	261	14,6
9 až 12	120	30,5
Nad 12	34	23,5

Tab. 90 Náklady na veterinární péči na krmný den a počet diagnóz týkajících se onemocnění mléčné žlázy

Náklady na veterinární péči v Kč	Počet podniků	Počet diagnóz onemocnění týkajících se mléčné žlázy na podnik
Do 4	102	202,8
5 až 8	261	363,8
9 až 12	120	415,1
Nad 12	34	425,6

V případě diagnóz týkajících se onemocnění mléčné žlázy docházelo ve vyšších intervalech nákladů na veterinární péči k růstu diagnóz na jeden podnik (tabulka 90).

Tab. 91 Náklady na veterinární péči na krmný den a počet diagnóz na skupinu onemocnění trávicího traktu

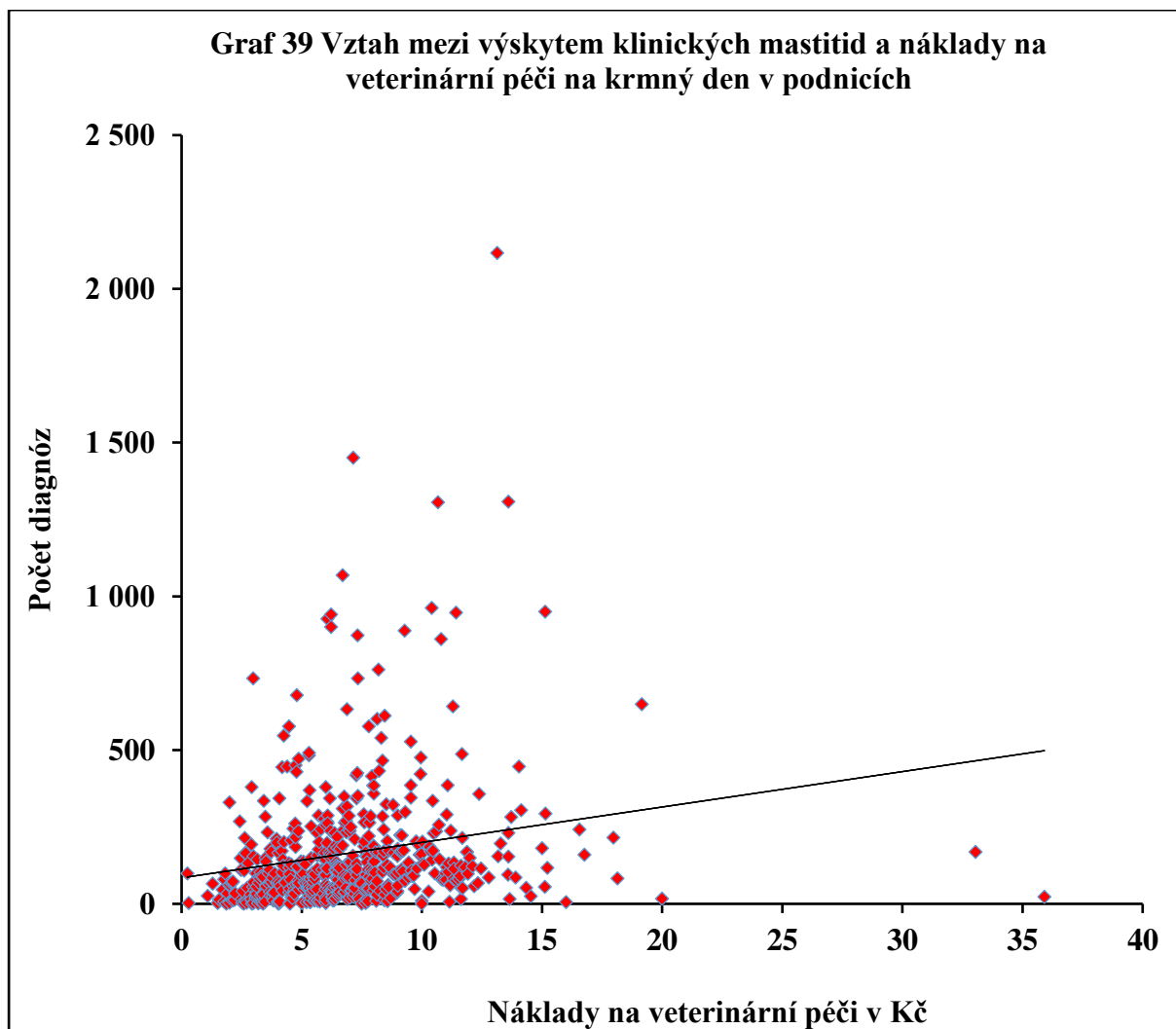
Náklady na veterinární péči v Kč	Počet podniků	Počet diagnóz na onemocnění trávicího traktu na podnik
Do 4	102	1,1
5 až 8	261	2,9
9 až 12	120	5,1
Nad 12	34	5,2

Vedle pohledu na situaci s onemocněními, které byly agregovány do jednotlivých skupin, byla odděleně analyzována situace u klinických mastitid (tabulka 92). U mastitid byla zaznamenána jednoznačná tendence, že s růstem nákladů na veterinární péči rostl výrazně i počet klinických mastitid na jeden podnik.

Tab. 92 Náklady na veterinární péči na krmný den a počet diagnóz na klinické mastitidy

Náklady na veterinární péči v Kč	Počet podniků	Počet diagnóz na klinické mastitidy na podnik
Do 4	102	83,1
5 až 8	261	162,3
9 až 12	120	209,2
Nad 12	34	277,3

Vztah mezi výskytem klinických mastitid a náklady na veterinární péči na krmný den v podnicích uvádí graf 39.

Z dat v této kapitole byl rovněž analyzován podíl nákladů na veterinární péči na celkových nákladech (tabulka 93). Z výsledků je zřejmé, že mezi jednotlivými podniky existovala značná variabilita v tomto ukazateli.

Tab. 93 Podíl veterinárních nákladů na celkových nákladech podniku na krmný den

% veterinárních nákladů na celkových nákladech	Počet podniků	Podíl podniků v %
Do 0,5	2,0	0,39
0,6 až 1,0	9,0	1,74
1,1 až 1,5	22,0	4,26
1,6 až 2,0	45,0	8,70
2,1 až 2,5	63,0	12,19
2,6 až 3,0	66,0	12,77
3,1 až 3,5	64,0	12,38
3,6 až 4,0	59,0	11,41
4,1 až 4,5	53,0	10,25
4,6 až 5,0	38,0	7,35
5,1 až 5,5	40,0	7,74
5,6 až 6,0	24,0	4,64
6,0 až 6,5	8,0	1,55
6,6 až 7,0	6,0	1,16
7,1 až 7,5	4,0	0,77
7,6 až 8,0	3,0	0,58
8,1 až 8,5	3,0	0,58
Nad 8,5	8,0	1,55
Celkem	517,0	100,00

Vztah dojivosti a výskytu onemocnění v podnicích

Byly vyřazeny podniky, kde nebyla alespoň jedna diagnóza na podnik a podniky, kde nebyly v souboru výsledky kontroly užítkovosti. Pro analýzu bylo v této části k dispozici 676 podniků.

Tab. 94 Vztah dojivosti za podnik k výskytu onemocnění pohybového aparátu

Dojivost v kontrole užítkovosti (kg)	Počet podniků	Diagnóz na jeden podnik v %
Do 6 000	32	19,1
6 001 až 7 000	79	34,4
7 001 až 8 000	164	52,5
8 001 až 9 000	139	54,5
9 001 až 10 000	145	77,3
10 001 až 11 000	83	110,2
11 001 až 12 000	28	116,9
Nad 12 000	6	113,8

Data o diagnózách z projektu Q CZ byla propojena s údaji z kontroly užítkovosti. Z tabulky 94 je patrné, že u podniků s vyšší produkcí mléka docházelo k růstu výskytu diagnóz onemocnění pohybového aparátu na podnik. Obdobná situace byla i u diagnóz na reprodukční onemocnění, kde s vyšší průměrnou produkcí mléka na podnik docházelo k nárůstu diagnóz na jeden podnik.

Tab. 95 Vztah dojivosti a počtu diagnóz reprodukčních onemocnění

Dojivost v kontrole užítkovosti (kg)	Počet podniků	Diagnóz na jeden podnik v %
Do 6 000	32	23,2
6 001 až 7 000	79	83,8
7 001 až 8 000	164	103,7
8 001 až 9 000	139	125,4
9 001 až 10 000	145	120,5
10 001 až 11 000	83	272,5
11 001 až 12 000	28	247,7
Nad 12 000	6	364,5

Jednoznačná tendence zvyšování počtu diagnóz na jeden podnik při vyšší průměrné dojivosti v podniku v kontrole užítkovosti byla v projektu Q CZ zaznamenána u skupiny metabolických onemocnění (tabulka 96). S vyšší dojivostí stoupal průměrný počet diagnóz na jeden podnik.

Tab. 96 Vztah mezi dojivostí a počtem diagnóz na metabolická onemocnění

Dojivost v kontrole užítkovosti (kg)	Počet podniků	Diagnóz na jeden podnik v %
Do 6 000	32	2,4
6 001 až 7 000	79	9,5
7 001 až 8 000	164	11,3
8 001 až 9 000	139	12,8
9 001 až 10 000	145	17,2
10 001 až 11 000	83	39,3
11 001 až 12 000	28	40,6
Nad 12 000	6	52,2

Nejvýznamnější skupinou onemocnění je skupina onemocnění mléčné žlázy (tabulka 97). Také zde bylo zřejmé, že s vyšší dojivostí se zvyšuje počet diagnóz na jeden podnik. Ve skupině nad 10 000 kg mléka překročil počet diagnóz na jeden podnik 400. U intervalu nad 12 000 kg mléka není tato tendence konzistentní, ale v úvahu se musí vzít, že v tomto intervalu bylo pouze 6 podniků.

Tab. 97 Vztah dojivosti a počtu diagnóz na onemocnění mléčné žlázy

Dojivost v kontrole užítkovosti (kg)	Počet podniků	Diagnóz na jeden podnik v %
Do 6 000	32	150,2
6 001 až 7 000	79	242,8
7 001 až 8 000	164	267,3
8 001 až 9 000	139	325,1
9 001 až 10 000	145	348,7
10 001 až 11 000	83	491,6
11 001 až 12 000	28	539,7
Nad 12 000	6	434,7

Významnými onemocněními jsou klinické a subklinické mastitidy. Výsledky těchto dvou onemocnění mléčné žlázy jsou uvedeny v tabulce 98. Také v tomto případě dochází k růstu počtu diagnóz na klinické a subklinické mastitidy v podnicích, které jsou v intervalech s vyšší produkcí mléka na krávu. Výjimkou byl pouze interval nad 12 000 kg mléka, kde bylo zastoupeno pouze 6 podniků.

Tab. 98 Vztah dojivosti ke klinickým a subklinickým mastitidám

Dojivost v kontrole užítkovosti (kg)	Počet podniků	Diagnóz na jeden podnik v %
Do 6 000	32	78,8
6 001 až 7 000	79	107,1
7 001 až 8 000	164	125,0
8 001 až 9 000	139	158,8
9 001 až 10 000	145	174,3
10 001 až 11 000	83	251,3
11 001 až 12 000	28	279,8
Nad 12 000	6	206,8

Jednoznačný trend byl patrný u skupiny onemocnění trávicího traktu, kde s vyšší dojivostí stoupal i počet diagnóz na jeden podnik.

Tab. 99 Vztah dojivosti a počtu diagnóz na onemocnění trávicího traktu na podnik

Dojivost v kontrole užítkovosti (kg)	Počet podniků	Diagnóz na jeden podnik v %
Do 6 000	32	0,2
6 001 až 7 000	79	0,7
7 001 až 8 000	164	0,9
8 001 až 9 000	139	2,1
9 001 až 10 000	145	4,4
10 001 až 11 000	83	6,4
11 001 až 12 000	28	8,5
Nad 12 000	6	22,8

17. Analýza diagnóz u jednotlivých krav

V projektu Q CZ byly k dispozici údaje od 280 623 krav. Celkem bylo za sledované období července 2016 až do června 2017 zaznamenáno 373 189 diagnóz. Diagnózy byly k dispozici za období červenec 2016 až červen 2017.

Celkový přehled o diagnózách u individuálních krav

V tabulce 100 je uvedeno rozdělení krav podle počtu diagnóz celkem za období červenec 2016 až červen 2017. Z tabulky 100 vyplývá, že u 34,4 % krav nebyla žádná diagnóza. Většina krav měla ve sledovaném období jednu diagnózu (33,7 %) a významný byl podíl krav se dvěma diagnózami (16,2 %) a třemi diagnózami (7,6 %). Podíl případů se čtyřmi a více diagnózami byl nižší.

Tab. 100 Rozdělení krav podle počtu diagnóz celkem

Počet diagnóz	Počet krav v intervalu	Podíl krav v intervalu (%)
0	96 570	34,5
1	94 515	33,7
2	45 369	16,2
3	21 463	7,6
4	10 393	3,7
5	5 268	1,9
6	2 765	1,0
7	1 581	0,6
8	886	0,3
9	559	0,2
10	387	0,1
11	240	0,1
12	166	0,1
13	105	0,0
14	81	0,0
15	79	0,0
16	45	0,0
17	44	0,0
18	27	0,0
19	26	0,0
20	13	0,0
Nad 20	41	0,0
Celkem	280 623	100,0

Tabulka 101 uvádí podíl diagnóz na celkovém počtu diagnóz. Z tabulky 101 je patrné, že nejvyšší podíl zaujímaly diagnózy mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky, mléčná žláza - mastitida – klinická, reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy, reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst, reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza, reprodukční poruchy krav - zadržení lůžka, reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.), onemocnění pohybového aparátu – kulhání, onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis, onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu, onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí a mléčná žláza - mastitida - jiná

než klinická. Onemocnění v tabulce 101 jsou seřazena podle počtu diagnóz a podílu na celkovém počtu diagnóz.

Tab. 101 Podíl jednotlivých diagnóz na celkovém počtu diagnóz

Diagnóza	Počet diagnóz	Podíl diagnózy z celkového počtu diagnóz
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	112 594	30,17
Mléčná žláza - mastitida - klinická	104 753	28,07
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	28 460	7,63
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	21 785	5,84
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	13 765	3,69
Reprodukční poruchy krav - zadržení lůžka	12 569	3,37
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	12 363	3,31
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	10 516	2,82
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	9 086	2,43
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	7 687	2,06
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	6 229	1,67
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	4 945	1,33
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	3 513	0,94
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	3 237	0,87
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	2 937	0,79
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	2 462	0,66
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	2 202	0,59
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	1 958	0,52
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	1 943	0,52
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	1 753	0,47
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	1 722	0,46
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	1 685	0,45
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	1 339	0,36
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	1 057	0,28
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	796	0,21
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	751	0,20
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	721	0,19
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	359	0,10
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	1	0,00
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	1	0,00
Součet diagnózy celkem	373 189	x

Tabulka 102 uvádí přehled o počtu diagnóz na jednu krávu ve sledovaném období. V průměru bylo zaznamenáno na jednu krávu 1,33 diagnóz.

Tab. 102 Počet diagnóz na krávu

Diagnóza	Počet diagnóz	Počet diagnóz na krávu
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	112 594	0,401
Mléčná žláza - mastitida - klinická	104 753	0,373
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	28 460	0,101
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	21 785	0,078
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	13 765	0,049
Reprodukční poruchy krav - zadržení lůžka	12 569	0,045
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	12 363	0,044
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	10 516	0,037
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	9 086	0,032
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	7 687	0,027
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	6 229	0,022
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	4 945	0,018
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	3 513	0,013
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	3 237	0,012
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	2 937	0,010
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	2 462	0,009
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	2 202	0,008
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	1 958	0,007
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	1 943	0,007
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	1 753	0,006
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	1 722	0,006
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	1 685	0,006
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	1 339	0,005
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	1 057	0,004
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	796	0,003
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	751	0,003
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	721	0,003
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	359	0,001
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	1	0,000
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	1	0,000
Součet diagnózy celkem	373 189	1,330

Počty diagnóz u individuálních krav podle jednotlivých skupin onemocnění

V tabulce 103 až 107 jsou uvedeny přehledy o počtu diagnóz u individuálních krav a jednotlivých skupin onemocnění. Mezi jednotlivými skupinami onemocnění byly zaznamenány výrazné rozdíly v zařazení krav podle počtu diagnóz.

Tab. 103 Počet diagnóz pohybového aparátu u jednotlivých krav

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	247 057	88,05
1	26 238	9,35
2	5 320	1,90
3	1 321	0,47
4	430	0,15
5	171	0,06
6	59	0,02
7	14	0,00
8	6	0,00
9	3	0,00
10	4	0,00
Celkem	280 623	100,00

Tab. 104 Počet diagnóz u reprodukčních onemocnění u jednotlivých krav

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	225 389	80,32
1	37 233	13,27
2	10 322	3,68
3	3 820	1,36
4	1 641	0,58
5	828	0,30
6	465	0,17
7	288	0,10
8	198	0,07
9	123	0,04
10	93	0,03
11	68	0,02
12	48	0,02
13	23	0,01
14	36	0,01
15	15	0,01
16	10	0,00
17	10	0,00
18	4	0,00
19	4	0,00
20	3	0,00
Nad 20	2	0,00
Celkem	280 623	100,00

Tab. 105 Počet diagnóz na metabolické poruchy u jednotlivých krav

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	270 429	96,367
1	9 157	3,263
2	754	0,269
3	158	0,056
4	64	0,023
5	34	0,012
6	12	0,004
7	8	0,003
8	1	0,000
9	2	0,001
10	2	0,001
11	0	0,000
12	1	0,000
13	0	0,000
14	1	0,000
Celkem	280 623	100,000

Tab. 106 Počet diagnóz onemocnění mléčné žlázy

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	136 012	48,468
1	101 665	36,228
2	25 307	9,018
3	9 673	3,447
4	3 838	1,368
5	1 849	0,659
6	910	0,324
7	502	0,179
8	287	0,102
9	173	0,062
10	116	0,041
11	75	0,027
12	49	0,017
13	42	0,015
14	32	0,011
15	24	0,009
16	17	0,006
17	10	0,004
18	8	0,003
19	8	0,003
20	6	0,002
Nad 20	20	0,007
Celkem	280 623	100,000

Tab. 107 Diagnózy na onemocnění trávicího traktu u jednotlivých krav

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	278 721	99,322
1	1 781	0,635
2	101	0,036
3	11	0,004
4	4	0,001
5	2	0,001
6	3	0,001
Celkem	280 623	100,000

18. Dotazník názorů v podnicích na problematiku antibiotik

Součástí projektu Q CZ 2017 byla i anketa, kde byly monitorovány názory na využívání antibiotik a aktuální situaci v této oblasti v podnicích zapojených do studie Q CZ. V této kapitole jsou vyhodnoceny výsledky této ankety. Jsou uvedeny otázky a možnosti z dotazníků a podíl respondentů u jednotlivých možností.

Tab. 108 Jak vnímáte problematiku používání antibiotik u zvířat a problematiku rezistence k antimikrobiotikům?

Popis	Počet podniků	Podíl podniků
Nezajímá mě	27	3,7
Skutečný problém, který lze řešit a lze jej chápat jako příležitost k pozitivnímu odlišení v rámci systému kvality	232	32,0
Skutečný problém, který mi ovšem přináší další náklady a zátěž bez reálné možnosti jejich kompenzace	384	53,0
Uměle vytvořený problém, který mi přináší další zbytečné náklady a zátěž	82	11,3
Celkem	725	100,0

Tab. 109 Měla by být problematika používání antibiotik více zohledněna v systému kvality Q CZ pro mléko?

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků
Ne	409	56,4
Ano	316	43,6
Celkem	725	100,0

Tab. 110 Považujete za vhodné zavedení systému, který by umožnil v rámci programu Q CZ označit mléko a mléčné výrobky jako produkty vyráběné v režimu s kontrolovaným či redukováním použitím antibiotik?

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků
Ne	434	59,9
Ano	291	40,1
Celkem	725	100,0

Tab. 111 Pokud by takový systém vznikl, připojil byste se k němu?

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků
Ne	334	46,1
Ano	391	53,9
Celkem	725	100,0

Tab. 112 Máte zájem mít k dispozici anonymizovaná data / agregovaná data o použití antibiotik v jiných chovech v ČR?

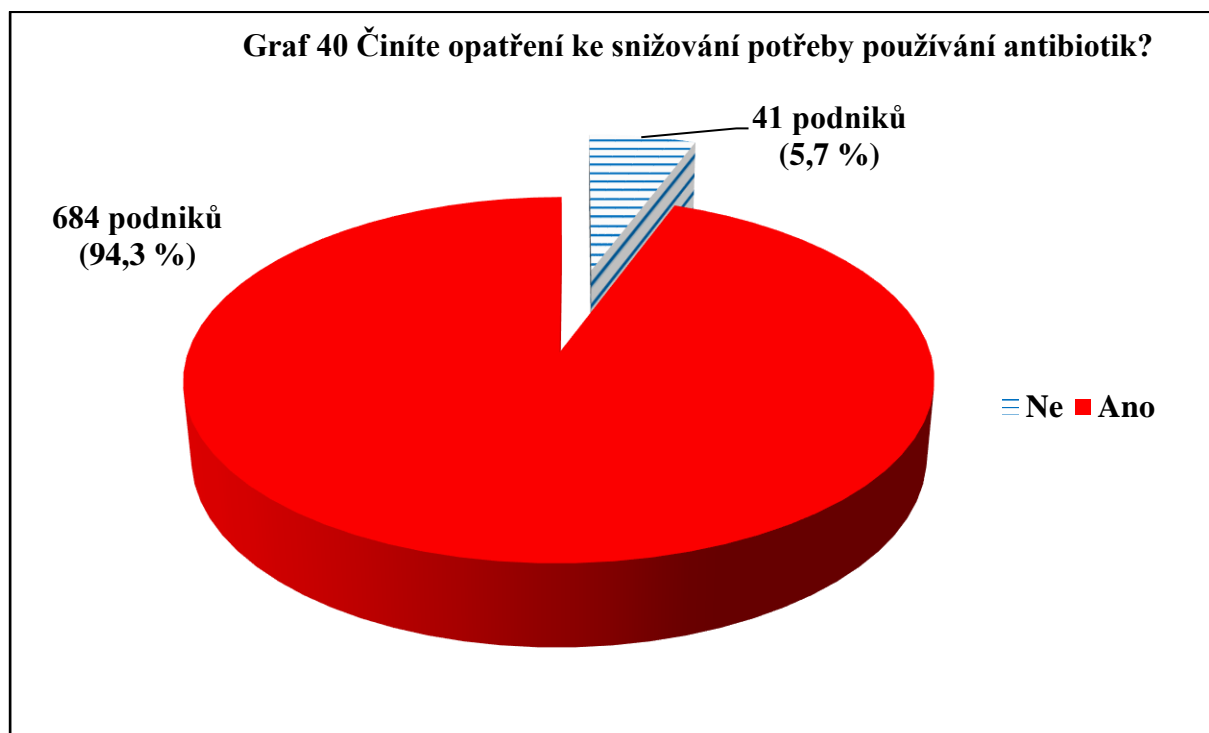
Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků
Ne	423	58,3
Ano	302	41,7
Celkem	725	100,0

Tab. 113 Pokud by takový systém sběru dat vznikl, připojil byste se k němu?

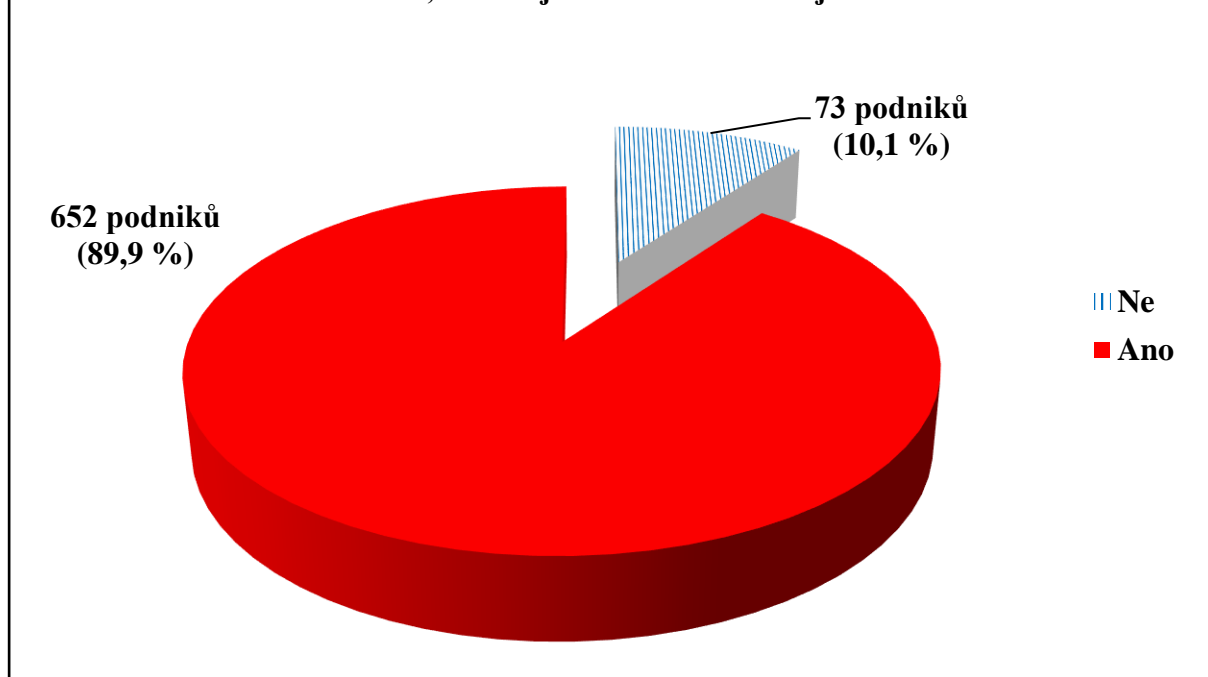
Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků
Ne	376	51,9
Ano	349	48,1
Celkem	725	100,0

Tab. 114 Které nejvýznamnější faktory ovlivňují nejčastěji vaše rozhodnutí o použití antibiotik v chovu?

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Nezajímá mě	27	3,7
Skutečný problém, který lze řešit a lze jej chápat jako příležitost k pozitivnímu odlišení v rámci systému kvality	232	32,0
Skutečný problém, který mi ovšem přináší další náklady a zátěž bez reálné možnosti jejich kompenzace	384	53,0
Uměle vytvořený problém, který mi přináší další zbytečné náklady a zátěž	82	11,3
Celkem	725	100,0

Graf 41 Máte v chovu zaveden systematický program kontroly mastitid, nebo o jeho zavedení uvažujete?

Tab. 115 Co tento program zahrnuje? Zahrnuje spolupráci s veterinářem.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	43	6,6
Ano	609	93,4
Celkem	652	100,0

Tab. 116 Co tento program zahrnuje? Spolupráci ve stádě s poradcem....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	362	55,5
Ano	290	44,5
Celkem	652	100,0

Tab. 117 Co tento program zahrnuje? Hodnocení výskytu mastitid.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	116	17,8
Ano	536	82,2
Celkem	652	100,0

Tab. 118 Co tento program zahrnuje? Identifikace původce.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	218	33,4
Ano	434	66,6
Celkem	652	100,0

Tab. 119 Co tento program zahrnuje? Citlivost původce.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	261	40,0
Ano	391	60,0
Celkem	652	100,0

Tab. 120 Co tento program zahrnuje? Welfare.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	98	15,0
Ano	554	85,0
Celkem	652	100,0

Tab. 121 Co tento program zahrnuje? Dojení.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	67	10,3
Ano	585	89,7
Celkem	652	100,0

Tab. 122 Co tento program zahrnuje? Prostředí.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	108	16,6
Ano	544	83,4
Celkem	652	100,0

Tab. 123 Co tento program zahrnuje? Výživu.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	119	18,3
Ano	533	81,7
Celkem	652	100,0

Tab. 124 Co tento program zahrnuje? Pracovníky.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	140	21,5
Ano	512	78,5
Celkem	652	100,0

Tab. 125 Co tento program zahrnuje? Dokumentaci.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	197	30,2
Ano	455	69,8
Celkem	652	100,0

Tab. 126 Co tento program zahrnuje? Vnitřní audit.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	498	76,4
Ano	154	23,6
Celkem	652	100,0

Tab. 127 Co tento program zahrnuje? Účinnost opatření.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	328	50,3
Ano	324	49,7
Celkem	652	100,0

Tab. 128 Co tento program zahrnuje? Jiná opatření.....

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků v %
Ne	621	95,2
Ano	31	4,8
Celkem	652	100,0

Tab. 129 Máte v chovu zaveden systém selektivního zaprahování dojníc?

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků
Ne	270	37,2
Ano	455	62,8
Celkem	725	100,0

Tab. 130 Vedl tento systém ke snížení spotřeby antibiotik?

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků
Ne	153	33,6
Ano	302	66,4
Celkem	455	100,0

Tab. 131 Máte v chovu zaveden systematický program kontroly onemocnění končetin, nebo o jeho zavedení uvažujete?

Možnosti	Počet podniků	Podíl podniků
Ne	138	19,0
Ano	587	81,0
Celkem	725	100,0

19. Plemena a onemocnění u individuálních krav (plemena C100, H100 a R 100)

V projektu Q CZ byly k dispozici výsledky individuálních krav, které zahrnovaly čistokrevná zvířata a křížence. Byly analyzovány výsledky čistokrevných zvířat plemen C100, H100 a R100.

Diagnózy u individuálních krav u plemene C 100

Pro analýzu u plemene C100 bylo k dispozici 63 290 krav. Počet zvířat podle počtu diagnóz u plemene C 100 v intervalech uvádí tabulka 132.

Nejvíce zvířat bylo zařazeno ve skupině bez diagnózy a ve skupině s jednou diagnózou. Významná byla skupina se dvěma a třemi diagnózami. V žádné další skupině podíl zvířat nepřekročil 3 %.

Tab. 132 Rozdělení krav podle počtu diagnóz celkem u plemene C100

Počet diagnóz	Počet krav v intervalu	Podíl krav v intervalu (%)
0	23 303	36,8
1	22 972	36,3
2	9 438	14,9
3	4 175	6,6
4	1 813	2,9
5	802	1,3
6	376	0,6
7	191	0,3
8	92	0,1
9	49	0,1
10	34	0,1
11	20	0,0
12	7	0,0
13	7	0,0
14	4	0,0
15	2	0,0
16	3	0,0
17	1	0,0
18	0	0,0
19	1	0,0
Celkem	63 290	100,0

Mezi onemocnění s nejvyšším počtem diagnóz na celkovém počtu onemocnění u plemene C100 patřila:

- Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky
- Mléčná žláza - mastitida - klinická
- Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst
- Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy
- Reprodukční poruchy krav - zadržení lůžka

- Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)
- Onemocnění pohybového aparátu – kulhání

Tab. 133 Podíl jednotlivých diagnóz na celkovém počtu diagnóz u plemene C 100

Diagnóza	Počet diagnóz	Podíl diagnózy na celkovém počtu diagnóz
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	2 386	3,77
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	367	0,58
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	1 287	2,03
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	333	0,53
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	0	0,00
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	0	0,00
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	508	0,80
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	1 065	1,68
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	1 267	2,00
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	332	0,52
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	145	0,23
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	323	0,51
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	518	0,82
Reprodukční poruchy krav - zadržetí lůžka	2 664	4,21
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	3 965	6,26
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	2 484	3,92
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	4 812	7,60
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	1 695	2,68
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	127	0,20
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	84	0,13
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	22	0,03
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	592	0,94
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	137	0,22
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	413	0,65
Mléčná žláza - mastitida - klinická	18 478	29,20
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	1073	1,70
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	25 806	40,77
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	280	0,44
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	9	0,01
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	138	0,22

Počet diagnóz připadající na jednu krávu uvádí tabulka 134.

Tab. 134 Počet diagnóz na krávu u plemene C 100

Diagnóza	Počet diagnóz	Počet diagnóz na krávu
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	2 386	0,038
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	367	0,006
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	1 287	0,020
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	333	0,005
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	0	0,000
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	0	0,000
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	508	0,008
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	1 065	0,017
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	1267	0,020
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	332	0,005
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	145	0,002
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	323	0,005
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	518	0,008
Reprodukční poruchy krav - zadržení lůžka	2 664	0,042
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	3 965	0,063
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	2 484	0,039
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	4 812	0,076
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	1 695	0,027
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	127	0,002
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	84	0,001
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	22	0,000
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	592	0,009
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	137	0,002
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	413	0,007
Mléčná žláza - mastitida - klinická	18 478	0,292
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	1 073	0,017
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	25 806	0,408
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	280	0,004
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	9	0,000
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	138	0,002

Tab. 135 Počet diagnóz pohybového aparátu u jednotlivých krav u plemene C100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	56 869	89,85
1	5 198	8,21
2	943	1,49
3	213	0,34
4	51	0,08
5	11	0,02
6	4	0,01
7	1	0,00
Celkem	63 290	100,00

Z tabulky 135 je patrné, že u onemocnění pohybového aparátu 89,85 % krav nemělo ani jednu diagnózu, 8,21 % mělo jednu diagnózu a 1,49 % krav dvě diagnózy ve sledovaném období. Zastoupení krav v intervalech s více diagnózami bylo u plemene C100 nízké.

Tab. 136 Počet diagnóz u reprodukčních onemocnění u jednotlivých krav u plemene C100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	52 794	83,42
1	7 135	11,27
2	2 105	3,33
3	737	1,16
4	272	0,43
5	120	0,19
6	55	0,09
7	37	0,06
8	22	0,03
9	4	0,01
10	7	0,01
11	1	0,00
12	1	0,00
Celkem	63 290	100,00

U reprodukčních onemocnění bylo zaznamenáno 83,42 % krav bez diagnózy, 11,27 % krav s jednou diagnózou, 3,33 % krav se dvěma diagnózami a 1,16 % krav se třemi diagnózami.

Tab. 137 Počet diagnóz na metabolické poruchy u jednotlivých krav u plemene C100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	62 008	97,97
1	1 208	1,91
2	63	0,10
3	11	0,02
Celkem	63 290	100,00

Mezi méně frekventovaná onemocnění patřily u plemene C100 ve studii Q CZ metabolické poruchy, kde bylo zaznamenáno 1 208 krav s jednou diagnózou, 63 krav se dvěma diagnózami a 11 krav se třemi diagnózami.

Tab. 138 Počet diagnóz onemocnění mléčné žlázy u plemene C100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	31 005	48,99
1	24 132	38,15
2	5 277	8,34
3	1 712	2,71
4	633	1,00
5	278	0,44
6	117	0,18
7	53	0,08
8	29	0,05
9	22	0,03
10	13	0,02
11	4	0,01
12	3	0,00
13	3	0,00
14	2	0,00
15	3	0,00
16	2	0,00
17	1	0,00
18	0	0,00
19	1	0,00
Celkem	63 290	100,00

Tab. 139 Počet diagnóz na onemocnění klinickými mastitidami u plemene C100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	51 648	81,63
1	7 628	12,05
2	2 562	4,05
3	774	1,22
4	382	0,60
5	149	0,24
6	60	0,09
7	32	0,05
8	21	0,03
9	11	0,02
10	8	0,01
11	3	0,00
12	5	0,01
13	0	0,00
14	2	0,00
15	3	0,00
16	1	0,00
17	0	0,00
18	1	0,00
Celkem	63 290	100,00

Onemocnění mléčné žlázy patří mezi nejrozšířenější ve stádech dojeného skotu (tabulka 138). Problémy s klinickými mastitidami uvádí tabulka 139 (v této tabulce jsou klinické mastitidy vyčleněny z tabulky 138).

Tab. 140 Diagnózy na onemocnění trávicího traktu u jednotlivých krav u plemene C100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	63 149	99,78
1	135	0,21
2	6	0,01
Celkem	63 290	100,0

U krav plemene C100 v projektu Q CZ bylo patrné, že diagnózy na onemocnění trávicího traktu patřily mezi méně frekventovaná onemocnění.

Diagnózy u plemene H100

U plemene H100 bylo k dispozici 133 942 krav pro analýzu. Rozdělení krav v intervalech podle počtu diagnóz u plemene H100 uvádí tabulka 141. Z tabulky 141 je patrné, že 33,38 % krav nemělo ve sledovaném období ani jednu diagnózu.

Tab. 141 Rozdělení krav podle počtu diagnóz celkem u plemene H100

Počet diagnóz	Počet krav v intervalu	Podíl krav v intervalu (%)
0	44 714	33,37
1	43 099	32,18
2	22 273	16,63
3	10 888	8,13
4	5 551	4,14
5	2 988	2,23
6	1 614	1,20
7	963	0,72
8	589	0,44
9	360	0,27
10	253	0,19
11	164	0,12
12	127	0,09
13	81	0,06
14	62	0,05
15	61	0,05
16	34	0,03
17	36	0,03
18	22	0,02
19	21	0,02
20	11	0,01
Nad 20	31	0,02
Celkem	133 942	100,00

Mezi diagnózy, které tvořily největší podíl na celkovém počtu diagnóz, patřily:

- Mléčná žláza - mastitida - klinická
- Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky
- Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy
- Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst
- Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza
- Reprodukční poruchy krav - zadržení lůžka
- Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)
- Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis
- Onemocnění pohybového aparátu - kulhání

Tab. 142 Podíl jednotlivých diagnóz na celkovém počtu diagnóz u plemene H100

Diagnóza	Počet diagnóz	Podíl diagnózy na celkovém počtu diagnóz
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	5 368	2,78
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	894	0,46
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	4 076	2,11
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	889	0,46
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	1	0
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	1	0
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	870	0,45
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	3 466	1,79
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	5 426	2,81
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	1 934	1
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	427	0,22
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	480	0,25
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	1 271	0,66
Reprodukční poruchy krav - zadržetí lůžka	6 150	3,18
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	17 432	9,01
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	5 931	3,07
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	11 103	5,74
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	8 998	4,65
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	1 543	0,8
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	1 320	0,68
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	243	0,13
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	1 114	0,58
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	330	0,17
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	2 318	1,2
Mléčná žláza - mastitida - klinická	55 078	28,47
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	2 416	1,25
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	51 903	26,83
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	957	0,49
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	604	0,31
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	886	0,46

Přehled podle počtu diagnóz na krávu u plemene H100 uvádí tabulka 143.

Tab. 143 Počet diagnóz na krávu u plemene H100

Diagnóza	Počet diagnóz	Počet diagnóz na krávu
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	5368	0,040
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	894	0,007
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	4076	0,030
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	889	0,007
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	1	0,000
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	1	0,000
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	870	0,006
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	3466	0,026
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	5426	0,041
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	1934	0,014
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	427	0,003
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	480	0,004
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	1271	0,009
Reprodukční poruchy krav - zadržetí lůžka	6150	0,046
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	17432	0,130
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	5931	0,044
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	11103	0,083
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	8998	0,067
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	1543	0,012
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	1320	0,010
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	243	0,002
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	1114	0,008
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	330	0,002
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	2318	0,017
Mléčná žláza - mastitida - klinická	55078	0,411
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	2416	0,018
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	51903	0,388
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	957	0,007
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	604	0,005
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	886	0,007

U 86,82 % krav nebyla zaznamenána alespoň jedna diagnóza onemocnění pohybového aparátu. Nejčastěji byla u krav zjištěna pouze jedna diagnóza (10,04 %) a dvě diagnózy (2,20 %). Zastoupení krav ve vyšších intervalech podle počtu diagnóz bylo nízké (tabulka 144).

Reprodukční onemocnění patří mezi významná onemocnění v chovech dojeného skotu (tabulka 145). Z výsledků vyplývá, že u 77,87 % krav nebyla ve sledovaném období zjištěna ani jedna diagnóza. Nejčastější bylo zastoupení krav v intervalu jedné nebo dvou diagnóz. Zastoupení krav v intervalech s více diagnózami bylo méně časté.

Tab. 144 Počet diagnóz pohybového aparátu u jednotlivých krav u plemene H100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	116 304	86,82
1	13 446	10,04
2	2 943	2,20
3	787	0,59
4	278	0,21
5	122	0,09
6	40	0,03
7	10	0,01
8	5	0,00
9	3	0,00
10	4	0,00
Celkem	133 942	100,00

Tab. 145 Počet diagnóz u reprodukčních onemocnění u jednotlivých krav u plemene H100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	104 298	77,87
1	19 910	14,86
2	5 371	4,01
3	2030	1,52
4	905	0,68
5	482	0,36
6	288	0,22
7	189	0,14
8	130	0,10
9	93	0,07
10	71	0,05
11	57	0,04
12	39	0,03
13	16	0,01
14	34	0,03
15	12	0,01
16	8	0,01
17	9	0,01
Celkem	133 942	100,00

Mezi méně častá onemocnění patřily u plemene H100 metabolické poruchy.

Tab. 146 Počet diagnóz na metabolické poruchy u jednotlivých krav u plemene H100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	128 200	95,71
1	5 046	3,77
2	472	0,35
3	116	0,09
4	57	0,04
5	29	0,02
6	11	0,01
7	7	0,01
8	1	0,00
9	0	0,00
10	2	0,00
11	0	0,00
12	0	0,00
13	0	0,00
14	1	0,00
Celkem	133 942	100,00

Tab. 147 Počet diagnóz onemocnění mléčné žlázy u plemene H100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	65 859	49,17
1	46 353	34,61
2	12 401	9,26
3	4 926	3,68
4	1 984	1,48
5	1 011	0,75
6	526	0,39
7	311	0,23
8	187	0,14
9	99	0,07
10	74	0,06
11	55	0,04
12	36	0,03
13	28	0,02
14	24	0,02
15	16	0,01
16	15	0,01
17	8	0,01
18	6	0,00
19	5	0,00
20	4	0,00
Nad 20	14	0,01
Celkem	133 942	100,00

Stejně jako u plemene C100 byly u krav v projektu QCZ nejrozšířenější problémy s mléčnou žlázou. (tabulka 147). V tabulce 148 je uveden přehled o počtu diagnóz u klinických mastitid, které jsou dílčím onemocněním mléčné žlázy uvedené v tabulce 147.

Tab. 148 Počet diagnóz na klinické mastitidy u plemene H100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	103 952	77,61
1	17 546	13,10
2	7 339	5,48
3	2 259	1,69
4	1 319	0,98
5	546	0,41
6	375	0,28
7	198	0,15
8	120	0,09
9	68	0,05
10	61	0,05
11	36	0,03
12	33	0,02
13	24	0,02
14	12	0,01
15	15	0,01
16	10	0,01
17	5	0,00
18	3	0,00
19	7	0,01
20	14	0,01
Celkem	133 942	100,00

Tab. 149 Diagnózy na onemocnění trávicího traktu u jednotlivých krav u plemene H100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	132 567	98,97
1	1 286	0,96
2	74	0,06
3	9	0,01
4	3	0,00
5	1	0,00
6	2	0,00
Celkem	133 942	100,00

Diagnózy u plemene R100

Jako třetí pro analýzu bylo vybráno plemeno R100. Počet krav v porovnání s plemenem C100 a H100 byl nízký. Pro analýzu bylo k dispozici 4 668 krav plemene R100. Přehledy za toto plemeno uvádí tabulky 150 až 158.

Tab. 150 Rozdělení krav podle počtu diagnóz celkem u plemene R100

Počet diagnóz	Počet krav v intervalu	Podíl krav v intervalu (%)
0	1 744	37,36
1	1 588	34,02
2	809	17,33
3	306	6,56
4	115	2,46
5	61	1,31
6	18	0,39
7	12	0,26
8	4	0,09
9	3	0,06
10	0	0,00
11	4	0,09
12	1	0,02
13	0	0,00
14	1	0,02
15	2	0,04
16	0	0,00
17	0	0,00
18	0	0,00
19	0	0,00
20	0	0,00
Nad 20	0	0,00
Celkem	4 668	100,00

Tab. 151 Podíl jednotlivých diagnóz na celkovém počtu diagnóz u plemene R100

Diagnóza	Počet diagnóz	Podíl diagnózy z celkového počtu diagnóz
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	97	1,851
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	16	0,305
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	79	1,508
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	28	0,534
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	0	0,000
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	0	0,000
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	26	0,496
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	76	1,450
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	135	2,576
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	71	1,355
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	5	0,095
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	3	0,057
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	66	1,260
Reprodukční poruchy krav - zadržetí lůžka	177	3,378
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	253	4,828
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	112	2,137
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	490	9,351
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	88	1,679
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	17	0,324
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	15	0,286
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	0	0,000
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	75	1,431
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	15	0,286
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	18	0,344
Mléčná žláza - mastitida - klinická	1437	27,424
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	75	1,431
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	1823	34,790
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	12	0,229
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	11	0,210
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	20	0,382

Tab. 152 Počet diagnóz na krávu u plemene R100

Diagnóza	Počet diagnóz	Počet diagnóz na krávu
Onemocnění pohybového aparátu - kulhání	97	0,021
Onemocnění pohybového aparátu - tylom	16	0,003
Onemocnění pohybového aparátu - vřed paznehtu	79	0,017
Onemocnění pohybového aparátu - vřed/ nekróza špičky paznehtu	28	0,006
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový - Rusterholzův vřed (RV)	0	0,000
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed - Atypická lokalizace	0	0,000
Onemocnění pohybového aparátu - hnisavě dutá stěna	26	0,006
Onemocnění pohybového aparátu - nekrobacilóza meziprstí	76	0,016
Onemocnění pohybového aparátu - dermatitis digitalis	135	0,029
Onemocnění pohybového aparátu - chodidlový vřed, např. Rusterholzův	71	0,015
Onemocnění pohybového aparátu - OPA mimo paznehtů - jiné onemocnění/poranění	5	0,001
Onemocnění pohybového aparátu - OPA paznehtů - jiné onemocnění/poranění	3	0,001
Reprodukční poruchy krav - ztížený porod	66	0,014
Reprodukční poruchy krav - zadržetí lůžka	177	0,038
Reprodukční poruchy krav - metritida – poporodní zánět dělohy	253	0,054
Reprodukční poruchy krav - endometritida (= po 20. dni p.p.)	112	0,024
Reprodukční poruchy krav - cysty – syndrom ovariálních cyst	490	0,105
Reprodukční poruchy krav - RPK - jiná diagnóza	88	0,019
Metabolické poruchy - ketóza – subklinická primární	17	0,004
Metabolické poruchy - ketóza – klinická primární	15	0,003
Metabolické poruchy - ketóza – sekundární	0	0,000
Metabolické poruchy - ulehnutí – porodní paréza	75	0,016
Metabolické poruchy - ulehnutí p.p. – jiné než paréza	15	0,003
Metabolické poruchy - Metabolické poruchy - jiné	18	0,004
Mléčná žláza - mastitida - klinická	1437	0,308
Mléčná žláza - mastitida - jiná než klinická	75	0,016
Mléčná žláza - zaprahování s antibiotiky	1823	0,391
Mléčná žláza - MZ - jiné onemocnění/poranění	12	0,003
Onemocnění trávicího traktu - Dislokace slezu	11	0,002
Onemocnění trávicího traktu - Nemoc trávicího traktu jiná než dislokace slezu	20	0,004

Tab. 153 Počet diagnóz pohybového aparátu u jednotlivých krav u plemene R100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	4 210	90,19
1	399	8,55
2	47	1,01
3	8	0,17
4	2	0,04
5	1	0,02
6	1	0,02
7	0	0,00
8	0	0,00
9	0	0,00
10	0	0,00
Celkem	4 668	100,00

Tab. 154 Počet diagnóz u reprodukčních onemocnění u jednotlivých krav u plemene R100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	3 785	81,08
1	674	14,44
2	152	3,26
3	36	0,77
4	10	0,21
5	8	0,17
6	1	0,02
7	2	0,05
Celkem	4 668	100,00

Tab. 155 Počet diagnóz na metabolické poruchy u jednotlivých krav u plemene R100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	4 532	97,09
1	132	2,83
2	4	0,08
Celkem	4 668	100,00

Tab. 156 Počet diagnóz onemocnění mléčné žlázy u plemene R100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	2 346	50,26
1	1 743	37,34
2	365	7,82
3	110	2,36
4	57	1,22
5	22	0,47
6	11	0,24
7	4	0,09
8	1	0,02
9	1	0,02
10	2	0,04
11	3	0,06
12	0	0,00
13	1	0,02
14	1	0,02
15	1	0,02
Celkem	4 668	100,00

Tab. 157 Počet diagnóz onemocnění klinickými mastitidami u plemene R100

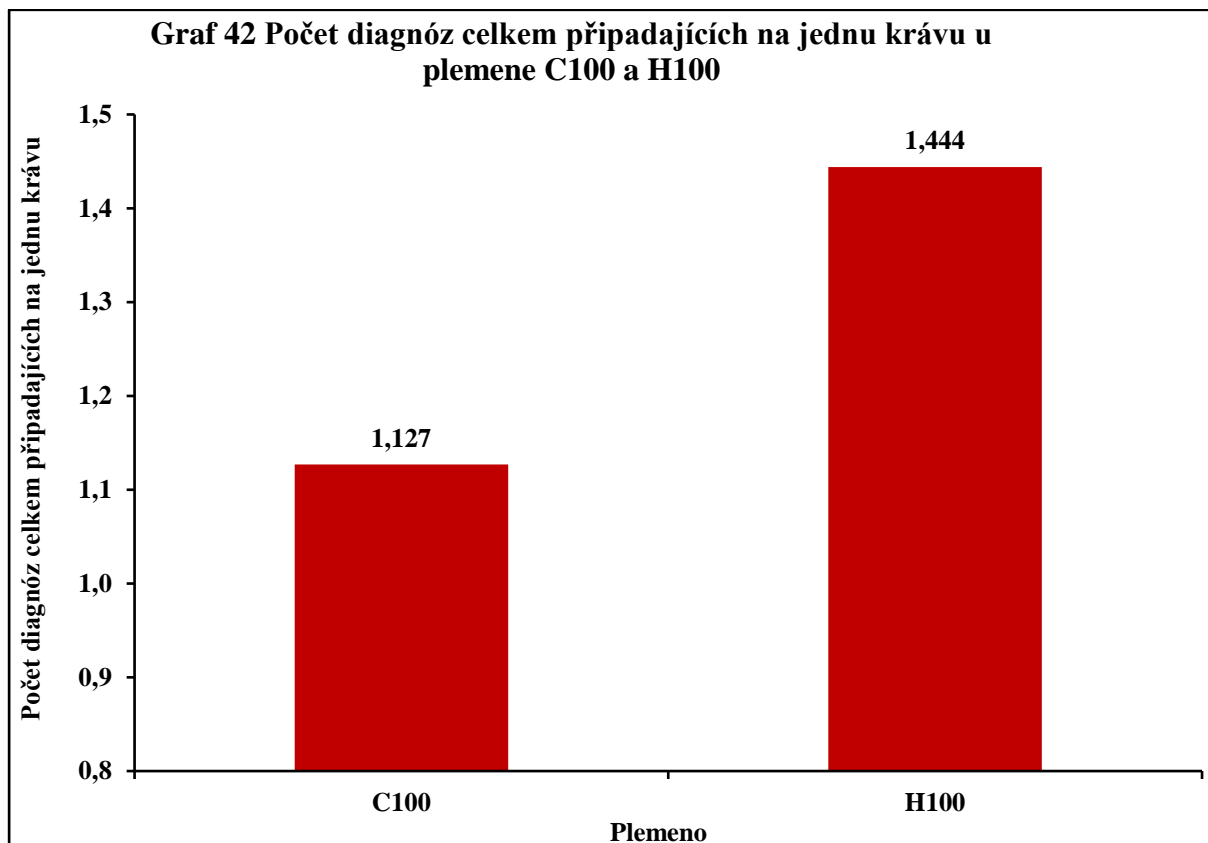
Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	3 790	81,19
1	582	12,47
2	175	3,75
3	67	1,44
4	21	0,45
5	18	0,39
6	5	0,11
7	1	0,02
8	2	0,04
9	2	0,04
10	2	0,04
11	0	0,00
12	1	0,02
13	1	0,02
14	1	0,02
Celkem	4 668	100,00

Tab. 158 Diagnózy na onemocnění trávicího traktu u jednotlivých krav u plemene R100

Počet diagnóz	Počet krav	Podíl krav v %
0	4 637	99,34
1	31	0,66
Celkem	4 668	100,00

20. Porovnání počtu diagnóz připadající na jednu krávu u plemen C100 a H100

V grafu 42 je uvedeno porovnání počtu diagnóz na jednu krávu u plemene C100 a H100. Z grafu je patrný vyšší počet diagnóz připadající na jednu krávu u plemene H100.

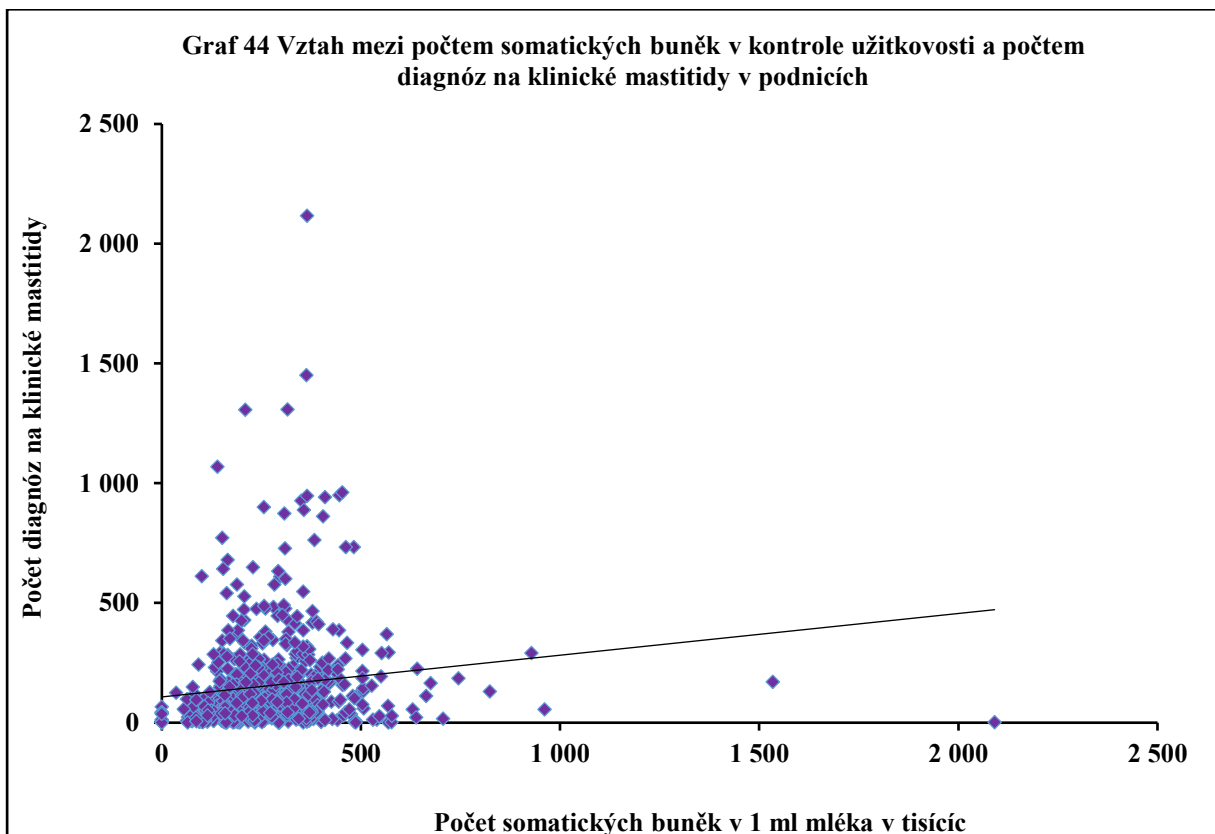
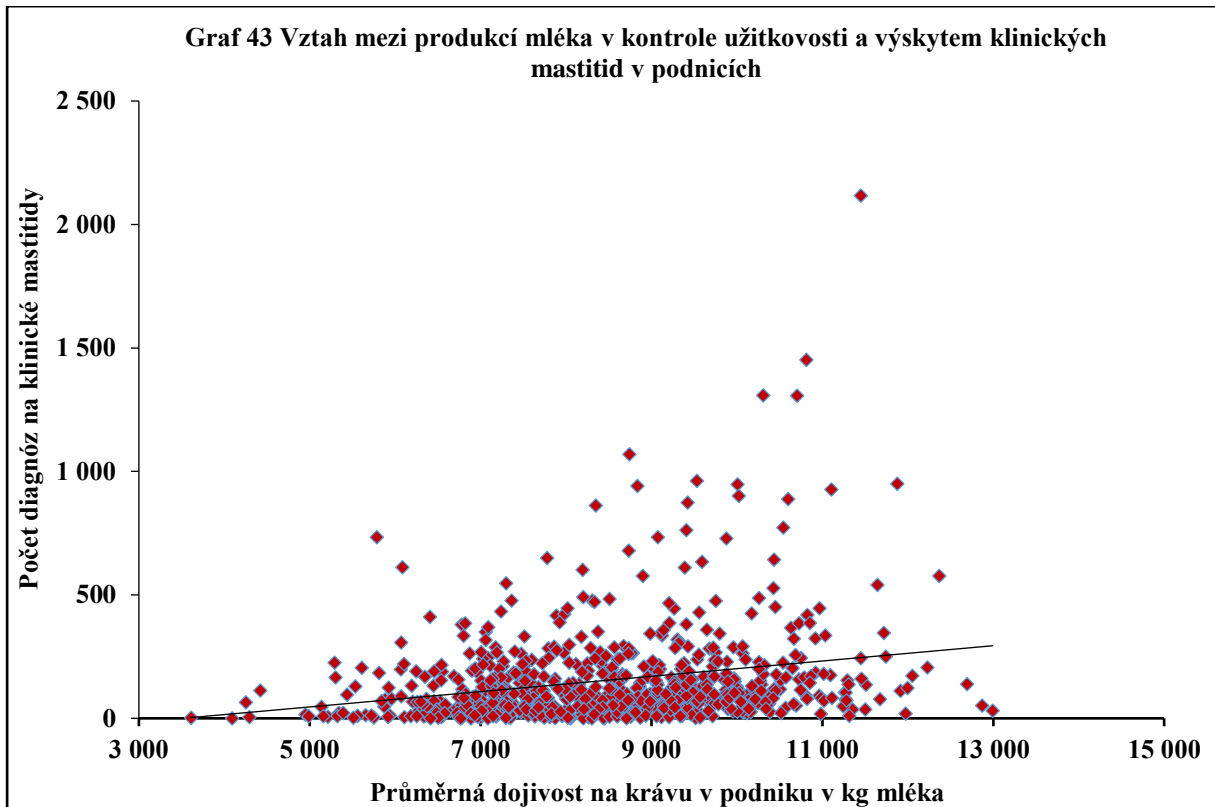
21. Vztah mezi onemocněními a vybranými ukazateli kontroly mléčné užitkovosti v jednotlivých podnicích

Z analýzy byly vyřazeny podniky, ve kterých nebyla ve sledovaném období evidována ani jedna diagnóza. Dále byly vyřazeny podniky, u kterých nebyly k dispozici údaje z kontroly užitkovosti. K dispozici byly údaje z 676 podniků. Údaje za jednotlivá onemocnění byly sledovány za stejné období, jako výsledky kontroly užitkovosti v podnicích.

V tabulce 159 jsou korelace mezi vybranými ukazateli z kontroly užitkovosti a onemocněními.

Tab. 159 Korelace mezi vybranými ukazateli z kontroly užitkovosti a onemocněními v jednotlivých podnicích

Ukazatel	Korelace
Dojivost v kontrole užitkovosti x diagnózy na klinické mastitidy	+0,242
Dojivost v kontrole užitkovosti x diagnózy na skupinu onemocnění mléčné žlázy	+0,273
Dojivost v kontrole užitkovosti x diagnózy na skupinu onemocnění pohybového aparátu	+0,232
Dojivost v kontrole užitkovosti x diagnózy na skupinu reprodukčních onemocnění	+0,177
Dojivost v kontrole užitkovosti x diagnózy na skupinu metabolických poruch	+0,233
Dojivost v kontrole užitkovosti x diagnózy na skupinu problému s trávicím traktem	+0,269
Korelace mezi počtem somatických buněk x diagnózy na klinické mastitidy	+0,131
Korelace mezi počtem somatických buněk x subklinické a klinické mastitidy	+0,133
Dojivost v kontrole užitkovosti x obsah bílkovin	-0,432
Korelace mezi obsahem bílkovin x diagnózami na klinické mastitidy	-0,055
Korelace mezi obsahem bílkovin x diagnózami na onemocnění mléčné žlázy celkem	-0,099

Z tabulky 159 je patrné, že se zvyšující se produkcí mléka docházelo i k nárůstu diagnóz na jednotlivé skupiny onemocnění v jednotlivých podnicích. Ve všech případech byly tyto korelace kladné. Z tabulky 159 je dále patrné, že se zvyšujícím se počtem somatických buněk docházelo ke zvyšování počtu diagnóz na klinické mastitidy. Kladná korelace byla také zaznamenána i mezi počtem somatických buněk a klinickými a subklinickými mastitidami. V tabulce jsou dále uvedeny korelace mezi obsahem bílkovin a skupinami onemocnění.

22. Vztah ukazatelů kvality mléka ze zpeněžování k výskytu onemocnění a vybraným výsledkům kontroly mléčné užitkovosti v podnicích

Byl vytvořen jeden soubor dat, který zahrnoval:

- Cenu mléka
- Počet somatických buněk z údajů o zpeněžování
- Množství prodaného mléka
- Obsah bílkovin z údajů o zpeněžování
- Počet krmných dnů a z něho odvozený počet krav
- Diagnózy na jednotlivá onemocnění
- Výsledky kontroly užitkovosti

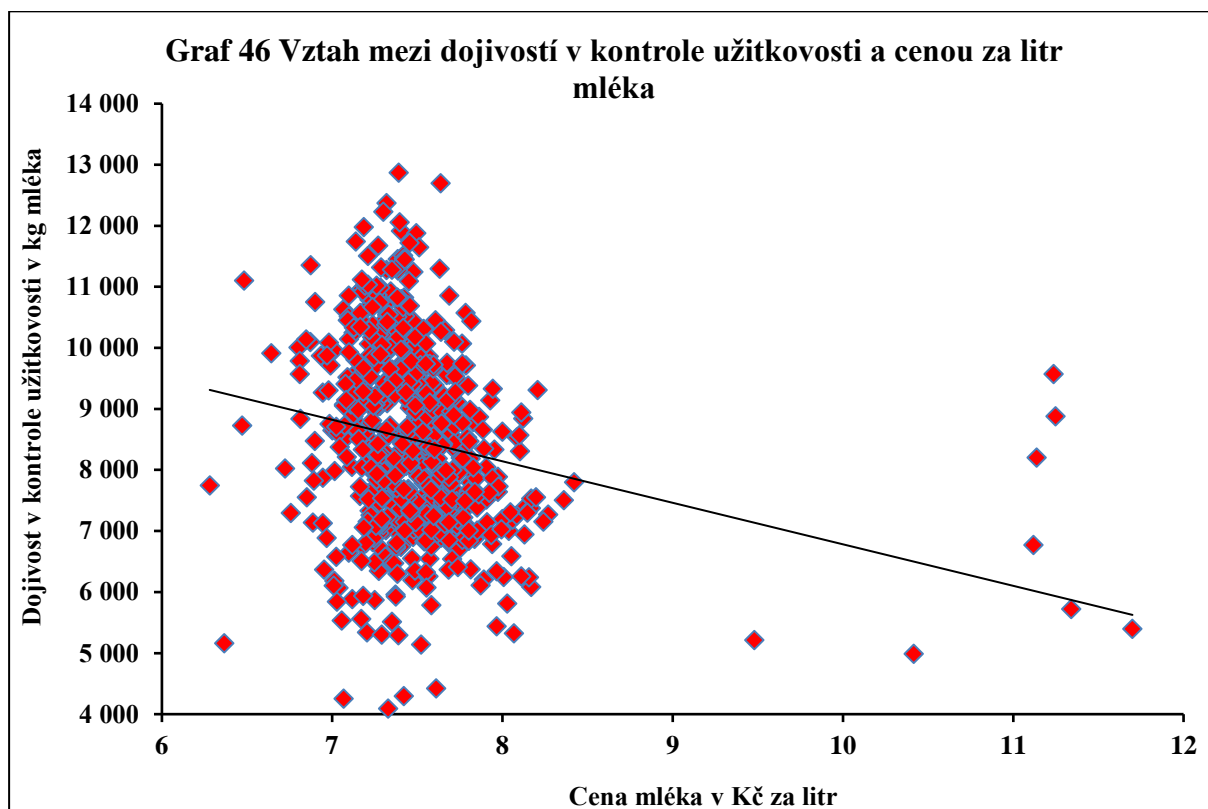
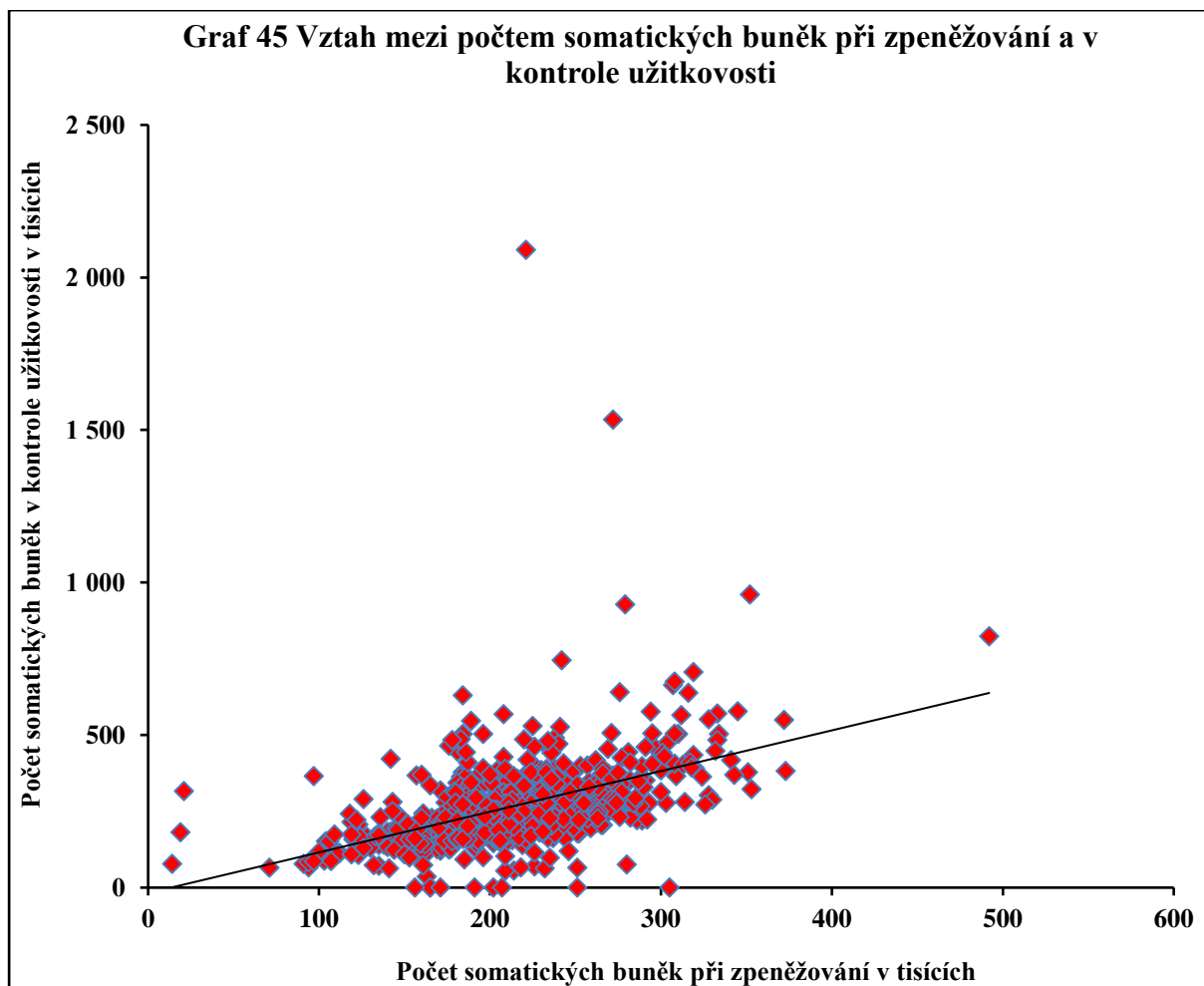
Byl vytvořen jeden soubor, který splňoval požadovaná kritéria pro všechny ukazatele. V tomto souboru, editovaném podle více kritérií, bylo k dispozici 624 podniků.

Byl analyzován vztah mezi cenou mléka a počtem diagnóz na onemocnění mléčné žlázy. Mezi těmito ukazateli byla zjištěná záporná korelace, která byla ale nízká. To znamená, že existovala tendence, že s vyšší cenou za litr mléka se snižoval počet diagnóz na onemocnění mléčné žlázy.

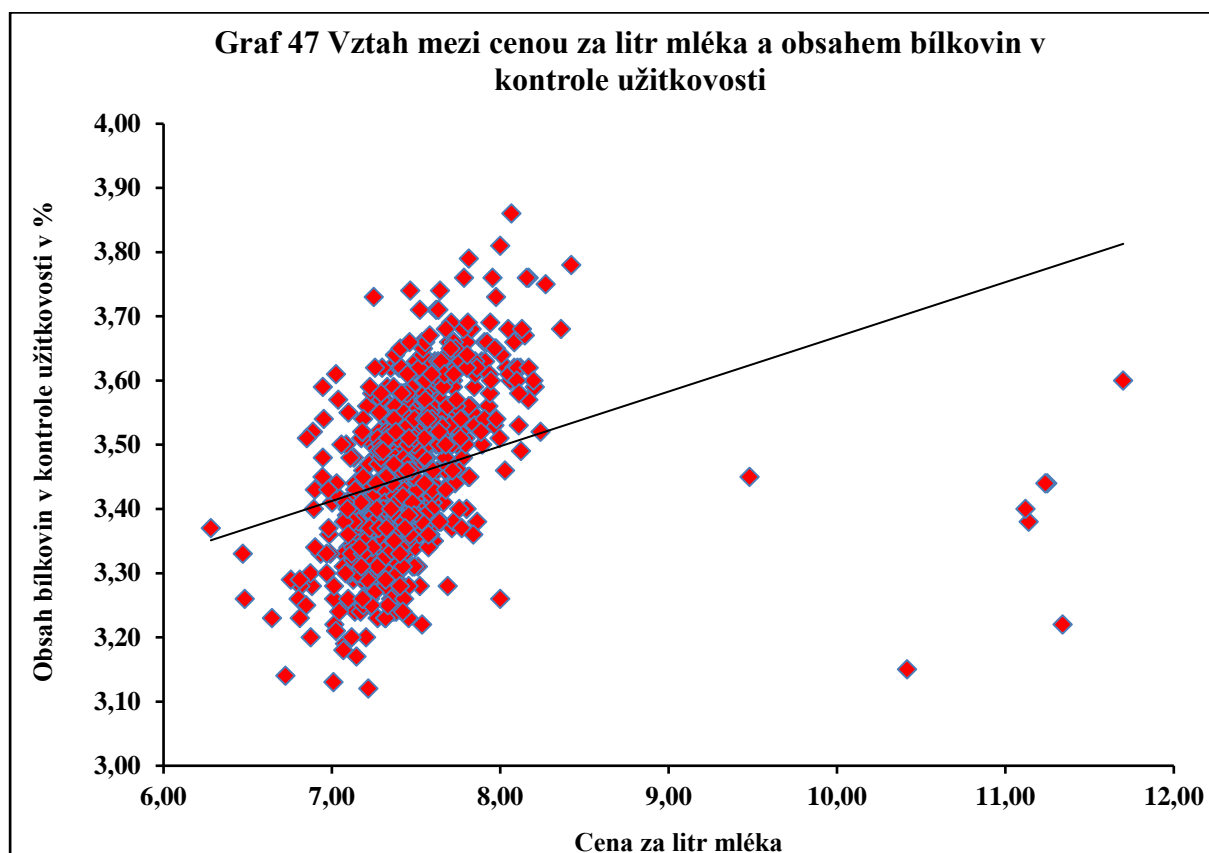
Byla zaznamenána kladná, ale nízká korelace mezi počtem somatických buněk z údajů o zpeněžování a výskytem subklinických mastitid. Byl analyzován vztah mezi počtem somatických buněk a diagnózami na výskyt všech onemocnění mléčné žlázy. Také v tomto případě byla zjištěna kladná korelace, která ale dosáhla nízkých hodnot. Všeobecně lze konstatovat tendenci zvyšování počtu somatických buněk při výskytu klinických mastitid a onemocnění mléčné žlázy celkem.

Byla zjištěna korelace výsledků mezi počtem somatických buněk ze zpeněžování a počtem somatických buněk z kontroly užitkovosti +0,473. Znamená to, že existuje vztah mezi výsledky kontroly užitkovosti a údaji ze zpeněžování. Rozdíly ve výsledcích jsou dané jinou metodikou, využívanou při zpeněžování a v kontrole užitkovosti. Výsledky za všechny podniky uvádí graf 45.

S vyšší dojivostí v kontrole užitkovosti byla dosahována nižší cena. Korelace mezi cenou při zpeněžování a dojivostí v kontrole užitkovosti byla -0,221. Je to dané i skutečností, že existuje záporná korelace mezi dojivostí a obsahem bílkovin. Údaje za všechny podniky uvádí graf 46.

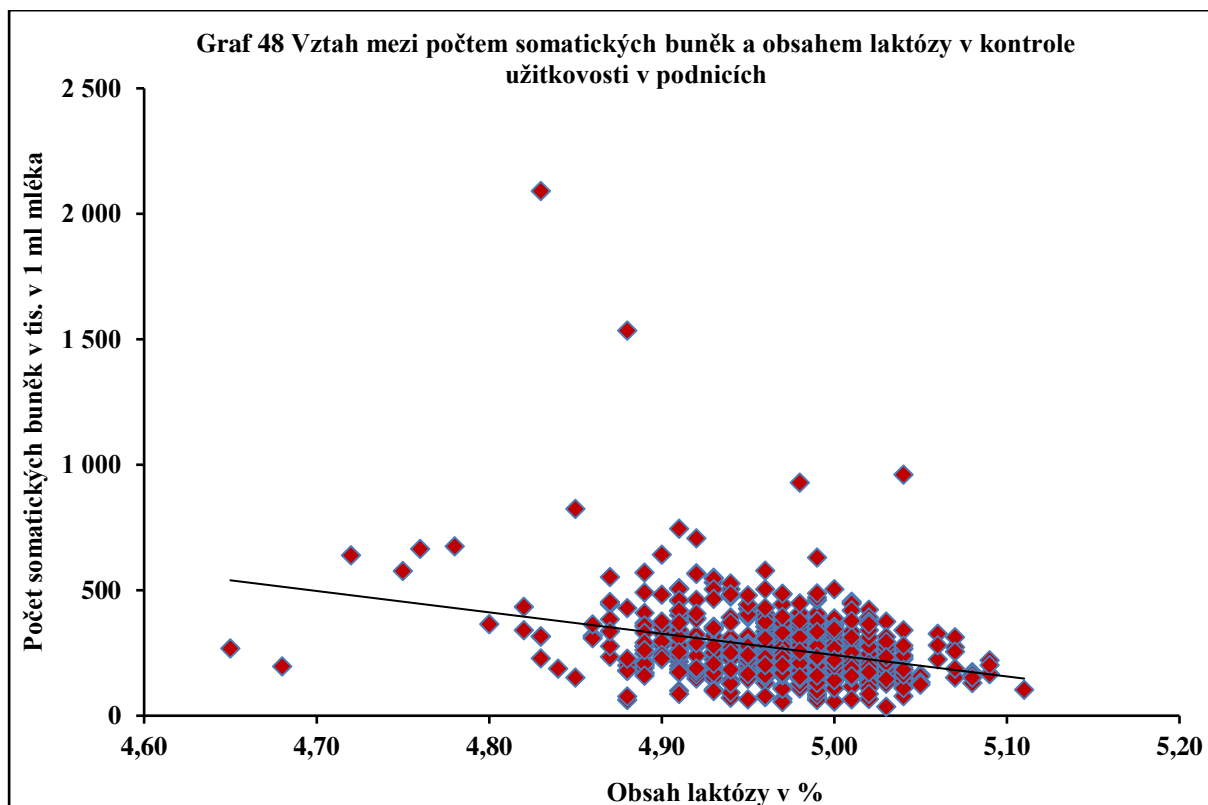

Byl porovnáván vztah obsahu bílkovin v kontrole užítkovosti a ceny za litr prodaného mléka. Byla zjištěna kladná korelace mezi cenou mléka a obsahem bílkovin v kontrole užítkovosti na úrovni +0,322. Údaje za všechny podniky uvádí graf 47.

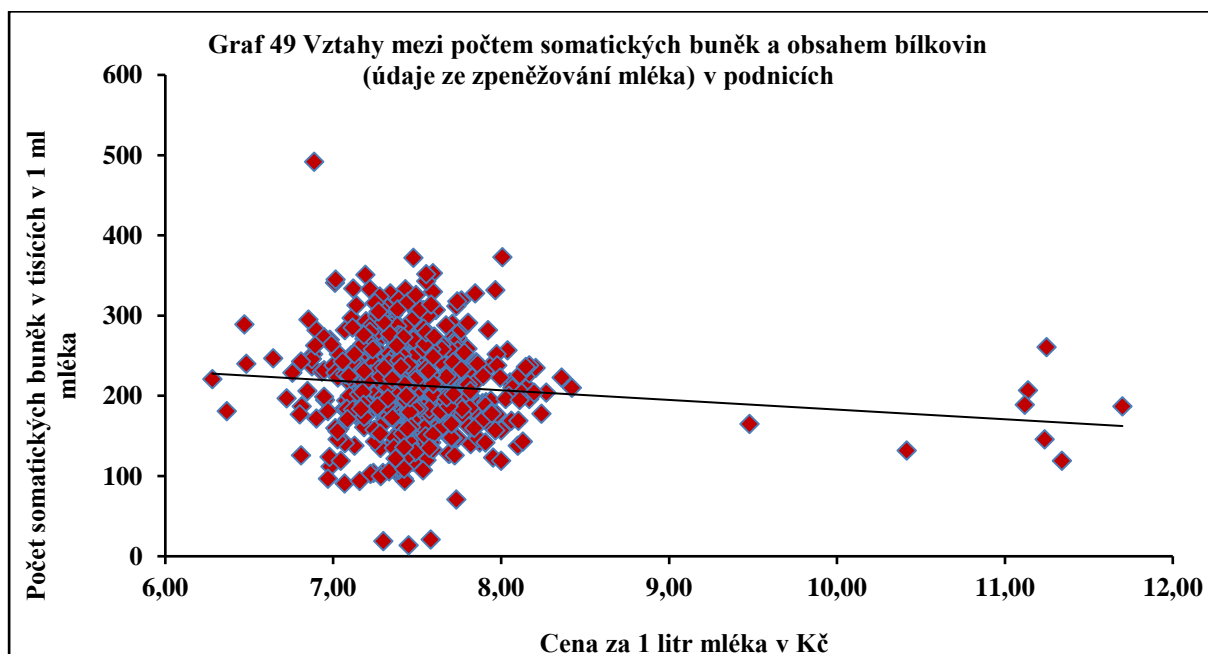

S vyšším počtem somatických buněk se v podnicích prodlužovalo mezidobí. Byla zjištěna kladná korelace mezi těmito dvěma ukazateli +0,130.

Velice zajímavý byl výsledek analýzy vztahu mezi počtem somatických buněk v kontrole užítkovosti a obsahem laktózy. Byla zjištěna záporná korelace na úrovni -0,144. Znamená to, že byla tendence, že se v podnicích s vyšším počtem somatických buněk snižoval obsah laktózy. Údaje za všechny podniky uvádí graf 48.

Z korelace mezi počtem somatických buněk a obsahem bílkovin ze zpeněžování je patrné, že s vyšším obsahem bílkovin byla v podnicích tendence snižování počtu somatických buněk. Korelace mezi těmito dvěma ukazateli byla $-0,112$. Přehled o situaci ve všech podnicích uvádí graf 49.

23. Seznam literatury

- ANDREWS, R.J.- KITCHEN, B.J.- KWEE, W.S.- DUNCALFE, F.: Relationship between individual cow somatic cell counts and the mastitis infection status of the udder. *Austral. J. Dairy Techn.*, 38, 1983, 71-74.
- ANTONELLI, M. L.- CURINI, R.- SCRICCIOLO, D.- VINCI, G.: Determination of free fatty acids and lipase activity in milk: quality and storage markers. *Talanta*, 58, 2002, 561-568.
- BAUMGARTNER, C.: und Expertengruppe für Qualitätssicherung und Qualitätsmanagement: Qualitäts: Leitfaden für den Betrieb von Routine – Untersuchungsgeräten in Rohmilch – Prüfungslaboratorien, 1. Ausgabe, 2000, 32.
- BAUR, C.- KREWINKEL, M.- KRANZ, B.- VON NEUBECK, M.- WENNING, M.- SCHERER, S.- STOECKEL, M.- HINRICHS, J.- STRESSLER, T.- FISCHER, L.: Quantification of the proteolytic and lipolytic activity of microorganisms isolated from raw milk. *Inter. Dairy J.*, 49, 2015, 23-29.
- BAYER, A.S.- SCHNEIDER, T.- SAHL, H. H.: Mechanisms of daptomycin resistance in *Staphylococcus aureus*: role of the cell membrane and cell wall. *Ann. N Y Acad. Sci.*, 1277, 2013, 139-58.
- BENDA, P.- VYLETĚLOVÁ, M.- TICHÁČEK, A.: A method of prevalence estimation of intramammary *Staphylococcus aureus* and *Streptococcus agalactiae* infection in herds by examination of bulk milk samples. *Vet. Med.-Czech*, 42, 4, 1997, 101-109.
- BITTANTE, G.- CIPOLAT-GOTET, C.- MALCHIODI, F.- STURARO, E.- TAGLIAPIETRA, F.- SCHIAVON, S.- CECCHINATO, A.: Effect of dairy farming system, herd, season, parity and days in milk on modeling of the coagulation, curd firming, and syneresis of bovine milk. *J. Dairy Sci.*, 98, 2015, 2759-2774.
- BITTANTE, G.- PENASA, M., CECCHINATO, A.: *Invited review*: Genetics and modeling of milk coagulation properties. *J. Dairy Sci.*, 95, 12, 2012, 6843-6870.
- BOBBO, T.- RUEGG, P. L.- STOCCO, G.- FIORE, E.- GIANESELLA, M.- MORGANTE, M.- PASOTTO, D.- BITTANTE, G.- CECCHINATO, A.: Associations between pathogen-specific cases of subclinical mastitis and milk yield, quality, protein composition, and cheese-making traits in dairy cows. *J. Dairy Sci.*, 100, 2017, 1-16.
- BOBBO, T.- CIPOLAT-GOTET, C.- BITTANTE, G.- CECCHINATO, A.: The nonlinear effect of somatic cell count on milk composition, coagulation properties, curd firmness modeling, cheese yield, and curd nutrient recovery. *J. Dairy Sci.*, 99, 2016, 5104-5119.
- BOGDANOVIČOVÁ, K.- VYLETĚLOVÁ-KLIMEŠOVÁ, M.- BABÁK, V.- KALHOTKA, L.- KOLÁČKOVÁ, I.- KARPÍŠKOVÁ, R.: Microbiological quality of raw milk in the Czech Republic. *Czech J. Food Sci.*, 34, 2016, 189-196.
- BOOTH, J. M.: Progress in Mastitis Control – An Evolving Problem. In *Proceedings of the British Mastitis Conference 1997: Progress in Mastitis Control*. Stoneleigh, October 8, 1997, 3-9.
- BRADLEY, A. J.: Bovine mastitis: An evolving disease. *Veter. J.*, 163, 2002, 1-13.
- BUTTON, P. D.- ROGINSKI, H.- DEETH, H. C.- CRAVEN, H. M.: Improved shelf life estimation of UHT milk by prediction of proteolysis. *J. Food Qual.*, 34, 2011, 229-235.
- CASSANDRO, M.- COMIN, A.- OJALA, M.- ZOTTO, R. D.- DE MARCHI, M.- GALLO, L.- CARNIER, P.- BITTANTE, G.: Genetic parameters of milk coagulation properties and their relationships with milk yield and quality traits in Italian Holstein cows. *J. Dairy Sci.*, 91, 1, 2008, 371-376.
- CEMPÍRKOVÁ, R.- MIKULOVÁ, M.: Incidence of psychrotrophic lipolytic bacteria in cow's raw milk. *Czech J. Anim. Sci.*, 54, 2, 2009, 65-73.
- ČSN 57 0529: Syrové kravské mléko pro mlékárenské ošetření a zpracování. Český normalizační institut. 1993, 1-6.

- DATTA, N.- DEETH, H. C.: Diagnosing the cause of proteolysis in UHT milk. *Lebensm.-Wissensch. Technol.*, 36, 2003, 173-182.
- DOHOO, I. R.- MEEK, A. H.- MARTIN, S. W.- BARNUM, D. A.: Use of total and differential somatic cell counts from composite milk samples to detect mastitis in individual cows. *Can. J. Comp. Med.*, 45, 1, 1981, 8-14.
- DOŠKAŘ, J.- BOTKA, T.- KARPIŠKOVÁ, R.- KOLÁČKOVÁ, I.- MAŠLANOVÁ, I.- RŮŽIČKOVÁ, V.- PANTŮČEK, R.: Spontaneous mutants of staphylococcal polyvalent bacteriophages with broad lytic host-range on *Staphylococcus aureus* strains are suitable for phage therapy. In abstr. book 1st German Phage Symposium, 8.- 13. 10. 2017, Hohenheim (Germany), 87.
- GAUCHER, I.- MOLLÉ, D.- GARNAIRE, V.- GAUCHERON, F.: Effects of storage temperature on physico-chemical characteristics of semi-skimmed UHT milk. *Food Hydrocolloids*, 22, 2008, 130-143.
- GOLDING, G. R.- BRYDEN, L.- LEVETT, P. N.- McDONALD, R. R.- WONG, A.- WYLIE, J.- GRAHAM, M. R.- TYLER, S.- VAN DOMSELAAR, G.- SIMOR, A. E.- GRAVEL, D.- MULVEY, M. R.: Livestock-associated methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* sequence type 398 in humans. *Canada Emerg. Infect. Disea.*, 16, 4, 2010, 587-594.
- GURRÍA, A.: Vláda České republiky. Angel Gurría v Praze prezentoval Hospodářský přehled OECD pro ČR 2014. 18.3.2014. <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/angel-gurria-v-praze-prezentoval-hospodarsky-prehled-oecd-pro-cr-2014-116830/>
- HALLÉN, E.: Coagulation Properties of Milk, Association with Milk Protein, Composition and Genetic Polymorphism. Doctoral Thesis. Faculty of Natural Resources and Agricultural Sciences, Department of Food Science, Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala, 2008, ISBN 978-91-861-9508-3, 2008, 64.
- HANUŠ, O.: Zamyšlení proč ano pestré stravě včetně mléčných potravin a bez předsudků zvaných „Fit pro život“. In MLECOOP: sborník referátů, 1999, 39-50.
- HANUŠ, O.- FRELICH, J.- VYLETĚLOVÁ, M.- ROUBAL, P.- VORLÍČEK, Z.- JEDELSKÁ, R.: Technologically difficult, pathogenic and food risky bacterial contamination of raw milk and other materials from dairy cow herds. *Czech J. Anim. Sci.*, 49, 11, 2004, 489-499.
- HANUŠ, O.- HRDINOVÁ, E.- MALINA, F.: Možnosti záchyty inhibice v syrovém mléce v důsledku dezinfekčních procesů (postupů) prvovýroby. *Hygiena získávání mléka v prvovýrobě: sborník referátů VÚCHS Rapotín*, 1995, 49-54.
- HANUŠ, O.- KLIMEŠOVÁ, M.- ROUBAL, P.- SAMKOVÁ, E.- FALTA, D.- ŠLACHTA, M.- HASOŇOVÁ, L.- NĚMEČKOVÁ, I.: Milk fat free fatty acids in dependence on health of dairy cows. *Bulg. J. Agric. Sci.*, 22, 5, 2016 b, 796-803.
- HANUŠ, O.- NĚMEČKOVÁ, I.- CHRAMOSTOVÁ, J.- KLIMEŠOVÁ, M.- ROUBAL, P.- JEDELSKÁ, R.- KOPECKÝ, J.- NEJESCHLEBOVÁ, L.- VONDRUŠKOVÁ, E.: Vybrané metodické pohledy na některé možnosti popisu rozvoje proteolýzy bílkovin mléka. *Mlék. listy – zprav.*, 27, 159, 6, 2016 a, 20-25.
- HANUŠ, O.- VEGRICHT, J.- FRELICH, J.- MACEK, A.- BJELKA, M.- LOUDA, F.- JANŮ, L.: Analyse of raw cow milk quality according to free fatty acids contents in the Czech Republic. *Czech J. Anim. Sci.*, 53, 1, 2008, 17-30.
- HUŠEK V.: Mléko – surovina pro mlékárenský průmysl. *Mlék. listy*, 14, 1988, 86-88.
- CHEN, L.- DANIEL, R. M.- COOLBEAR, T.: Detection and impact of protease and lipase activities in milk and milk powders. *Inter. Dairy J.*, 13, 2003, 255-275.
- CHRAMOSTOVÁ, J.- RUBINA, N.- ŠEDIVCOVÁ, V.- DRAGOUN, M.- NĚMEČKOVÁ, I.- ROUBAL, P.: Influence of low temperature on the growth and proteolysis of microorganisms isolated from raw milk. *Mlék. listy – Zprav.*, 146, 2014, 10-13.
- JAKOB, E.: Beziehungen zwischen dem genetischen Polymorphismus der Milchproteine und der Labfähigkeit von Milch. Relationship between genetic polymorphisms of milk proteins

and the rennetability of milk. Doktor Arbeit, Doctoral Thesis, Technische Hochschule Zürich, 1993, 219.

JUHÁSZ-KASZANYITZKY E.- JÁNOSI, S.- SOMOGYI, P.- DÁN, A.- VAN DER GRAAF VAN BLOOIS, L.- VAN DUIJKEREN, E.- WAGENAAR, J. A.: MRSA transmission between cows and *humans*. *Emerg. Infect. Disea.*, 13, 4, 2007, 630-632.

KALMUS, P.- AASMÄE, B.- KÄRSSIN, A.- ORRO, T.- KASK K.: Udder pathogens and their resistance to antimicrobial agents in dairy cows in Estonia. *Acta Vet. Scand.*, 53, 1, 2011, 4.

KLIMEŠOVÁ, M.- BJELKOVÁ, M.- DUŠEK, K.- HANUŠ, O.- VONDRUŠKOVÁ, E.- NEJESCHLEBOVÁ, L.- ŽÁK, P.: Antibakteriální účinek medu na kmeny *Staphylococcus aureus*. *Mlék. listy-zprav.*, 158, 27, 5, 2016, 1-5.

KLIMEŠOVÁ, M.- MANGA, I.- NEJESCHLEBOVÁ, L.- HORÁČEK, J.- PONÍŽIL, A.- VONDRUŠKOVÁ, E.: Occurrence of *Staphylococcus aureus* in cattle, sheep, goat and pig rearing in the Czech Republic. *Acta Vet. Brno*, 86, 2017 a, 3-10.

KLIMEŠOVÁ, M.- HANUŠ, O.- ŘÍHA, J.- VONDRUŠKOVÁ, E.- DUŠEK, K.: Antibacterial effect of honey on mastitis pathogens. Post. sděl. na odbor. sem. Bentley v Lille (Francie) 2017 (International Seminar: More value from every sample throughout the whole dairy chain. Convent des Minimes Hotel, Lille, France 2nd - 6th of October, 2017 b).

KRATOCHVÍL L. (1991): Nové poznatky o bakteriální kontaminaci mléka. *Náš Chov*, 2: 69-71.

KVAPILÍK, J.- HANUŠ, O.- SYRŮČEK, J.- VYLETĚLOVÁ KLIMEŠOVÁ, M.- ROUBAL, P.: The economic importance of the losses of cow milk due to mastitis: a meta-analysis. *Bulg. J. Agric. Sci.*, 20, 6, 2014, 1501-1515.

KVAPILÍK, J.- HANUŠ, O.- BARTOŇ, L.- VYLETĚLOVÁ KLIMEŠOVÁ, M.- ROUBAL, P.: Mastitis of dairy cows and financial losses: an economic meta-analysis and model calculation. *Bulg. J. Agric. Sci.*, 21, 5, 2015, 1092-1105.

KVAPILÍK, J.- KUČERA, J.- BUČEK, P. et al.: Ročenka - Chov skotu v české republice. Hlavní výsledky a ukazatele za rok 2016. Vydal: Českomoravská společnost chovatelů, a. s., Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Praha-Uhřetěves, Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s., Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s., Český svaz chovatelů masného skotu, z. s., Praha, červen 2017, 106.

LE BLANC, D. M.- REECE, E. M.- HORTON, J. B.- JANIS, J. E.: Increasing incidence of methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* in hand infections: a 3-year county hospital experience. *Plast. Reconstr. Surg.*, 119, 3, 2007, 935-40.

LE ROUX, Y.- COLIN, O.- LAURENT, F.: Proteolysis in samples of quarter milk with varying somatic cell counts. 1. Comparison of some indicators of endogenous proteolysis in milk. *J. Dairy Sci.*, 78, 1995, 1289-1297.

MANGA, I.- VYLETĚLOVÁ, M.: A new real-time PCR assay for rapid identification of the *S. aureus*/MRSA strains. *Acta Univ. Agric. Silv. Mendel. Brun.*, LXI, 6, 2013, 1785-1792.

MAŠLAŇOVÁ, I.- ZEMAN, M.- INDRÁKOVÁ, A.- DOŠKAŘ, J.- PANTŮČEK, R.: Characterization of novel *Staphylococcus sciuri* bacteriophages participating in interspecies plasmid transduction, and packaging *mecA* gene. In abstract book 1st German Phage Symposium, 8.- 13. 10. 2017, Hohenheim (Germany), 66.

MIKULOVÁ, M.: Content of free fatty acids lipolytic bacteria and somatic cells in relation to milking technology. *J. Agrobiol.*, 28, 1, 2011, 49-54.

Nariadení Evropského Parlamentu A Rady (ES) č 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, stanovující zvláštní hygienické předpisy pro potraviny živočišného původu.

NEJESCHLEBOVÁ, H.- KLIMEŠOVÁ, M.- KARPÍŠKOVÁ, R.- HANUŠ, O.- NEJESCHLEBOVÁ, L.: Environmentální a kontagiózní mastitidní patogeny na mléčné farmě. *Náš chov*, 2015, 7, 28-30.

O'BRIAN, B.- O'CALLAGHAN, E.- DILLON, P.: Effect of milking machine systems and components on free fatty acid levels in milk. *J. Dairy Res.*, 65, 1998, 335-339.

- PITKÄLÄ, A.- HAVERI, M.- PYÖRÄLÄ, S.- MYLLYS, V.- HONKANEN-BUZALSKI, T.: Bovine mastitis in Finland 2001 - prevalence, distribution of bacteria, and antimicrobial resistance. *J. Dairy Sci.*, 87, 8, 2004, 2433-2441.
- POLITIS, I.- NG-KWAI-HANG, K. F.: Effects of somatic cell count and milk composition on cheese composition and cheese making efficiency. *J. Dairy Sci.*, 71, 7, 1988 a, 1711-1719.
- POLITIS, I.- NG-KWAI-HANG, K. F.: Effects of somatic cell counts and milk composition on the coagulation properties of milk. *J. Dairy Sci.*, 71, 7, 1988 b, 1740-1746.
- RENEAU, J. K.: Effective use of dairy herd improvement somatic cell counts in mastitis kontrol. *J. Dairy Sci.*, 69, 6, 1986, 1708-1720.
- RIVA, A.- BORGHINI, E.- CIRACOLA, D.- COLMEGNA, S.- BORGIO, F.- AMATO, E.- PONTELLO, M. M.- MORACE, G.: Methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* in raw milk: Prevalence, SCCmec typing, enterotoxin characterization, and antimicrobial resistance patterns. *J. Food Prot.*, 146.
- ROSICKÝ, B.- MIKULÁŠKOVÁ, R.- MIKULÁŠEK, S.- MATYÁŠ, Z.- SIXL, W.: Hygienické aspekty v prvovýrobě mléka. *Arbeits- und Betriebshygiene*, Hygiene Institut der Universität Graz, Österreich, 1990, 30 (Sixl, W., Mikulaskova, M., Mikulasek, S., Watzek, A., Sixl-Voigt, B.: Hygiene-Aspekte in der Rohmilchproduktion: Qualitätsmilchgewinnung – Normen und praktische Auswertungen. Hygiene Institut der Universität Graz, Österreich, 1990, 21).
- ROWE, M.- GILMOUR, A.: The present and future importance of psychrotrophic bacteria. *Dairy Industr. Int.*, 50, 1985, 14-19.
- ŘÍHA, J.- HANUŠ, O.- TRÁVNÍČEK, J.- HEGEDŮŠOVÁ, Z.- SEYDLOVÁ, R.- JEDELSKÁ, R.- KOPECKÝ, J.: Vývoj nástroje (Ket-Rep) pro identifikaci a interpretaci výskytu subklinických ketóz v kontrole užítkovosti. *Mlékařské listy - zpravodaj*, ISSN 1212-950X, 2018.
- SÁNCHEZ GARCÍA, M.- DE LA TORRE, M. A.- MORALES, G., et al.: Clinical outbreak of linezolid-resistant *Staphylococcus aureus* in an intensive care unit. *J. Am. Med. Ass.*, 303, 22, 2010, 2260-2264.
- SEDLÁČEK, I.- BENDA, P.: Isolation of *Lactococcus garvieae* species from bovine mastitis. *Vet. Med. Praha*, 43, 12, 1998, 371-374.
- SHELDRAKE, R. F.- HOARE, R. J. T.- MCGREGOR, G. D.: Lactation stage, parity, and infection affecting somatic cells, electrical conductivity, and serum albumin in milk. *Austr. J. Dairy Sci.*, 66, 3, 1983, 542-547.
- SCHAAR, J.: Effects of kappa-casein genetic variants and lactation number on the renneting properties of individual milks. *J. Dairy Res.*, 51, 1984, 397-406.
- SMOLA, J.- HAAS D.: Nové aspekty v etiologii mastitid. In *Mastitidy skotu*. Hradec Králové: Česká buiatrická společnost a Klinika chorob přežvýkavců Fakulty veterinárního lékařství VFU Brno, 2003, 7-9.
- STURARO, A.- TIEZZI, F.- PENASA, M.- DE MARCHI, M.- CASSANDRO, M.: Study of milk coagulation properties in multibreed Italian dairy herds. *Acta agric. Slov., Suppl.* 3, 2012, 89-92.
- ŠTÁSTKOVÁ, Z.- KARPÍŠKOVÁ, S.- KARPÍŠKOVÁ, R.: Findings of methicillin-resistant strains of *Staphylococcus aureus* in livestock. *Czech J. Food Sci.*, 27 (2), 2009, S2-36-S2-41.
- THOMSON, N. A.- WOOLFORD, W. M.- COPEMAN, A. P. J.: Milk harvesting and cow factors influencing seasonal variation in the levels of free fatty acids in milk from Waikato dairy herds. *New Zeal. J. Agric. Res.*, 48, 2005, 11-21.
- TOFFANIN, V.- DE MARCHI, M.- PENASA, M.- PRETTO, D.- CASSANDRO, M.: Characterization of milk coagulation ability in bulk milk samples. *Acta agric. Slov., Suppl.* 3, 2012, 93-98.
- TOUŠOVÁ, R.- STÁDNÍK, L.- DUCHÁČEK, J.: Effects of season and time of milking on spontaneous and induced lipolysis in bovine milk fat. *Czech J. Food Sci.*, 31, 1, 2013, 20-26.
- VYLETĚLOVÁ, M.: Identifikace mastitidních patogenů včetně MRSA v kozím a ovčím mléce a jejich citlivosti na antibiotika. *Výzkum v chovu skotu*, 4, 2009, 56-60.

- VYLETĚLOVÁ M.: Vývoj výskytu mastitidních patogenů a jejich citlivosti za posledních 10 let. In. Sborník příspěvků k semináři s mezinárodní účastí: „Chov a šlechtění skotu pro konkurenceschopnou výrobu 2003. Šlechtitelské a technologické aspekty chovu dojených krav a kvality mléka“. Rapotín, listopad 2003, 103-110.
- VYLETĚLOVÁ, M.- BENDA, P.- HANUŠ, O.- KOPUNECZ, P.: Determination of total counts of psychrotrophic bacteria in pool milk samples and their relation to total counts of microorganisms. Czech J. Food Sci., 17, 1999, 216-222.
- VYLETĚLOVÁ, M.- FICNAR, J.- HANUŠ, O.: Vliv lipolytických enzymů *Pseudomonas fluorescens* na uvolňování mastných kyselin z mléčného tuku. Czech J. Food Sci., 18, 5, 2000 a, 175-182.
- VYLETĚLOVÁ, M.- HANUŠ, O.- KARPÍŠKOVÁ, R.- ŠTÁSTKOVÁ, Z.: Occurrence and antimicrobial sensitivity in staphylococci isolated from goat, sheep and cow's milk. Acta Univ. Agric. Silv. Mendel. Brun., LIX, 3, 2011 b, 209-214.
- VYLETĚLOVÁ, M.- HANUŠ, O.- URBANOVÁ, E.- KOPUNECZ, P.: Výskyt a identifikace psychrotrofních bakterií s proteolytickou a lipolytickou aktivitou v bazénových vzorcích mléka v podmínkách technologií prvovýrobního uskladnění. Czech J. Anim. Sci., 45, 2000 b, 373-383.
- VYLETĚLOVÁ, M.- HANUŠ, O.: Mastitidy a somatické buňky. Náš chov, 12, 2012, 58-59.
- VYLETELOVA-KLIMESOVA, M.- HANUS, O.- DUFEK, A.- NEMECKOVA, I.- HORACEK, J.- PONIZIL, A.- NEJESCHLEBOVA, L.: *Staphylococcus aureus* and other pathogens in relation to breed of cattle and somatic cell count. Bulg. J. Agric. Sci., 20, 2014 1495-1500.
- VYLETĚLOVÁ-KLIMEŠOVÁ, M.- HANUŠ, O.- HASOŇOVÁ, L.- ROUBAL, P.- MANGA, I.- NEJESCHLEBOVÁ, L.: Occurrence of mastitis pathogens in relation to somatic cells. Acta Univ. Agric. Silv. Mendel. Brun., LXI, 5, 2013, 1505-1511.
- VYLETĚLOVÁ, M.- NEJESCHLEBOVÁ, L.- HANUŠ, O.: Sledování hlavních mastitidních patogenů. Náš chov, 2, 2010, 68-71.
- VYLETĚLOVÁ, M.- VLKOVÁ, H.- MANGA, I.: Occurrence and characteristics of methicillin resistant *Staphylococcus aureus* and methicillin resistant coagulase-negative *Staphylococci* in raw milk manufacturing. Czech J. Food Sci., 29, 2011 a, 11-16.
- WEESE, J. S.: Methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* in animals. Instit. Lab. Anim. Res. J., 51, 3, 2010, 233-244.
- WIKING, L.- NIELSEN, J. H.- BAVIUS, A. K.- EDVARDSSON, A.- SVENNERSTEN-SJAUNJA, K.: Impact of milking frequencies on the level of free fatty acids in milk, fat globule size, and fatty acid composition. J. Dairy Sci., 89, 2006, 1004-1009.
- WITTE, W.- KRESKEN, M.- BRAULKE, CH.- CUNY, CH.: Increasing incidence and widespread dissemination of methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* (MRSA) in hospitals in central Europe, with special reference to German hospitals. Clin. Microb. Infect., 3, 4, 1997, 414-422.